

18a edició

Índex FEGP 2022

de competitivitat comarcal

Amb el suport de:

Amb la col·laboració de:

Aquesta obra està subjecta a la llicència Creative Commons de ReconeixementNoComercialSenseObra Derivada (by-nc-nd).

Es permet la reproducció, distribució i comunicació pública de l'obra sempre que se'n reconegui l'autoria. No es permet l'ús comercial de l'obra ni la generació d'obres derivades sense l'autorització de la FEGP.

Data de publicació: 13-07-2022

Els números anteriors es poden consultar a: <http://www.fegp.cat/>

L'informe s'elabora a encàrrec de la Federació empresarial del Gran Penedès. La Federació Empresarial del Gran Penedès (FEGP) no s'identifica necessàriament amb l'opinió dels autors.

Impremta: Gràfiques El Foix

Informe elaborat per:

Autor: David Moreno

Activa Prospect SL

Activa Prospect SL

(Research & Solutions)

Centre d'Empreses de Noves

Tecnologies

Parc Tecnològic del Vallès

08290 Cerdanyola del Vallès

Tel. +34 935 820 177

Fax. +34 935 801 354

activaprospect@activaprospect.cat

<http://www.activaprospect.cat>

Sumari

Presentació	1
L'impacte de la covid-19 i la recuperació de les economies comarcals	3
Característiques de la recuperació en funció de la dimensió rural-urbana.....	6
Què és la competitivitat territorial?	12
Quin interès té analitzar l'entorn territorial?	13
Quins factors i dimensions de competitivitat analitza?	14
Com interpretar els resultats?	15
La competitivitat en el context regional europeu i mundial	16
Resultats: Índex FEGP 2022 de competitivitat territorial	18
L'Alt Penedès.....	34
Baix Penedès.....	39
Garraf	44
La competitivitat territorial i la seva operativització	50
Indicadors utilitzats en el model	52
Notes metodològiques	56
Bibliografia i fonts	57

El treball proporciona la posició que ocupen les 42 comarques catalanes en relació a un rànquing global de competitivitat i també en cadascun dels factors analitzats

Presentació

L'edició 18a de l'Índex FEGP de Competitivitat i Sostenibilitat comarcal es presenta en un context de forta incertesa ocasionat, d'una banda, pels més de dos anys des de l'esclat de la crisi sanitària provocada per la covid-19 el març de 2020 i de les contínues onades per noves variants que han introduït riscos continuats en el procés de recuperació i, de l'altra, ocasionat per l'actual escenari bèl·lic fruit de la invasió d'Ucraïna per part de la Rússia de Putin. Tanmateix, la guerra no ha fet més que empitjorar la situació d'inflació que ja es venia registrant durant el segon semestre de 2021, amb l'increment continuat dels preus de l'energia i les matèries primeres. Tot això està conduint a una revisió a la baixa de les perspectives de creixement que comportarà que la sortida de la crisi sigui més lenta i prolongada en el temps.

No obstant això, cal posar en valor la ràpida reacció dels governs tant nacionals, regionals i locals, que han proporcionat els recursos necessaris que han permès mantenir financerament moltes empreses i també l'ocupació. D'aquí que el procés de recuperació de l'economia hagi estat ràpida, sobretot en termes d'ocupació i que en aquests moments es donin situacions d'escassetat de mà d'obra en alguns sectors i ocupacions.

Malgrat tot, s'observa com la recuperació no ha estat igual per a tots els territoris i aquesta desigualtat es deu en bona part a la seva estructura econòmica i la dependència dels sectors més o menys afectats per les mesures de contenció de la covid i també a la capacitat per adaptar-se a les noves condicions. Així, ens trobem com els territoris amb major presència d'activitats intensives en coneixement i tecnologia es recuperen millor, que els que basen la seva economia en activitats que requereixen de major presencialitat, com l'hosteleria i l'entreteniment. En conseqüència esdevé molt rellevant que els agents del territori ajudin a aquests sectors econòmics i poblacionals a reinventar-se per revertir aquesta situació.

En l'edició anterior de l'Índex FEGP es va posar el focus en la comprensió dels impactes de la crisi sanitària coincidint amb el fet que les dades feien referència a l'exercici 2020, que és l'any en que es van imposar les mesures més importants per contenir l'expansió del virus, i l'any en el que l'impacte en l'activitat econòmica i en la societat va ser més gran. En aquest sentit, el focus de l'informe de l'edició 2021 es va situar en la comprensió d'aquests impactes i de les possibles vies per sortir-ne reforçats amb unes economies comarcals més resilients. L'anàlisi es va centrar principalment en com les comarques podien enfortir aquells aspectes que prenen major rellevància per a la recuperació a curt termini i també per aprofitar les dinàmiques i tendències que la covid havia accelerat, en àmbits com en la mobilitat del talent i l'aparició de nous models de negoci basats en la cooperació virtual o híbrida, com a resposta a les limitacions a la mobilitat i a viatjar.

Aquesta edició dona continuïtat a l'anterior, tot i que les dades i els indicadors disponibles encara no acaben de descriure completament les maneres en què la pandèmia ha canviat el context per la competitivitat de les comarques catalanes. No obstant això, és evident que molts dels canvis que hem vist tindran un impacte profund i durador en els factors de competitivitat i en les estratègies de desenvolupament local. Tant si ho considerem des del punt de vista de les economies nacionals com comarcals, les transformacions que s'han desencadenat i/o accelerat per la crisi sanitària global toquen els mateixos fonaments de com treballem i interactuem. Com a resultat, les empreses i sectors sencers es remodelaran.

L'edició d'enguany coincideix amb la posada en marxa dels fons europeus Next Generation (NGEU) basats en la transformació mitjançant transicions cap a economies més sostenibles, digitals i inclusives. S'obre per tant una finestra d'oportunitat per a transformar les bases de les economies nacionals, regionals i comarcals. Aquestes transformacions han de permetre afrontar els reptes estructurals que tenen els territoris en relació a aquestes polítiques de recuperació. En conseqüència, és important que aquests recursos no vagin només a les comarques més competitives, que són d'altra banda les que tenen major capacitat de mobilitzar aquests fons, i que els ajuts vagin en detriment de les que són menys competitives. En aquest context on la transformació digital i ecològica esdevé clau per a la millora competitiva dels territoris, hi ha tres elements que cal ressituar en les agendes de competitivitat comarcals, en primer lloc els recursos formatius i l'oferta de qualificacions associades a aquestes transformacions, en segon lloc, el desplegament de les infraestructures de telecomunicacions d'alta capacitat que permeten el desplegament de les noves tecnologies, l'emergència de nous models de

negoci i l'accés als mercats i a la informació i, per últim, l'existència d'una demanda sofisticada de béns i serveis que impulsi la innovació.

En aquesta edició 2022 de l'índex FEGP de competitivitat comarcal incidirem per tant en l'anàlisi de tots els elements comentats amb anterioritat. És a dir, en copsar les desigualtats abans comentades en la recuperació econòmica dels diferents sectors productius i també de les diferents comarques. I per tant, en relació a aquest darrer punt s'introdueix una anàlisi en el llarg termini de la competitivitat comarcal, per veure si augmenta el gap entre les comarques líders i la resta. I en darrer lloc, en la identificació dels dèficits estructurals que té cada comarca per tal d'aprofitar bé aquests fons europeus i assegurar un context més favorable per a competir en una economia globalitzada i de major valor afegit. Aquestes anàlisis estructuraran els diferents capítols i apartats de l'informe.

En els darrers apartats es presenten els resultats obtinguts per les tres comarques penedesenques, analitzant les dinàmiques de llarg termini seguides per cadascuna i els canvis experimentats durant aquest 2021. S'analitzen també els pilars de la competitivitat i la sostenibilitat de cadascuna d'elles, així com les principals debilitats que presenta cada comarca per competir en una economia global basada en coneixement i tecnologia. Finalment unes conclusions i orientacions estratègiques tanquen el capítol de cadascuna de les comarques amb l'objectiu de contribuir al procés de presa de decisions.

Des del punt de vista metodològic es manté respecte edicions anteriors el marc conceptual i els indicadors que conformen l'índex FEGP de competitivitat i sostenibilitat comarcal. Tan sols cal esmentar que no s'han pogut actualitzar les dades relatives al desplegament de la fibra òptica, atès que la Secretaria de telecomunicacions depenent del Ministerio de Asuntos Económicos y Transformación Digital no ha actualitzat les dades del 2021. La continuïtat en la metodologia i els indicadors que conformen l'índex és important per beneficiar-se de sèries sòlides, que és la base de les anàlisis que es fan en cadascuna de les edicions. Així les coses, l'Índex FEGP de Competitivitat i Sostenibilitat comarcal manté la seva estructura entorn a 10 dimensions construïdes conceptualment a partir de 50 indicadors que avaluen la sostenibilitat social, la sostenibilitat mediambiental, la qualificació dels recursos humans, les infraestructures de transport i comunicacions, la disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica, la disponibilitat de pols de desenvolupament, l'accés als mercats, la innovació i el desenvolupament tecnològic, el volum de mercat i l'esperit emprenedor i el dinamisme empresarial de cada comarca.

Per últim, cal assenyalar que aquesta és una edició especial perquè fins fa pocs dies no sabíem si es podria donar continuïtat a la publicació. La pandèmia ha alterat els ritmes i les prioritats de treball de les institucions responsables de la publicació de l'estadística oficial i diversos indicadors no s'havien publicat o ho havien fet amb molt retard. A més, hi ha hagut un canvi important en un dels principals proveïdors d'informació, l'Observatori del Treball i Model Productiu, que publicava les dades d'afiliació per sectors, que son part important del sistema d'indicadors que conformen aquest informe així com dels informes de conjuntura, i que, finalment, la bona notícia ha estat que a partir d'aquesta edició l'IDECAT passarà a ser la font oficial de referència d'aquestes informacions.

Un any més, l'equip d'Activa Prospect és l'encarregat de l'elaboració de l'informe, que rep el suport de CaixaBank i el recolzament institucional de la Diputació de Barcelona, a través de l'Agència de Desenvolupament Comarcal Node Garraf i dels Ajuntaments de Vilanova i la Geltrú i de Vilafranca del Penedès.

L'impacte de la covid-19 i la recuperació de les economies comarcals

Aquesta és la tercera edició de l'índex FEGP de competitivitat en la que s'introdueix un apartat específic per analitzar els efectes de la covid-19 en les economies comarcals. En la primera edició el focus es va posar en l'anàlisi de la vulnerabilitat i resistència de les economies comarcals davant els xocs econòmics i reptes de futur, introduint els conceptes de resiliència econòmica - capacitat d'un territori per a adaptar-se i recuperar-se davant la pertorbació - i de la capacitat dels territoris per a reaccionar, adaptar-se i renovar-se a l'hora de prevenir futures crisis. És a dir, de la capacitat de respondre de manera eficaç a canvis no previstos, fins i tot, millorant la situació prèvia a la pertorbació.

Les principals conclusions en aquella primera anàlisi eren que l'impacte de la crisi sanitària i econòmica provocada per la covid-19 va ser molt desigual des de la perspectiva territorial, en bona part explicada per l'estructura econòmica de cada comarca i per la importància que tenien en les economies locals les activitats més afectades per la crisi sanitària. Així, es va evidenciar que en l'economia catalana les principals afectacions es derivaven de la caiguda de la demanda externa de serveis turístics, que és la principal font d'exportacions per a bona part de les comarques, i del comerç internacional, que ha afectat especialment a aquells sectors industrials que depenen de cadenes de subministrament globals que van quedar interrompudes. Així doncs, les comarques més dependents d'aquestes activitats van ser les més afectades i les que presentaven majors dificultats per adaptar-se al nou context. Per contra, els impactes de la covid-19 van ser positius en aquelles activitats dintre de l'anomenada economia fonamental, formada per sectors que brinden serveis bàsics com l'alimentació, l'energia o l'assistència sanitària, que durant l'aturada de les activitats no essencials van guanyar importància. També han sortit ben parades les activitats intensives en coneixement (consultoria, R+D+i, etc.) o les empreses d'alta tecnologia, que han pogut adaptar-se millor al nou escenari, i en les que les tecnologies digitals han tingut un paper fonamental.

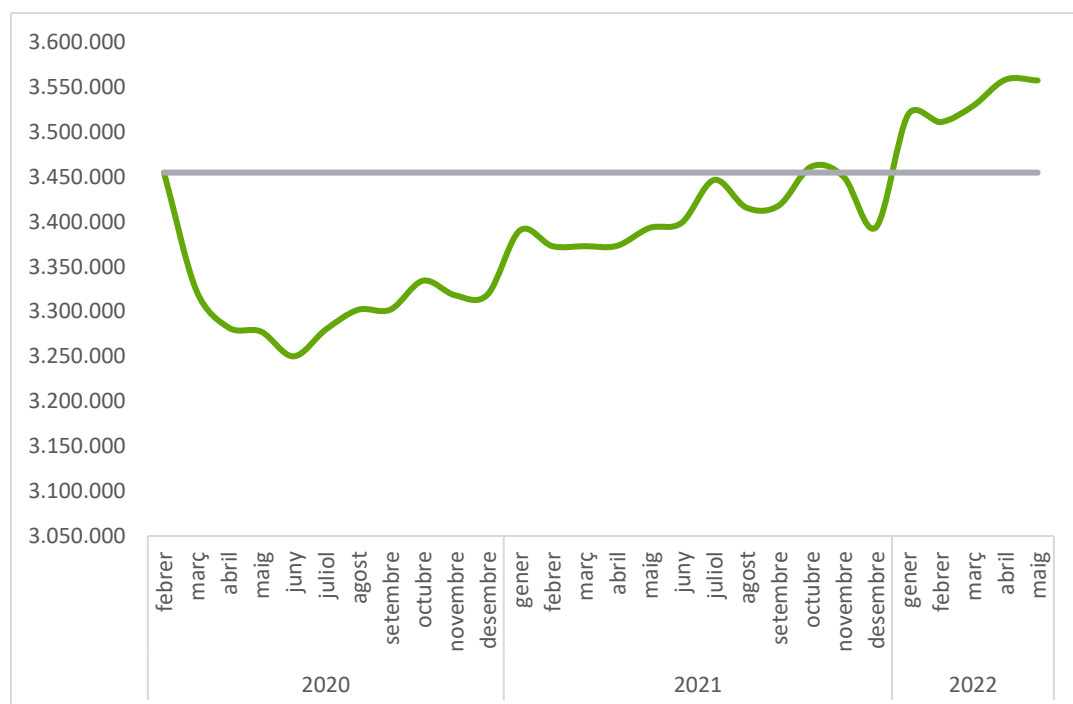
Un any després, en l'edició del 2021, l'anàlisi de l'impacte de la covid-19 realitzat apuntava a una ràpida recuperació com a conseqüència de la vacunació massiva a la població que va fer possible la progressiva retirada de les restriccions i el retorn progressiu a la normalitat. Aquesta recuperació en bona part es devia al consum contingut durant els confinaments i també de les mesures del govern que van propiciar que els ingressos de bona part de la població es mantinguessin, això va propiciar un augment molt notable dels nivells d'estalvi de les famílies. Aquests van ser els principals factors de recuperació durant bona part del 2021. En l'anàlisi presentat es va poder corroborar la gairebé total recuperació en els indicadors de mercat de treball respecte a la situació prèvia a la pandèmia, tant pel que fa a l'afiliació i l'atur.

En l'edició d'enguany s'analitza el grau de consolidació del procés de recuperació iniciat el 2021 amb dades que arriben fins a maig de 2022 –darrera dada disponible en el moment de redacció d'aquest document. En primer lloc, l'anàlisi se centra en l'evolució de la recuperació en termes d'ocupació, a partir de les dades d'afiliació a tots els règims. Per tal de constatar si es manté una tendència a la recuperació s'han desestacionalitzat les dades d'afiliació, per tal d'eliminar les fluctuacions que són característiques dels períodes de major activitat. D'aquesta manera es pot copsar més clarament la tendència i el ritme en que es produeix la recuperació. En segon lloc, s'introdueix una anàlisi comarcal que avalua dos aspectes, d'una banda la vulnerabilitat i resistència de les economies comarcals en el moment més àlgid de la pandèmia, coincidint amb les mesures per restrictives per a frenar l'expansió de la covid, que van de febrer a juliol de 2020, i d'altra banda, l'evolució febrer 2020 a maig de 2022, que marca el grau de recuperació registrat.

En relació al primer punt, el gràfic a continuació mostra com en el moment més àlgid de la pandèmia -el juny i juliol de 2020- la destrucció d'ocupació es va situar en gairebé 200 mil llocs de treball. Aquest mes representa un punt d'inflexió en l'evolució de l'ocupació, coincidint amb el període d'estiu i la reactivació del turisme. Les dades desestacionalitzades mostren com la tendència a la recuperació s'ha mantingut des de llavors, intensificant-se en moments clau, com és el procés massiu de vacunació iniciat a principis de 2021. La recuperació efectiva es produeix el gener de 2022, moment on l'afiliació se situa als mateixos nivells d'abans de la crisi sanitària (febrer de 2020). A finals de 2021, la incertesa sobre la recuperació econòmica augmenta degut a les tensions en els mercats globals de béns i matèries primeres i sobretot per l'encariment de l'energia, que la invasió de Rússia a Ucraïna el mes de febrer no ha fet més que accentuar

l'alça dels preus i un context inflacionista que revisa a la baixa les previsions de creixement. Malgrat tot, l'ocupació ha mantingut una dinàmica expansiva i, fins i tot, s'observa una intensificació en el creixement de l'afiliació en els darrers mesos.

Catalunya. Afiliació, febrer 2020-maig 2022

Fonts: Activa Prospect a partir de les dades de la Seguretat Social, Ministerio de Inclusion, Seguridad Social y Migraciones.

Nota: Afiliacions a tots els règims. Dades desestacionalitzades.

La següent taula sintetitza l'anàlisi comarcal en relació a la vulnerabilitat/resistència de les economies comarcals i el grau de recuperació registrat fins a maig de 2022. Per tal de categoritzar els diferents graus s'han establert uns llindars de creixement/decreixement a partir de la mitjana registrada del conjunt de comarques, així els que superen en un 25% el nivell registrat se situen en el molt, entre el 0-25% en bastant, les que registren un 25% menys en poc i les que superen el 25% en gens.

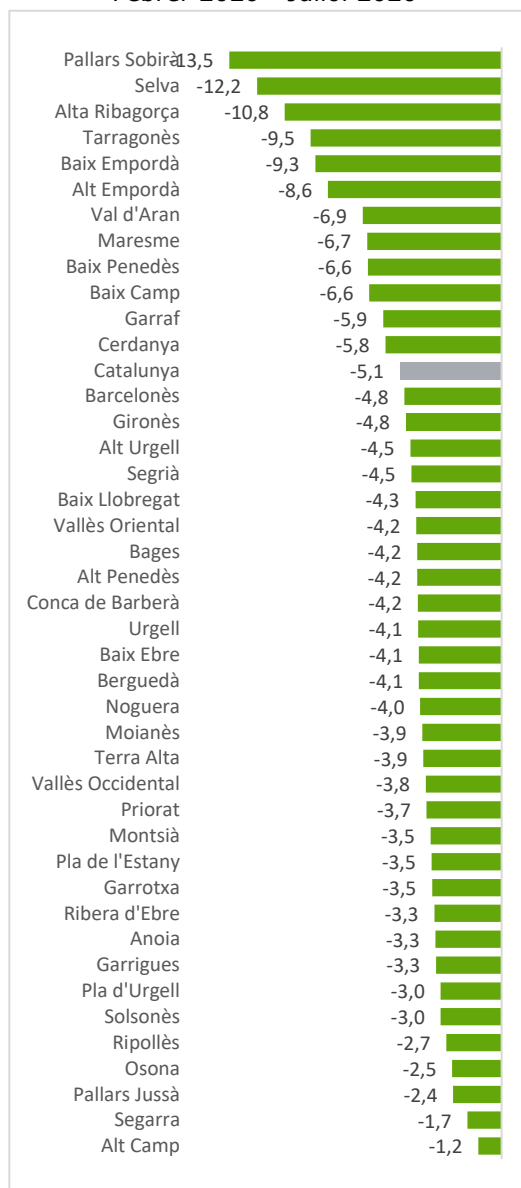
Els resultats mostren que les comarques amb major resistència i recuperació han estat la Garrotxa, el Montsià, Osona, el Pallars Jussà i el Pla de l'Estany. El Baix Ebre, el Baix Llobregat, el Gironès, el Moianès i el Vallès Oriental han mostrat una resistència elevada i una forta recuperació. Per contra, les comarques amb pitjor comportament han estat l'Alt Empordà, el Baix Camp, el Pallars Sobirà i la Selva, amb economies poc resilients al xoc provocat per la covid-19 i amb nivells baixos de recuperació.

		Grau de resistència de les economies comarcals			
		Molt	Bastant	Poc	Gens
Grau de recuperació de les economies comarcals	Molt	Garrotxa Montsià Osona Pallars Jussà Pla de l'Estany	Baix Ebre Baix Llobregat Gironès Moianès Vallès Oriental	Cerdanya	Alta Ribagorça Baix Empordà Tarragonès Val d'Aran
	Bastant	Alt Camp Pla d'Urgell Ripollès Segarra	Berguedà Urgell		Baix Penedès
	Poc	Anoia	Alt Urgell Conca de Barberà Segrià Vallès Occidental	Catalunya Garraf	Maresme
	Gens	Garrigues Priorat Ribera d'Ebre Solsonès	Alt Penedès Bages Barcelonès Noguera Terra Alta		Alt Empordà Baix Camp Pallars Sobirà Selva

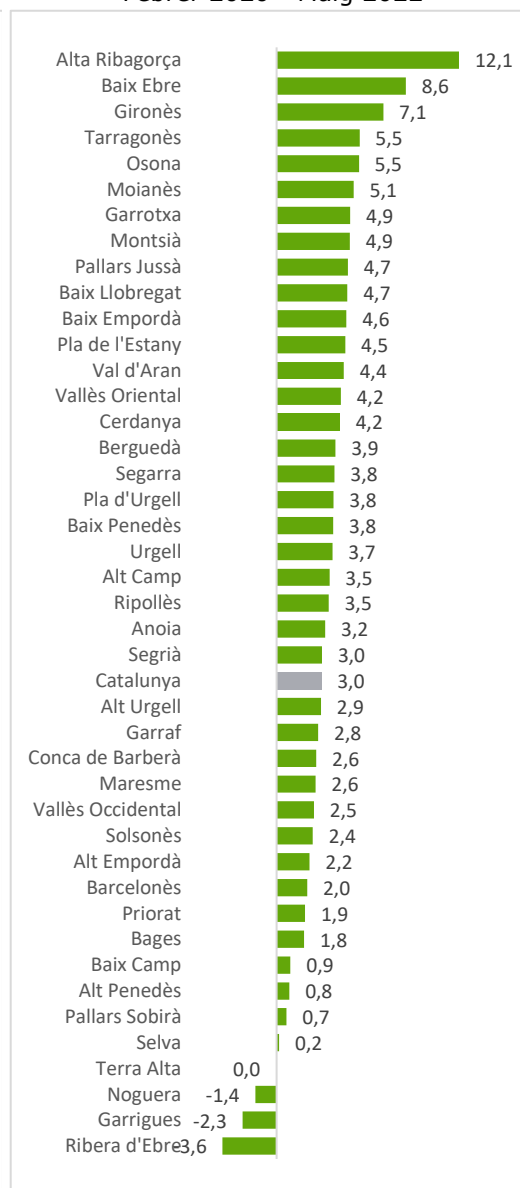
Els següents gràfics mostren el valor de l'impacte inicial i posterior a la covid-19 per comarques i la variació en termes d'afiliació un cop desestacionalitzades les dades.

Catalunya. Impacte inicial i posterior recuperació de la covid-19 en relació als llocs de treball, variació (%)

Febrer 2020 - Juliol 2020

Febrer 2020 - Maig 2022

Fonts: Activa Prospect a partir de les dades de la Seguretat Social, Ministerio de Inclusion, Seguridad Social y Migraciones.

Nota: Afiliacions a tots els règims. Dades desestacionalitzades.

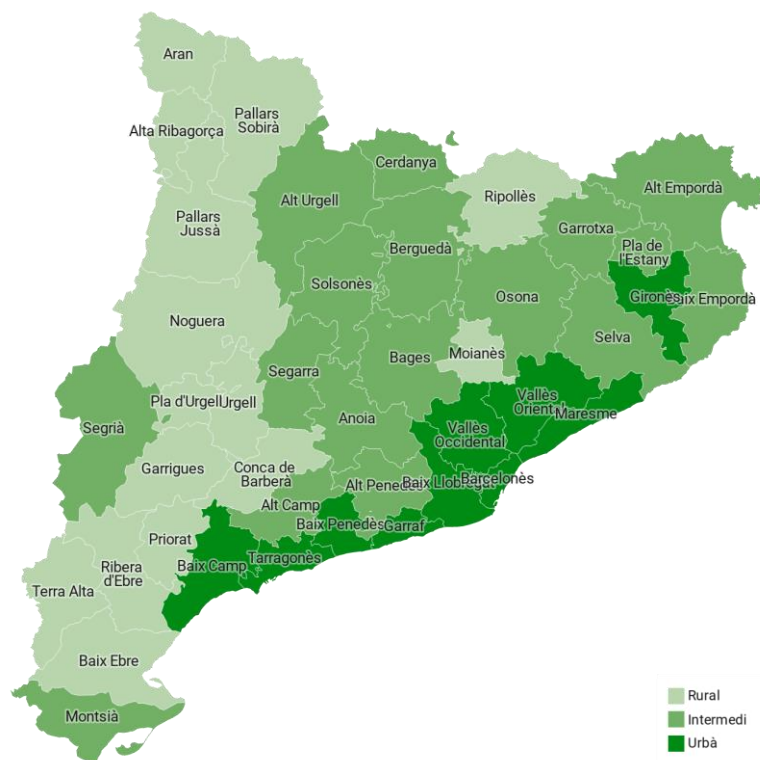
Característiques de la recuperació en funció de la dimensió rural-urbana

En aquest apartat el focus de l'anàlisi es posa en la recuperació i si aquesta també s'està produint de forma desigual des de la perspectiva territorial i quins canvis en l'estructura econòmica s'estan produint. S'analitza, per tant, si hi ha processos de renovació i reorientació de les economies comarcals i també si es poden constatar alguns dels canvis que la pandèmia ha accelerat. És a dir, fins a quin punt s'han acabat modificant les actuals regles del joc, posant el focus en com el canvi tecnològic i la digitalització de la societat i l'economia ha permès la descentralització de moltes activitats, obrint la possibilitat per a l'atracció de població a tot un seguit de territoris que havien quedat exclosos d'un model de desenvolupament basat en activitats intenses en coneixement i tecnologia orientades als mercats globals, que ara poden apostar per la qualitat de vida, la qualitat paisatgística o la salut com a pilars del seu model de desenvolupament i com a factor d'atracció de talent.

Per dur a terme aquesta anàlisi s'ha considerat oportú introduir la dimensió rural-urbana, atès que la finalitat està en veure si aquests canvis han incidit de forma diferent entre aquelles comarques que presenten majors economies d'urbanització i d'aglomeració – les urbanes – i aquelles que no les presenten – les rurals –, passant per les que es troben en una situació intermèdia. Es per això que s'ha construït una tipologia comarcal en base a criteris de densitat poblacional (rural si la densitat és menor a 150 hab./kms) i la població que viu en en municipis rurals. El resultat és una classificació en tres categories: **Àmbit urbà**: Si la població que viu en municipis de densitat inferior als 150 hab./km² és menor al 15%. **Àmbit intermedi**: Si la població que viu en municipis de densitat inferior als 150 hab./km² és menor al 15-49%. **Àmbit rural**: Si la població que viu en municipis de densitat inferior als 150 hab./km² és del 50% o més. Els resultats es presenten segons la pertinença de cada àmbit analitzat en relació a aquesta categorització.

Classificació de les comarques segons el component urbà-rural

Rural	Intermedi	Urbà
Alta Ribagorça	Alt Camp	Baix Camp
Aran	Alt Empordà	Baix Llobregat
Baix Ebre	Alt Penedès	Baix Penedès
Conca de Barberà	Alt Urgell	Barcelonès
Garrigues	Anoia	Garraf
Moianès	Bages	Gironès
Noguera	Baix Empordà	Maresme
Pallars Jussà	Berguedà	Tarragonès
Pallars Sobirà	Cerdanya	Vallès Occidental
Pla d'Urgell	Garrotxa	Vallès Oriental
Priorat	Montsià	
Ribera d'Ebre	Osona	
Ripollès	Pla de l'Estany	
Terra Alta	Segarra	
Urgell	Segrià	
	Selva	
	Solsonès	

En el conjunt de Catalunya els canvis en l'estructura productiva que s'observen respecte abans de la pandèmia són força rellevants. D'una banda, es registra un increment molt notable de l'ocupació en les activitats vinculades a la administració pública, que s'incrementen en un 10,9% respecte el 2019 i representen un 24,5% dels llocs de treball creats. I també de les activitats sanitàries i de serveis socials, que incrementen en un 7,7% respecte el 2019 i són la segona activitat amb major aportació al creixement amb el 24,1%. Aquest comportament s'explicaria per una major inversió pública en sanitat i l'atenció a les persones dependents i, d'altra banda, per també l'augment de la inversió pública derivada dels fons Next Generation de la Unió Europea. L'altre gran font de creació d'ocupació se situa en aquelles activitats vinculades als processos de digitalització i de millora competitiva i d'innovació de les organitzacions. És tracta, en primer lloc, de les activitats d'informació i comunicacions que han crescut des de 2019 en un 16,1% i representen el 20,3% de l'aportació al creixement d'aquest període i, en segon lloc, de les activitats professionals, científiques i tècniques, que han incrementat l'afiliació en un 9,6% i han aportat al creixement el 22,9%. Aquestes serien les activitats que juntament amb les activitats administratives i serveis auxiliars (entre les que hi ha les empreses de contractació temporal) i la construcció i les activitats immobiliàries han presentat una dinàmica més positiva. També cal destacar l'evolució molt positiva del sector energètic, amb un increment de l'ocupació del 6,0% respecte el 2019. La indústria manufacturera s'ha estancat, mentre que el sector primari, les activitats financeres i d'assegurances i l'hostaleria han registrat una pèrdua d'ocupació important. De fet, l'hostaleria és l'activitat amb una aportació negativa al creixement més important, del 12,6% i una caiguda de l'activitat respecte el 2019 del 4,5%. En aquest sentit, cal assenyal·lar la important recuperació que han registrat les activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment, una activitat també molt vinculada al turisme que han registrat una creació positiva d'ocupació a març de 2022.

Si s'analitza el període de creixement econòmic previ a la covid-19, el que va de 2013 a 2019, s'observa un model de creixement fonamentat en quatre pilars: 1) El desenvolupament de les activitats de serveis a la producció vinculades amb la millora competitiva, la innovació i la digitalització (els serveis d'informació i comunicacions i les activitats professionals i tècniques). 2) De les activitats vinculades al turisme (hostaleria i activitats artístiques i d'entreteniment). 3) De les activitats relacionades amb l'estat del benestar (administració pública, sanitat i educació). 4) De l'activitat immobiliària i la construcció. Per contra hi ha un retrocés de les activitats financeres i de les activitats vinculades al sector energètic.

D'altra banda, el creixement durant el període 2013-2019 es va situar principalment en les comarques d'àmbit urbà, amb un 21,1% front el 17,2% de l'àmbit rural. I on la principal diferència de l'àmbit rural respecte l'urbà va ser l'aportació del sector industrial

manufacturer, que va esdevenir la principal aportació al creixement, amb el 27,5% del total. És a dir, 4.696 llocs industrials més, un 25,8% d'increment.

Catalunya. Aportacions al creixement entre març de 2019 i 2022

Secció	Mar'22	Dif. Mar'22- Mar'19	Dif. Mar'22- Mar'19 (%)	Aportació (%)	Ranq. Aport.
Informació i comunicacions	135.873	18.819	16,1	20,3	4
Adm. pública, Defensa i SS obligatòria	231.370	22.690	10,9	24,5	1
Activitats professionals i tècniques	242.648	21.196	9,6	22,9	3
Activitats sanitàries i serveis socials	312.621	22.345	7,7	24,1	2
Aigua, sanejament i gestió de residus	27.294	1.731	6,8	1,9	9
Energia elèctrica i gas	5.037	284	6,0	0,3	13
Activitats administratives i auxiliars	295.495	14.011	5,0	15,1	5
Construcció	216.781	7.889	3,8	8,5	6
Activitats immobiliàries	34.189	912	2,7	1,0	11
Total	3.503.859	92.651	2,7		
Educació	183.588	4.269	2,4	4,6	7
Transport i emmagatzematge	177.927	3.123	1,8	3,4	8
Activitats artístiques i d'entreteniment	72.186	994	1,4	1,1	10
Comerç a l'engròs i al detall	590.677	860	0,1	0,9	12
Indústries manufactureres	451.216	-2.869	-0,6	-3,1	18
Agricultura, ramaderia i pesca	54.847	-463	-0,8	-0,5	16
Altres serveis	95.683	-2.504	-2,6	-2,7	17
Hostaleria	249.103	-11.720	-4,5	-12,6	21
Activitats financeres i d'assegurances	61.949	-3.396	-5,2	-3,7	19
Indústries extractives	2.494	-138	-5,2	-0,1	15
Activitats de les llars	62.374	-5.301	-7,8	-5,7	20
Organismes extraterritorials	507	-81	-13,8	-0,1	14

Catalunya. Aportacions al creixement entre març de 2013 i 2019

Secció	Mar'19	Dif. Mar'19- Mar'13	Dif. Mar'19- Mar'13 (%)	Aportació (%)	Ranq. Aport.
Organismes extraterritorials	588	247	72,4	0,0	17
Informació i comunicacions	117.054	38.637	49,3	6,9	9
Activitats immobiliàries	33.277	9.468	39,8	1,7	13
Activitats administratives i auxiliars	281.484	72.458	34,7	13,0	1
Activitats artístiques i d'entreteniment	71.192	17.637	32,9	3,2	12
Activitats professionals i tècniques	221.452	53.130	31,6	9,6	4
Adm. pública, Defensa i SS obligatòria	208.680	44.605	27,2	8,0	7
Hostaleria	260.823	52.481	25,2	9,4	5
Educació	179.319	34.850	24,1	6,3	10
Construcció	208.892	40.288	23,9	7,2	8
Activitats sanitàries i serveis socials	290.276	55.108	23,4	9,9	3
Transport i emmagatzematge	174.804	31.645	22,1	5,7	11
Total	3.411.208	556.095	19,5		
Indústries manufactureres	454.085	47.839	11,8	8,6	6
Comerç a l'engròs i al detall	589.817	59.995	11,3	10,8	2
Aigua, sanejament i gestió de residus	25.563	2.366	10,2	0,4	15
Altres serveis	98.187	8.563	9,6	1,5	14
Indústries extractives	2.632	122	4,9	0,0	18
Agricultura, ramaderia i pesca	55.310	567	1,0	0,1	16
Activitats financeres i d'assegurances	65.345	-5.270	-7,5	-0,9	20
Activitats de les llars	67.675	-8.058	-10,6	-1,4	21
Energia elèctrica i gas	4.753	-583	-10,9	-0,1	19

Fonts: Activa Prospect a partir de les dades de la Seguretat Social, Ministerio de Inclusion, Seguridad Social y Migraciones aportades per l'IDESCAT i el SEPE. Nota: Inclou tots els Règims.

Posant el focus en període 2019-2022, dels tres àmbits territorials analitzats, l'intermedi és el que ha experimentat una major creació d'ocupació amb un 3,8% d'afiliació més

entre 2019 i 2022. Aquest segment el componen comarques força heterogènies amb una especialització important industrial i en alguns casos turística. En aquestes comarques l'activitat que presenta una major creació d'ocupació és la sanitat i serveis socials amb un augment de l'ocupació de l'11,2% i una aportació total al creixement del 21,6%. Destaca també l'important creació d'ocupació de l'administració pública amb el 8,5% d'increment entre 2019 i 2022 i una aportació del 13,0% a la creació d'ocupació. És notable també l'increment de les activitats més lligades a la innovació i la transformació digital. Així, les activitats professionals i tècniques augmenten els seus afiliats en un 9,3% i els serveis d'informació i comunicacions en un 8,2%. S'incrementa també l'ocupació en les activitats que afavoreixen la transició ecològica. És a dir, l'activitat energètica i la de gestió de l'aigua i residus, amb increments propers al 8%. Les activitats immobiliàries i la construcció també mostren un elevat dinamisme. Per contra, tant el comerç com la indústria manufacturera mostren una dinàmica de creixement més moderat, del 3,0% i 2,7% respectivament. Amb tot, com són activitats molt rellevants en les economies de les comarques que pertanyen a àmbits intermedis, les aportacions a la creació d'ocupació són notables (al voltant del 15% de la creació d'ocupació registrada). En les comarques d'àmbit intermedi entre el rural i l'urbà el sector primari i l'hostaleria registren una dinàmica negativa, menys intensa, en el cas de l'hostaleria, que la que registra el conjunt de Catalunya.

L'àmbit rural és després de l'intermedi el que experimenta una major recuperació en relació a la situació prèvia a la covid. Així, la creació d'ocupació s'ha situat en el 3,6%, 9 dècimes de punt per sobre de la mitjana catalana. El tret més significatiu és el que es produeix en relació al sector industrial manufacturer que incrementa l'ocupació en un 5,5% i que aporta un 27,6% del creixement experimentat fins a març de 2022. En paral·lel les activitats de transport i emmagatzematge s'han incrementat notablement (el 9,5% entre 2019 i 2022), amb una aportació també notable al creixement global del 9,4%. Al igual que al conjunt de Catalunya, l'administració pública, la sanitat i serveis socials també han experimentat un creixement important de l'ocupació, amb increments al voltant del 7%. Significatius són els augments en l'afiliació registrats en els serveis d'informació i comunicacions, que són claus per la digitalització, i que s'han situat en el 9,3%. També de les activitats immobiliàries que ha estat del 13,3% i que es vincularia a un increment notable de l'interès per a viure en l'entorn rural, un dels canvis socials que ha accentuat la pandèmia. També cal assenyalar el bon comportament de les activitats que en bona part han comportat el despoblament del món rural el darrers anys, la manca d'oferta educativa i de serveis financers. Així, l'educació i les activitats financeres creixen en afiliació en un 5,2% i 4,2% respectivament. Són poques les activitats que experimenten un retrocés en l'ocupació arran de la pandèmia. Tanmateix, cal assenyalar que l'hostaleria – que pateix una important caiguda de l'ocupació al conjunt del país – mostra en aquest segment rural una caiguda gairebé insignificant. Per contra, l'evolució del sector energètic evidencia que la transició energètica cap a fonts renovables no té una repercussió en els territoris rurals, tot i ser una de les activitats que en termes relatius més ocupació crea a Catalunya (del 6,0%). El que fa pensar que el model de producció i distribució d'energia segueix sent molt centralitzat.

Per últim, l'àmbit urbà és el que experimenta una menor creació d'ocupació i un balanç menys positiu entre 2019 i 2022. L'afiliació es veu incrementada en un 2,6%, 1,2 punts inferior a l'àmbit intermedi, que és el que experimenta major creixement i 1 punt percentual inferior a l'àmbit rural. El motiu d'aquest menor creixement se situa en el fet que les activitats més rellevants experimenten una caiguda important de l'ocupació. És el cas del comerç, que registra un negatiu 0,4% entre 2019 i 2022, la indústria manufacturera amb un -2,8% i l'hostaleria, que cau un 5,3%. Per contra, l'augment més notable se situa en dues activitats que són clau per a la millora competitiva, la innovació i el procés de digitalització, com són els serveis d'informació i comunicacions, que augmenten l'afiliació en un 16,9% i aporten a la creació d'ocupació el 25,8% i les activitats professionals i tècniques, amb un 10,0% d'increment i una aportació del 27,5%. D'altra banda, l'administració pública i la sanitat i serveis socials, han estat també el motor de la creació d'ocupació i la recuperació, amb una aportació la primera del 27,1% i un increment de l'11,5% de l'afiliació, i una aportació la segona del 24,1% i increment del 7,2%. La recuperació també ha pivotat al voltant de l'ocupació creada en les activitats vinculades a la transició ecològica (la gestió de l'aigua i els residus i l'energia). Totes dues activitats han incrementat els seus efectius laborals en més del 6% entre 2019 i 2022. En menor mesura han registrat creixements força positius la construcció i l'educació. Al seu torn, les activitats de transport i emmagatzematge i les artístiques i d'entreteniment s'han situat a nivells lleugerament superiors als registrats abans de la pandèmia. Juntament amb l'hostaleria, les activitats que han destruït més ocupació són les activitats financeres, que mantenen el seu replegament en l'àmbit urbà i també l'intermedi (no així

en el rural), mentre que també es destrueix molta ocupació en les activitats de les llars, que principalment és treball domèstic en el règim especial de la llar.

Àmbit urbà. Aportacions al creixement entre març de 2019 i 2022

Secció	Mar'22	Dif. Mar'22- Mar'19	Dif. Mar'22- Mar'19 (%)	Aportació (%)	Ranq. Aport.
Informació i comunicacions	126.779	18.338	16,9	25,8	3
Indústries extractives	715	74	11,5	0,1	13
Adm. pública, Defensa i SS obligatòria	186.734	19.292	11,5	27,1	2
Activitats professionals i tècniques	214.178	19.545	10,0	27,5	1
Activitats sanitàries i serveis socials	255.727	17.148	7,2	24,1	4
Aigua, sanejament i gestió de residus	21.903	1.386	6,8	1,9	9
Energia elèctrica i gas	4.168	236	6,0	0,3	12
Activitats administratives i auxiliars	261.310	11.241	4,5	15,8	5
Construcció	155.196	5.821	3,9	8,2	6
Educació	157.305	4.302	2,8	6,0	7
Total	2.768.078	71.185	2,6		
Activitats immobiliàries	29.287	652	2,3	0,9	10
Transport i emmagatzematge	146.138	2.323	1,6	3,3	8
Activitats artístiques i d'entreteniment	58.811	625	1,1	0,9	11
Agricultura, ramaderia i pesca	14.486	72	0,5	0,1	14
Comerç a l'engròs i al detall	459.626	-1.760	-0,4	-2,5	16
Indústries manufactureres	300.324	-6.464	-2,1	-9,1	20
Altres serveis	76.636	-2.237	-2,8	-3,1	17
Hostaleria	188.771	-10.462	-5,3	-14,7	21
Activitats financeres i d'assegurances	56.471	-3.147	-5,3	-4,4	18
Activitats de les llars	53.021	-5.721	-9,7	-8,0	19
Organismes extraterritorials	492	-79	-13,8	-0,1	15

Àmbit intermedi. Aportacions al creixement entre març de 2019 i 2022

Secció	Mar'22	Dif. Mar'22- Mar'19	Dif. Mar'22- Mar'19 (%)	Aportació (%)	Ranq. Aport.
Organismes extraterritorials	13	2	18,2	0,0	15
Activitats sanitàries i serveis socials	47.376	4.789	11,2	21,6	1
Activitats professionals i tècniques	24.493	2.083	9,3	9,4	6
Activitats administratives i auxiliars	30.680	2.590	9,2	11,7	5
Energia elèctrica i gas	697	55	8,6	0,2	14
Adm. pública, Defensa i SS obligatòria	36.735	2.873	8,5	13,0	4
Informació i comunicacions	8.059	611	8,2	2,8	9
Aigua, sanejament i gestió de residus	4.451	323	7,8	1,5	11
Activitats immobiliàries	4.321	275	6,8	1,2	12
Construcció	50.421	2.037	4,2	9,2	7
Activitats artístiques i d'entreteniment	10.831	426	4,1	1,9	10
Transport i emmagatzematge	26.812	1.019	4,0	4,6	8
Total	609.512	22.185	3,8		
Comerç a l'engròs i al detall	109.471	3.210	3,0	14,5	3
Indústries manufactureres	126.763	3.345	2,7	15,1	2
Activitats de les llars	7.685	133	1,8	0,6	13
Altres serveis	15.797	-26	-0,2	-0,1	16
Educació	22.554	-89	-0,4	-0,4	17
Agricultura, ramaderia i pesca	26.530	-288	-1,1	-1,3	20
Hostaleria	49.500	-739	-1,5	-3,3	21
Activitats financeres i d'assegurances	4.762	-230	-4,6	-1,0	19
Indústries extractives	1.561	-214	-12,1	-1,0	18

Fonts: Activa Prospect a partir de les dades de la Seguretat Social, Ministerio de Inclusion, Seguridad Social y Migraciones aportades per l'IDESCAT i el SEPE. Nota: Inclou tots els Règims.

Àmbit rural. Aportacions al creixement entre març de 2019 i 2022

Secció	Mar'22	Dif. Mar'22- Mar'19	Dif. Mar'22- Mar'19 (%)	Aportació (%)	Ranq. Aport.
Activitats de les llars	1.668	287	20,8	6,3	8
Activitats administratives i auxiliars	3.505	418	13,5	9,1	5
Activitats immobiliàries	581	68	13,3	1,5	13
Transport i emmagatzematge	4.977	430	9,5	9,4	4
Informació i comunicacions	1.035	88	9,3	1,9	12
Adm. pública, Defensa i SS obligatòria	7.901	531	7,2	11,6	3
Activitats sanitàries i serveis socials	9.518	599	6,7	13,1	2
Indústries manufactureres	24.129	1.263	5,5	27,5	1
Activitats artístiques i d'entreteniment	2.544	131	5,4	2,9	11
Educació	3.729	183	5,2	4,0	9
Activitats financeres i d'assegurances	716	29	4,2	0,6	14
Total	132.267	4.588	3,6		
Activitats professionals i tècniques	3.977	132	3,4	2,9	10
Construcció	11.164	351	3,2	7,7	7
Aigua, sanejament i gestió de residus	940	26	2,8	0,6	15
Comerç a l'engròs i al detall	21.580	390	1,8	8,5	6
Indústries extractives	218	2	0,9	0,0	17
Altres serveis	3.250	13	0,4	0,3	16
Hostaleria	10.832	-93	-0,9	-2,0	20
Agricultura, ramaderia i pesca	19.829	-251	-1,3	-5,5	21
Energia elèctrica i gas	172	-5	-2,8	-0,1	19
Organismes extraterritorials	2	-4	-66,7	-0,1	18

Fonts: Activa Fonts: Activa Prospect a partir de les dades de la Seguretat Social, Ministerio de Inclusion, Seguridad Social y Migraciones aportades per l'IDECAT i el SEPE.

Nota: Inclou tots els Règims.

A mode de síntesi la recuperació registrada fins al moment mostra un canvi important en els que han estat en els darrers anys els principals vectors de la recuperació, on el turisme i l'activitat immobiliària prenia un lloc important en el model de creixement econòmic protagonitzat entre els anys 2013 i 2019. Per contra, en el període pandèmic i post-pandèmic s'observa un major protagonisme en la creació d'ocupació de les activitats més lligades a la transició ecològica i digital. No obstant això, s'evidencia una clara desigualtat territorial en el desplegament d'aquest nou model, sobretot pel que fa a la transició ecològica, on l'àmbit urbà és el principal beneficiari i en menor mesura també l'intermedi, mentre que l'àmbit rural en queda totalment al marge, cosa que sorprèn si es té en consideració que la majoria de projectes de renovables es concentren precisament en comarques de l'àmbit rural. Pel que fa a la digitalització i la innovació, la situació no és tant negativa, amb un avenç important d'aquestes activitats en tots els àmbits territorials, malgrat en l'àmbit urbà el creixement és gairebé el doble que en els àmbits intermedi i rural. Per últim, cal assenyalar que en l'àmbit rural es manté l'elevat dinamisme del sector industrial manufacturer que caracteritzava el model de creixement anterior a la pandèmia i, en conseqüència, el procés de reindustrialització viscut des de 2013 es mantindria a ritmes elevats i la pandèmia hauria accelerat aquest procés. També cal assenyalar que el model de desenvolupament turístic de l'àmbit rural ha estat més resilient que els de l'àmbit intermedi i urbà, model fortament lligat a la demanda externa mentre que en l'àmbit rural és un turisme principalment nacional. En relació a aquest punt caldrà analitzar com evoluciona aquest sector els propers anys i l'impacte que tindrà l'augment dels preus de l'energia en els fluxos de visitants estrangers. Per últim, l'evolució de l'ocupació de les activitats immobiliàries mostraria l'interès i l'increment de les operacions de compra-venda que estarien registrant arran de la pandèmia tant en l'àmbit intermedi, però sobretot en el rural, on l'ocupació ha augmentat de forma notable (més del 13,3% entre 2019-2022). No obstant això, l'evolució de les dades del sector de la construcció, tot i que crea ocupació en l'àmbit rural, mostra una clara dificultat per mobilitzar l'estoc d'habitatge en aquest àmbit, a diferència del que passa a l'àmbit intermedi, on l'evolució de la construcció és més positiva i en línia a l'evolució de l'activitat immobiliària.

Què és la competitivitat territorial?

El concepte de competitivitat és un concepte polièdric pel qual hi ha diferents aproximacions possibles: des del punt de vista territorial, sectorial i empresarial. Aquestes aproximacions s'han desenvolupat des dels inicis de l'anàlisi econòmica, quan els economistes clàssics identificaven quatre grans factors: el sòl, el capital, els recursos naturals i el treball. Tanmateix, al llarg dels anys, s'han anat introduint diferents aspectes, esdevenint la competitivitat un concepte bastant més complex, tal i com s'entén en l'actualitat.

Així, a finals del segle XIX, s'incideix en la importància del paper dels emprenedors i de la gestió empresarial, com a factors clau de la competitivitat. Posteriorment, a mitjans del XX, es posa de relleu la importància de l'educació i la innovació tecnològica, com a factors subjacents del creixement econòmic. Actualment, el concepte s'ha ampliat encara més, introduint-hi el "coneixement" com un dels factors claus.

La complexitat del concepte, així com el seu caràcter multidimensional, fan que se'n puguin trobar diverses definicions. En aquest sentit, els diferents organismes internacionals que s'encarreguen d'analitzar la competitivitat a nivell mundial aporten la seva pròpia definició:

IMD (World Competitiveness Yearbook)	<ul style="list-style-type: none"> La competitivitat és l'habilitat d'una nació per a crear i mantenir més valor afegit a les seves empreses i més prosperitat pels seus habitants.
World Economic Forum (Global Competitiveness Report)	<ul style="list-style-type: none"> La competitivitat és l'habilitat d'un país per a assolir elevades taxes de creixement del PIB per càpita.
European Commission (Competitiveness Advisory Group)	<ul style="list-style-type: none"> La competitivitat implica elements de productivitat, eficiència i rendibilitat. Però no és una finalitat per si sola. És una forma d'elevat el nivell de vida i d'incrementar el benestar social. Generalment, incrementant la productivitat i l'eficiència, en el context de l'especialització internacional, la competitivitat proveeix les bases per a augmentar els salaris de les persones (excloent la inflació).
OCDE	<ul style="list-style-type: none"> La competitivitat és el grau en què una nació pot, sota les condicions de lliure mercat, produir productes i serveis que assoleixin els estàndards dels mercats internacionals, al mateix temps que estimula el manteniment i l'expansió dels ingressos reals dels seus habitants a llarg termini.

Segons el que es desprèn d'aquestes diferents definicions, la competitivitat es revela com un concepte aplicable no solament a les empreses o als sectors econòmics, sinó que també es pot utilitzar per a l'anàlisi d'espais geogràfics.

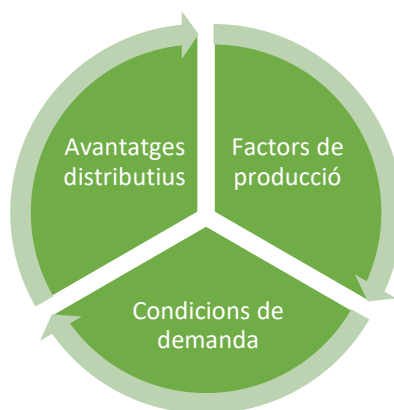
Sota aquesta òptica, la productivitat de les empreses està íntimament relacionada amb les condicions de l'entorn immediat en el que operen (economies externes). Per exemple, quan més sofisticades són les estratègies empresarials i els sistemes de producció, més necessari és tenir una oferta laboral d'alta qualificació, major informació, millors infraestructures, millors proveïdors, millors centres de recerca i innovació, etcètera. La provisió d'aquests factors generen rendiments creixents a les empreses localitzades als territoris ja que redueix el cost dels factors de producció i genera economies d'escala.

Quin interès té analitzar l'entorn territorial?

En el context actual de globalització de l'economia, la rivalitat entre els territoris per a l'atracció d'inversions privades, de fons públics, de turistes o d'activitats de renom, s'aguditzava amb l'objectiu d'incrementar els seus recursos locacionals que a mig i llarg termini generin economies externes d'escala i d'abast per a les seves empreses i sectors més rellevants. Així, els territoris competeixen per les inversions que propiciïn el seu creixement econòmic, que generin ocupació o que afavoreixin la producció.

En aquest marc, els determinants de la competitivitat territorial són les condicions o entorn que ofereixen els territoris (en aquest cas delimitats per les comarques) per a l'eficiència microeconòmica de les unitats productives. Són avantatges que no es generen dins l'empresa i les condicions del seu entorn més immediat són el que s'anomenen economies externes. En base a aquestes externalitats, els avantatges competitius que ofereixen els territoris es poden agrupar en tres grans eixos:

EIXOS DE LA COMPETITIVITAT TERRITORIAL

Nota: els factors de producció condicionen l'aparició i desenvolupament de clústers regionals, que són resultat de les economies d'aglomeració. Aquests territoris presenten avantatges fruit de la interacció entre agents productius localitzats de forma concentrada.

Les economies derivades d'una estructura espacial concentrada afavoreixen l'aparició d'economies d'escala (ja que es pot produir a un menor cost) i reforcen l'esquema de localització aglomerat en el que es produeix una concentració espacial de l'activitat i dels factors de producció. De fet, els clústers són fruit de la concentració d'empreses que, al seu torn, generen economies de localització. Aquestes economies externes són conseqüència de la possibilitat de compartir mercats de treball qualificats conjunts, serveis i subministres especialitzats i de compartir i difondre coneixement i/o tecnologies. D'altra banda, l'existència d'un entorn urbà en el que existeix una elevada concentració de població afavoreix l'existència de bones infraestructures, la formació de la població o els serveis institucionals, aspectes que també són determinants pel desenvolupament de l'activitat i la competitivitat de les empreses. Aquestes externalitats s'anomenen economies d'urbanització. Tanmateix, la manca de determinats factors com són el sòl i l'espai per a l'activitat econòmica, els recursos naturals, o el capital, poden frenar la concentració d'activitat i el desenvolupament d'aquests clústers.

Altres avantatges competitius tenen a veure amb l'economia espacial i la naturalesa geogràfica dels territoris. Són els avantatges distributius i estan relacionats amb les condicions que ofereixen els territoris per a la distribució dels seus productes i serveis. Per exemple, la seva posició geogràfica, les connexions amb l'exterior, les infraestructures i els serveis de transport, etc. Normalment, els territoris afavorits per la seva posició geogràfica respecte als mercats registren una elevada productivitat i les forces d'aglomeració generen cercles virtuoses que reforcen el seu desenvolupament.

Determinats béns i serveis no té sentit produir-los si no hi ha un mercat mínim que garanteixi la seva producció de forma eficient. Així, la dimensió del mercat interior dels territoris determina la capacitat d'atraure indústries i sectors productius que cerquen economies d'escala com a font de competitivitat. D'altra banda, les necessitats i les exigències dels mercats també influeixen en les condicions de la demanda (les empreses han d'evolucionar per a atendre les necessitats dels seus clients), així com el creixement de la demanda interior, que es pot donar per un increment demogràfic, de les inversions empresarials o com a resultat de processos d'innovació. Un altre factor que pot modificar les condicions de la demanda és el grau d'internacionalització del teixit empresarial.

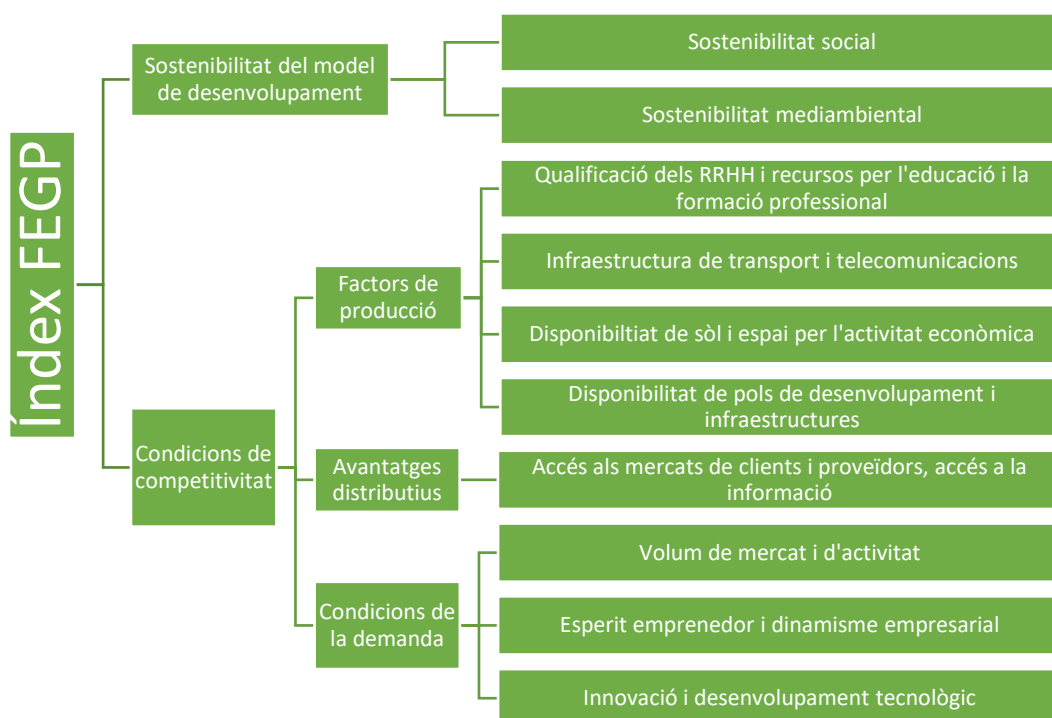
L'Índex està conformat per 50 indicadors desagregats a nivell comarcal i agrupats en 10 dimensions que conformen el model d'anàlisi de la competitivitat comarcal

Quins factors i dimensions de competitivitat analitza?

Inicialment, durant el procés de definició de l'Índex l'any 2004, es van tenir en compte els treballs desenvolupats per diferents equips d'economia aplicada en l'àmbit català i espanyol. No obstant, a diferència d'altres experiències, es va considerar oportú que a més dels factors econòmics, s'havien d'introduir aspectes relacionats amb qüestions socials o ambientals, en la línia dels plantejaments de l'Estratègia de Lisboa i l'Acord Estratègic per a la internacionalització, la qualitat de l'ocupació i la competitivitat de l'Economia catalana vigents en aquell moment. Així, el resultat és una adaptació dels enfocaments sobre els avantatges competitius de les nacions i de les teories de localització de les activitats econòmiques, complementada amb l'anàlisi de la sostenibilitat, tant social com mediambiental, del model de desenvolupament local. En aquesta línia, s'han incorporat en l'Índex elements com que el fet que el model econòmic i de desenvolupament comporti l'assoliment d'una elevada participació en el mercat laboral, una millora en la qualitat de l'ocupació i una gestió mediambiental dels recursos naturals utilitzats.

En l'edició de 2009, a partir de la reflexió realitzada durant les sis edicions anteriors, es va realitzar un canvi metodològic d'una certa entitat¹. Així, mirant de seguir la línia encetada però, al mateix temps, introduint aspectes de millora al model, es va fer un plantejament que s'inspira en els treballs sobre l'anàlisi de la competitivitat realitzats per *Michael Porter*, i el seu "Diamant de la Competitivitat"², on s'operativitza el concepte de competitivitat, amb plantejaments aplicables a diferents contextos i fenòmens socials. També es van tenir en compte els darrers treballs i els últims avenços pel que fa a l'operativització del concepte, sobretot en l'anàlisi de la competitivitat regional europea³. Els canvis es poden consultar en l'edició de 2009.

El model resultant analitza les 42 comarques catalanes a partir de 50 indicadors diferents. Aquests indicadors han estat agrupats en 10 subdimensions, les dues primeres centrades en la sostenibilitat del model de desenvolupament dels territoris i les altres vuit en les condicions de competitivitat, que al seu torn han estat agrupades segons si corresponen als factors de producció, als avantatges distributius o a les condicions de la demanda. El model utilitzat i les dimensions i subdimensions utilitzades per a analitzar la competitivitat de les comarques es resumeix en el gràfic següent:

¹ Els detalls dels canvis metodològics introduïts es poden consultar en l'edició de 2009 al web de la FEGP (www.fegp.cat).

² Porter, M. E. (1990). *The Competitive Advantage of Nations*. New York. Free Press.

³ Veure bibliografia.

L'Índex no analitza el creixement ni el grau de desenvolupament econòmic de les comarques, sinó que determina la seva posició en base a les condicions que ofereix l'entorn comarcal per a afavorir la competitivitat de les empreses

Les comarques han de definir les seves pròpies estratègies per tal d'atraure les inversions futures, focalitzant els seus avantatges competitius i definint els seus propis nínxols

Com interpretar els resultats?

En l'operativització de l'Índex s'han donat pesos diferents a cadascun dels factors que formen el model d'anàlisi. En aquest sentit, la disponibilitat de serveis avançats així com la generació d'activitat al voltant de serveis intensius en coneixement i de productes amb un important component tecnològic, s'han considerat estratègies de competitivitat a llarg termini que permeten consolidar i augmentar els avantatges competitius. És per això que s'ha donat un pes major a aquelles dimensions que tenen a veure amb aquest fet, com són les relacionades amb la qualificació, la innovació i el desenvolupament tecnològic i l'accés a la informació. Per altra banda, també s'ha assignat un pes important als avantatges competitius distributius. És a dir, aquells que es basen en el fet que les economies són cada dia més obertes i, per tant, tenen un pes important aquells factors que poden incidir-hi en major grau, com ara les infraestructures de transport i comunicacions i l'accés als mercats.

L'Índex permet aproximar-se a les condicions (o externalitats) que presenten els territoris per a competir en una economia globalitzada i basada en serveis intensius en coneixement i en indústria d'alta tecnologia.

Dit això, és important tenir present en la interpretació dels resultats, que l'Índex FEGP no analitza el creixement ni el grau de desenvolupament econòmic de les comarques ni tampoc analitza la millora de les condicions de vida, que són en definitiva indicadors de resultats i d'impacte de com les unitats productives utilitzen els recursos i els avantatges que disposen. Aquest no és l'objectiu d'aquest treball i no s'inclouen, però es poden aproximar a partir de variables macroeconòmiques com l'ocupació, la producció, la inversió, la productivitat, les rendes o altres de satisfacció de la població. Moltes d'elles són difícils d'aproximar en el context territorial en el que es planteja l'estudi: el context comarcal.

En conseqüència, una millor posició en relació als determinants de competitivitat de les comarques no sempre comporta un millor comportament econòmic i millores en els nivells de benestar. Aquests aspectes dependran de com s'hagin utilitzat aquests factors de cara a consolidar i augmentar els avantatges competitius (l'adequació de les estratègies i les inversions), del comportament de la resta de territoris i de l'impacte social i mediambiental del model de creixement.

Un altre aspecte rellevant a tenir en compte a l'hora d'interpretar els resultats són les limitacions inherents a la unitat territorial adoptada: la comarca. En aquesta adaptació dels models que s'utilitzen a escala nacional i regional és important tenir present, d'una banda, que els governs locals tenen poca capacitat d'influir en la formulació de polítiques macroeconòmiques (sobretot les fiscals, energètiques, laborals, etc.) i, de l'altra, que el treball i el capital tenen una major mobilitat a escala local.

Tot i aquests condicionants, l'exercici esdevé útil, atès que sí que es pot intervenir, o almenys tenir capacitat d'influir, en alguns aspectes a nivell comarcal en relació a les infraestructures viàries, a les infraestructures de telecomunicacions, a la disponibilitat de sòl, a l'educació i la capacitació pel treball, a la generació d'economies de localització (clústers), a la flexibilitat institucional, al desenvolupament d'agents que incentivin la cooperació, al diàleg i la formulació de polítiques, etc. De fet, el planejament estratègic també permet posar en pràctica polítiques i iniciatives beneficioses per a l'estructura econòmica local (reestructuració i impuls de les activitats).

L'objecte final d'aquest treball és, doncs, ajudar a definir amb major precisió les estratègies territorials i les inversions necessàries a dur a terme en cada àmbit analitzat per tal d'avançar en el desenvolupament econòmic i social de les comarques en què la FEGP és un agent econòmic i social de referència. Així, amb aquesta publicació pretén introduir elements per a la reflexió territorial que serveixin pel debat sobre les estratègies a emprendre en el futur i per a fer el seguiment dels avenços assolits.

El sistema de posicions relatives (o rànquings) utilitzat és un sistema que, com s'ha demostrat, indueix a l'acció i al debat, atès que la comparació interterritorial ajuda a valorar si s'és competitiu o no en un determinat àmbit. Al mateix temps, les posicions sintetitzen, de forma molt entenedora, el lloc que ocupa cada comarca en els diferents

àmbits analitzats. A partir d'aquestes posicions, és fàcil establir els punts forts i punts febles del model de competitivitat i portar a terme una diagnosi encertada de la situació.

Cal tenir en compte, tanmateix, que són els perfils comarcals els que realment permeten concretar com un territori defineix el seu model de competitivitat i les estratègies a desenvolupar, tal com demostra el fet que, amb els resultats del rànquing a la mà, unes condicions de competitivitat òptimes no sempre guarden una relació directa amb impactes positius en els nivells de benestar (en termes de renda per càpita) i augments de la productivitat. Cal tenir en compte, doncs, que la voluntat de l'Índex és ajudar a definir les estratègies territorials en base als factors clau de desenvolupament de cada territori, però que l'ordenació resultant no deixa de ser un exercici economètric per tal d'aportar elements de debat i analitzar la realitat. No obstant, pot haver-hi territoris que siguin poc competitius en el marc global de competència internacional i basada en la nova economia, però que hagin desenvolupat estratègies de desenvolupament basades en economies regionals i nacionals centrades en sectors més tradicionals i en factors endògens, que han comportat nivells de benestar elevats, com podria ser el cas d'algunes de les comarques pirinenques o d'altres comarques fora de l'àmbit metropolità on el model de competitivitat centrat en la internacionalització de l'economia i la producció de béns i serveis intensius en coneixement tenen menor sentit i són d'altres els factors sobre els quals se sustenta el desenvolupament econòmic d'aquests territoris.

Així, cal remarcar que des del punt de vista empresarial, no hi ha cap comarca que tingui un avantatge absolut en totes les dimensions que han d'interessar els potencials inversors. Una empresa que cerca la proximitat als mercats, personal qualificat i estar en un ecosistema d'innovació, estarà interessada en una comarca diferent de la que cerca sòl industrial, força de treball mitjanament qualificada, bones infraestructures i serveis de transport per a distribuir les seves mercaderies. Per aquest motiu, les comarques que apareixen al capdavant del rànquing en l'Índex FEGP poden no ser atractives per a determinades empreses amb necessitats específiques diferents de les que són subjacents al model implementat. Amb tot, les comarques situades al capdavant de l'Índex són les que responen a un ventall més ampli de necessitats potencials, ja que en definitiva es pondera un conjunt de factors que es tenen en compte a l'hora de determinar la localització de les inversions.

En base a aquestes consideracions, les comarques han de definir les seves pròpies estratègies per tal d'atraure i propiciar les inversions futures, focalitzant els seus avantatges competitius i definint els seus propis nínxols: ja sia la disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica, la qualificació dels RRHH, les infraestructures de transport, l'accés als mercats, el volum de mercat, la qualitat mediambiental, o qualsevol altre factor. Aquestes estratègies són, en definitiva, les que han de dirigir el creixement econòmic del futur.

La competitivitat en el context regional europeu i mundial

Aquest apartat amplia el focus d'anàlisi de la situació competitiva de les comarques catalanes aprofundint en la situació de Catalunya i Espanya en el context de la resta de Comunitats Autònomes de l'Estat, del conjunt de regions de la Unió Europea i de països del món. Així doncs, a partir dels índexs de competitivitat elaborats per institucions com el Fòrum Econòmic Mundial (WEF), l'IMD o la Comissió Europea, entre d'altres, s'analitza la posició de Catalunya i de l'Estat.

Tot i que, evidentment, no es pot fer una comparació directa entre els diferents índexs, en tant que empren indicadors diferents. En termes generals sí que analitzen dimensions similars. Aspectes com la inversió en educació, la capacitat d'innovació, la qualificació dels recursos humans, etc. són transversals a totes les publicacions. Hi ha, però, un tret diferencial entre l'Índex FEGP que és només compartit pel Global Competitiveness Report (GCR) del World Economic Forum. Aquest és la introducció de la dimensió de la sostenibilitat al model. Així, mentre que informes com l'European Regional Competitiveness Index de la Comissió Europea o el Rànquing de Competitivitat Mundial de l'IMD només analitzen aspectes econòmics referents al mercat de treball, la inversió, la qualitat institucional, etc., tant l'Índex FEGP com el GCR contemplen la dimensió de la sostenibilitat social -amb indicadors de desigualtat, seguretat laboral, etc.- i la dimensió de la sostenibilitat mediambiental, amb indicadors relacionats amb el consum de recursos, la gestió dels residus, etc. Val a dir, que aquestes dimensions ja van ser incorporades inicialment en el disseny de l'Índex FEGP l'any 2004, mentre altres

organismes com el WEF els han incorporat recentment, a partir de l'adopció de l'agenda 2030 pel Desenvolupament Sostenible de l'ONU.

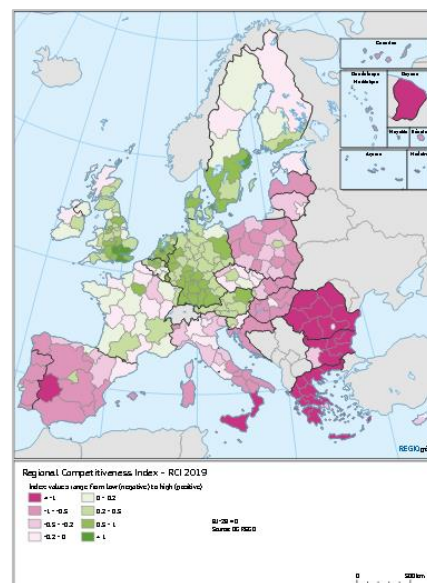

Els estudis analitzats situen l'economia espanyola a posicions mitjanes dels respectius rànquings de competitivitat amb factors com les infraestructures, la qualificació dels recursos humans o la competitivitat per costos com els pilars de la competitivitat de l'economia del país. Per contra, remarquen l'escassa inversió en I+D, la qualitat del mercat de treball, l'estabilitat macroeconòmica o el dinamisme empresarial com alguns dels factors en els que Espanya es troba més endarrerida.

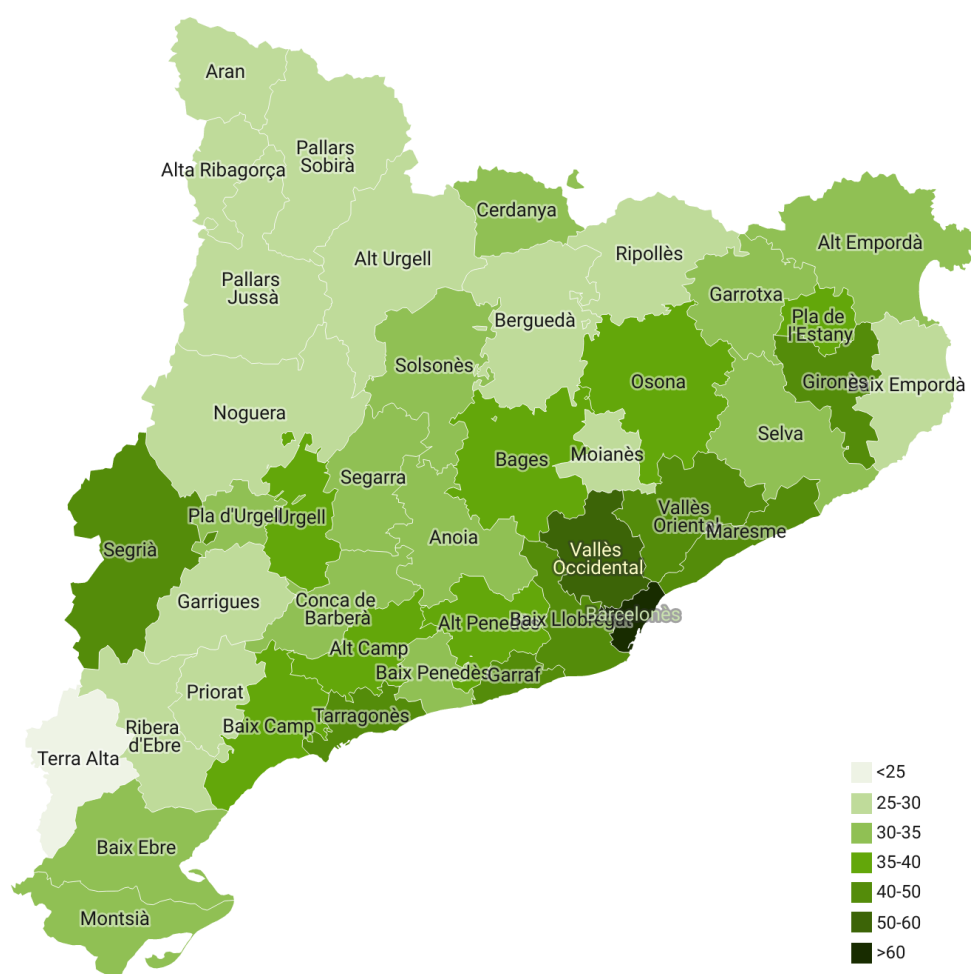
En aquest context, l'Informe de Competitividad Regional en España que elabora el Consejo General de Economistas de España situa a Catalunya com la 4a comarca més competitiva de l'estat, situada per darrere de la Comunitat de Madrid, la Comunitat Foral de Navarra i el País Basc.

Per altra banda, l'European Regional Competitiveness Index situa l'economia catalana com la tercera més competitiva d'Espanya. L'informe de la Comissió Europea situa a Catalunya en una posició intermèdia-baixa en relació a la resta de regions europees, amb una puntuació de 53,45 punts sobre 100, situant-se així per sota de la mitjana europea, situada als 60,3 punts.

Així doncs, Catalunya és una de les regions més competitives d'Espanya, gràcies al seu sistema de salut, les infraestructures, la dimensió del mercat intern i la capacitat tecnològica. No obstant, en relació a la resta d'economies regionals europees, presenta endarreriments significatius en aspectes com la qualitat de les institucions, l'estabilitat macroeconòmica, l'educació superior o la sofisticació del teixit productiu.

Resultats: Índex FEGP 2022 de competitivitat territorial

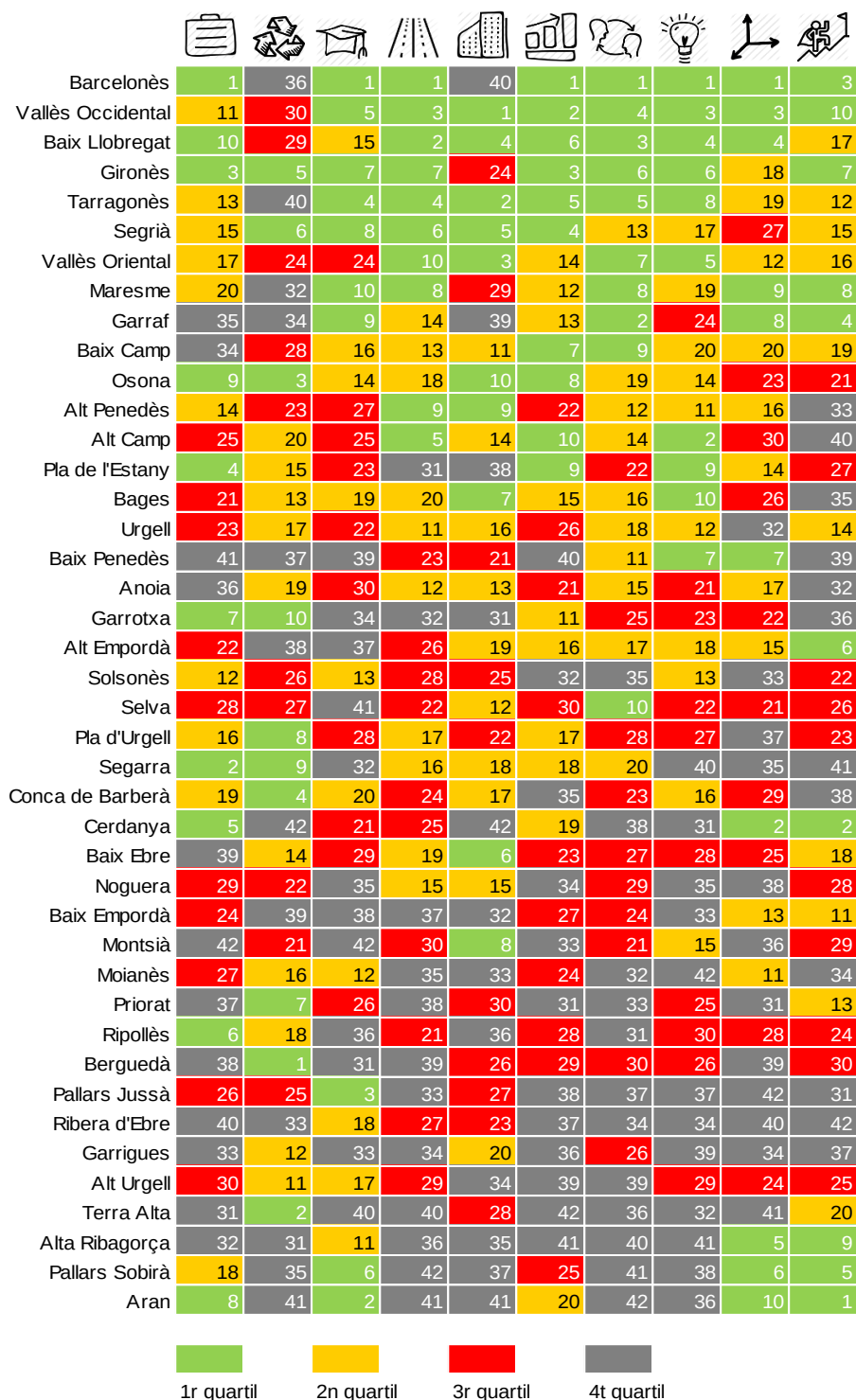
Comarca	índex	Rang/42	Comarca	índex	Rang/42
Barcelonès	73,8	1	Solsonès	32,3	22
Vallès Occidental	53,2	2	Garrotxa	32,2	23
Gironès	47,5	3	Selva	32,2	24
Baix Llobregat	47,2	4	Pla d'Urgell	32,0	25
Tarragonès	44,8	5	Baix Ebre	31,7	26
Segrià	42,6	6	Segarra	30,2	27
Garraf	41,8	7	Montsià	30,0	28
Vallès Oriental	41,5	8	Aran	29,8	29
Maresme	40,4	9	Baix Empordà	29,7	30
Alt Camp	39,0	10	Priorat	29,7	31
Osona	39,0	11	Ripollès	29,5	32
Baix Camp	38,5	12	Moianès	29,3	33
Pla de l'Estany	37,2	13	Berguedà	28,4	34
Alt Penedès	36,3	14	Noguera	28,4	35
Bages	36,3	15	Garrigues	27,1	36
Urgell	36,2	16	Pallars Sobirà	26,1	37
Cerdanya	34,3	17	Pallars Jussà	26,1	38
Alt Empordà	34,3	18	Alt Urgell	26,0	39
Anoia	33,5	19	Alta Ribagorça	25,8	40
Conca de Barberà	33,3	20	Ribera d'Ebre	25,0	41
Baix Penedès	33,2	21	Terra Alta	23,6	42

Es presenten les puntuacions obtingudes de les 42 comarques catalanes en cadascun dels 10 factors analitzats, de forma que es pot identificar en quins àmbits presenten avantatges competitiu i en quins no

PERFILS COMARCALS

En el següent gràfic es pot visualitzar el comportament de cada comarca en relació als 10 factors de competitivitat analitzats.

1	Sostenibilitat social		6	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	
2	Sostenibilitat mediambiental		7	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	
3	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional		8	Innovació, desenvolupament tecnològic	
4	Infraestructura de transport i comunicacions		9	Volum de mercat i d'activitat	
5	Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica		10	Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	

Puntuació obtinguda en cadascun dels factors

	FACTORS DE SOSTENIBILITAT				FACTORS DE COMPETITIVITAT						
rànquing					Factors de producció				Grup		
	Sostenibilitat social		Sostenibilitat mediambiental		Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional		Infraestructura de transport i comunicacions			Disponibilitat de sòl i espai per l'activitat econòmica	
1	Barcelonès	80,7	Berguedà	80,9	Barcelonès	82,0	Barcelonès	96,7	Vallès Occidental	73,0	Alt
2	Segarra	75,7	Terra Alta	79,3	Aran	65,4	Baix Llobregat	61,6	Tarragonès	62,9	
3	Gironès	74,3	Osona	75,2	Pallars Jussà	57,8	Vallès Occidental	50,0	Vallès Oriental	59,3	
4	Pla de l'Estanty	70,6	Conca de Barberà	74,6	Tarragonès	55,9	Tarragonès	49,6	Baix Llobregat	55,1	
5	Cerdanya	70,4	Gironès	74,5	Vallès Occidental	55,3	Alt Camp	47,2	Segrià	52,3	
6	Ripollès	69,5	Segrià	73,9	Pallars Sobirà	53,4	Segrià	46,2	Baix Ebre	46,6	
7	Garrotxa	67,8	Priorat	73,5	Gironès	51,6	Gironès	42,3	Bages	45,8	
8	Aran	65,8	Pla d'Urgell	73,5	Segrià	51,4	Maresme	41,5	Montsià	43,5	
9	Osona	63,6	Segarra	72,9	Garraf	50,9	Alt Penedès	40,9	Alt Penedès	43,4	
10	Baix Llobregat	63,6	Garrotxa	72,1	Maresme	47,5	Vallès Oriental	40,4	Osona	43,2	
11	Vallès Occidental	61,4	Alt Urgell	71,3	Alta Ribagorça	46,5	Urgell	38,9	Baix Camp	42,4	Intermedi-Alt
12	Solsonès	60,2	Garrigues	71,0	Moianès	43,5	Anoia	38,7	Selva	42,1	
13	Tarragonès	59,9	Bages	70,8	Solsonès	42,4	Baix Camp	38,7	Anoia	41,0	
14	Alt Penedès	56,7	Baix Ebre	70,1	Osona	42,2	Garraf	37,8	Alt Camp	40,6	
15	Segrià	55,0	Pla de l'Estanty	68,5	Baix Llobregat	42,0	Noguera	37,7	Noguera	40,5	
16	Pla d'Urgell	54,9	Moianès	67,8	Baix Camp	41,5	Segarra	36,4	Urgell	39,8	
17	Vallès Oriental	54,0	Urgell	67,5	Alt Urgell	39,9	Pla d'Urgell	35,6	Conca de Barberà	38,2	
18	Pallars Sobirà	52,1	Ripollès	67,0	Ribera d'Ebre	39,1	Osona	35,5	Segarra	37,5	
19	Conca de Barberà	50,9	Anoia	66,9	Bages	37,9	Baix Ebre	35,3	Alt Empordà	37,2	
20	Maresme	48,7	Alt Camp	66,1	Conca de Barberà	37,5	Bages	33,5	Garrigues	37,0	
21	Bages	48,2	Montsià	65,8	Cerdanya	37,4	Ripollès	32,5	Baix Penedès	36,9	Intermedi-Baix
22	Alt Empordà	48,2	Noguera	65,6	Urgell	36,9	Selva	28,2	Pla d'Urgell	36,7	
23	Urgell	47,6	Alt Penedès	65,4	Pla de l'Estanty	36,5	Baix Penedès	27,1	Ribera d'Ebre	34,4	
24	Baix Empordà	46,4	Vallès Oriental	65,0	Vallès Oriental	36,5	Conca de Barberà	26,3	Gironès	34,0	
25	Alt Camp	46,4	Pallars Jussà	64,5	Alt Camp	35,0	Cerdanya	24,3	Solsonès	33,7	
26	Pallars Jussà	44,6	Solsonès	64,0	Priorat	34,1	Alt Empordà	24,2	Berguedà	33,4	
27	Moianès	44,3	Selva	63,8	Alt Penedès	33,0	Ribera d'Ebre	23,7	Pallars Jussà	32,6	
28	Selva	44,1	Baix Camp	63,3	Pla d'Urgell	26,8	Solsonès	23,5	Terra Alta	32,0	
29	Noguera	43,5	Baix Llobregat	63,2	Baix Ebre	26,8	Alt Urgell	22,9	Maresme	31,4	
30	Alt Urgell	43,5	Vallès Occidental	63,0	Anoia	26,3	Montsià	22,3	Priorat	30,3	
31	Terra Alta	43,3	Alta Ribagorça	62,3	Berguedà	26,1	Pla de l'Estanty	22,1	Garrotxa	29,0	Baix
32	Alta Ribagorça	42,8	Maresme	62,2	Segarra	25,3	Garrotxa	21,8	Baix Empordà	28,7	
33	Garrigues	39,8	Ribera d'Ebre	60,8	Garrigues	23,9	Pallars Jussà	20,4	Moianès	28,6	
34	Baix Camp	39,4	Garraf	60,6	Garrotxa	23,1	Garrigues	18,3	Alt Urgell	28,4	
35	Garraf	36,8	Pallars Sobirà	58,6	Noguera	22,4	Moianès	14,3	Alta Ribagorça	28,2	
36	Anoia	36,0	Barcelonès	58,2	Ripollès	20,4	Alta Ribagorça	14,2	Ripollès	25,1	
37	Priorat	35,6	Baix Penedès	57,5	Alt Empordà	18,9	Baix Empordà	14,0	Pallars Sobirà	24,8	
38	Berguedà	33,6	Alt Empordà	56,6	Baix Empordà	18,5	Priorat	12,2	Pla de l'Estanty	24,4	
39	Baix Ebre	29,0	Baix Empordà	47,3	Baix Penedès	18,0	Berguedà	11,6	Garraf	24,4	
40	Ribera d'Ebre	28,3	Tarragonès	46,4	Terra Alta	17,4	Terra Alta	11,3	Barcelonès	15,9	
41	Baix Penedès	27,3	Aran	43,4	Selva	15,6	Aran	8,5	Aran	10,3	
42	Montsià	26,2	Cerdanya	37,9	Montsià	14,7	Pallars Sobirà	4,5	Cerdanya	9,3	

Puntuació obtinguda en cadascun dels factors (cont.)

	FACTORS DE COMPETITIVITAT				Condicions de la demanda						
rànquing	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures		Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació		Innovació, desenvolupament tecnològic		Volum de mercat i d'activitat		Esperit emprenedor i dinamisme empresarial		Quartil
1	Barcelonès	100,0	Barcelonès	100,0	Barcelonès	54,3	Barcelonès	62,1	Aran	80,1	Alt
2	Vallès Occidental	51,1	Garraf	90,9	Alt Camp	48,7	Cerdanya	40,4	Cerdanya	59,2	
3	Gironès	46,2	Baix Llobregat	90,2	Vallès Occidental	46,8	Vallès Occidental	30,2	Barcelonès	57,9	
4	Segrià	35,6	Vallès Occidental	88,8	Baix Llobregat	42,6	Baix Llobregat	28,2	Garraf	51,6	
5	Tarragonès	28,8	Tarragonès	88,7	Vallès Oriental	41,2	Alta Ribagorça	27,3	Pallars Sobirà	48,0	
6	Baix Llobregat	27,8	Gironès	87,3	Gironès	37,3	Pallars Sobirà	25,8	Alt Empordà	35,4	
7	Baix Camp	21,8	Vallès Oriental	86,9	Baix Penedès	37,1	Baix Penedès	21,9	Gironès	34,5	
8	Osona	20,8	Maresme	86,7	Tarragonès	34,6	Garraf	20,7	Maresme	33,9	
9	Pla de l'Estany	18,5	Baix Camp	86,5	Pla de l'Estany	34,4	Maresme	20,4	Alta Ribagorça	33,2	
10	Alt Camp	16,2	Selva	85,0	Bages	32,9	Aran	20,4	Vallès Occidental	31,5	
11	Garrotxa	15,5	Baix Penedès	84,8	Alt Penedès	31,0	Moianès	20,2	Baix Empordà	30,2	
12	Maresme	13,7	Alt Penedès	83,6	Urgell	30,8	Vallès Oriental	19,6	Tarragonès	28,1	
13	Garraf	13,2	Segrià	82,9	Solsonès	29,6	Baix Empordà	18,8	Priorat	27,5	
14	Vallès Oriental	13,0	Alt Camp	82,5	Osona	29,2	Pla de l'Estany	16,3	Urgell	27,5	
15	Bages	12,8	Anoia	81,7	Montsià	28,9	Alt Empordà	15,9	Segrià	26,5	
16	Alt Empordà	11,0	Bages	80,6	Conca de Barberà	27,9	Alt Penedès	15,3	Vallès Oriental	25,2	
17	Pla d'Urgell	10,8	Alt Empordà	80,5	Segrià	27,1	Anoia	15,1	Baix Llobregat	25,0	
18	Segarra	10,5	Urgell	79,7	Alt Empordà	26,7	Gironès	15,1	Baix Ebre	24,6	
19	Cerdanya	10,3	Osona	79,4	Maresme	26,5	Tarragonès	15,1	Baix Camp	23,9	
20	Aran	9,6	Segarra	79,0	Baix Camp	26,3	Baix Camp	15,1	Terra Alta	23,8	
21	Anoia	8,9	Montsià	78,9	Anoia	26,1	Selva	14,8	Osona	23,5	
22	Alt Penedès	8,4	Pla de l'Estany	78,6	Selva	23,7	Garrotxa	14,6	Solsonès	22,8	
23	Baix Ebre	8,1	Conca de Barberà	77,7	Garrotxa	23,2	Osona	14,4	Pla d'Urgell	21,8	
24	Moianès	8,1	Baix Empordà	76,8	Garraf	21,9	Alt Urgell	13,9	Ripollès	20,8	
25	Pallars Sobirà	7,8	Garrotxa	75,7	Priorat	21,2	Baix Ebre	13,4	Alt Urgell	20,8	
26	Urgell	7,7	Garrigues	75,1	Berguedà	20,6	Bages	12,7	Selva	20,6	
27	Baix Empordà	7,6	Baix Ebre	74,8	Pla d'Urgell	20,0	Segrià	12,5	Pla de l'Estany	20,5	
28	Ripollès	7,2	Pla d'Urgell	74,1	Baix Ebre	18,7	Ripollès	12,5	Noguera	20,3	
29	Berguedà	7,0	Noguera	70,5	Alt Urgell	18,3	Conca de Barberà	12,1	Montsià	19,1	
30	Selva	7,0	Berguedà	69,6	Ripollès	17,0	Alt Camp	11,9	Berguedà	18,6	
31	Priorat	6,6	Ripollès	68,9	Cerdanya	16,4	Priorat	11,7	Pallars Jussà	17,3	
32	Solsonès	6,3	Moianès	66,4	Terra Alta	16,3	Urgell	11,3	Anoia	17,3	
33	Montsià	6,0	Priorat	63,5	Baix Empordà	14,1	Solsonès	11,2	Alt Penedès	17,2	
34	Noguera	5,1	Ribera d'Ebre	62,3	Ribera d'Ebre	13,8	Garrigues	11,0	Moianès	15,5	
35	Conca de Barberà	5,0	Solsonès	61,4	Noguera	13,0	Segarra	10,1	Bages	15,3	
36	Garrigues	4,9	Terra Alta	49,9	Aran	12,8	Montsià	9,7	Garrotxa	14,5	
37	Ribera d'Ebre	4,3	Pallars Jussà	44,6	Pallars Jussà	12,0	Pla d'Urgell	9,6	Garrigues	13,9	
38	Pallars Jussà	4,2	Cerdanya	43,2	Pallars Sobirà	11,1	Noguera	9,3	Conca de Barberà	13,5	
39	Alt Urgell	4,1	Alt Urgell	39,8	Garrigues	9,3	Berguedà	8,8	Baix Penedès	13,4	
40	Baix Penedès	4,0	Alta Ribagorça	27,5	Segarra	8,4	Ribera d'Ebre	7,1	Alt Camp	13,3	
41	Alta Ribagorça	3,2	Pallars Sobirà	10,6	Alta Ribagorça	7,9	Terra Alta	6,8	Segarra	9,8	
42	Terra Alta	2,3	Aran	5,5	Moianès	7,8	Pallars Jussà	5,3	Ribera d'Ebre	3,8	

VALORACIÓ DE LES COMARQUES MÉS COMPETITIVES

És difícil trobar precedents de fenòmens amb una capacitat de transformació i d'acceleració dels canvis similar a la que ha tingut la covid-19. Amb tot, aquestes noves dinàmiques encara trigaran a consolidar-se i a evidenciar els seus efectes. Tanmateix, l'abast d'aquests poden millorar les condicions per la competitivitat sobretot d'aquelles comarques pitjor posicionades, però l'esperable és que els vectors es continuïn distribuint de manera similar a com ho feien en anys anteriors, essent les comarques amb mercats de majors dimensions, millor accessibilitat a grans infraestructures de transport i comunicacions, major especialització en activitats intensives en coneixement i tecnologia i amb un nivell formatiu de la població activa més elevats les que registren nivells de competitivitat més elevats. Aquesta és la principal conclusió que s'obté d'aquesta edició de l'Índex FEGP, en la que, tot i que s'han registrat més moviments dels habituals al capdavant del rànquing, hi ha pocs canvis pel que fa a la composició d'aquest grup selecte de comarques més competitives.

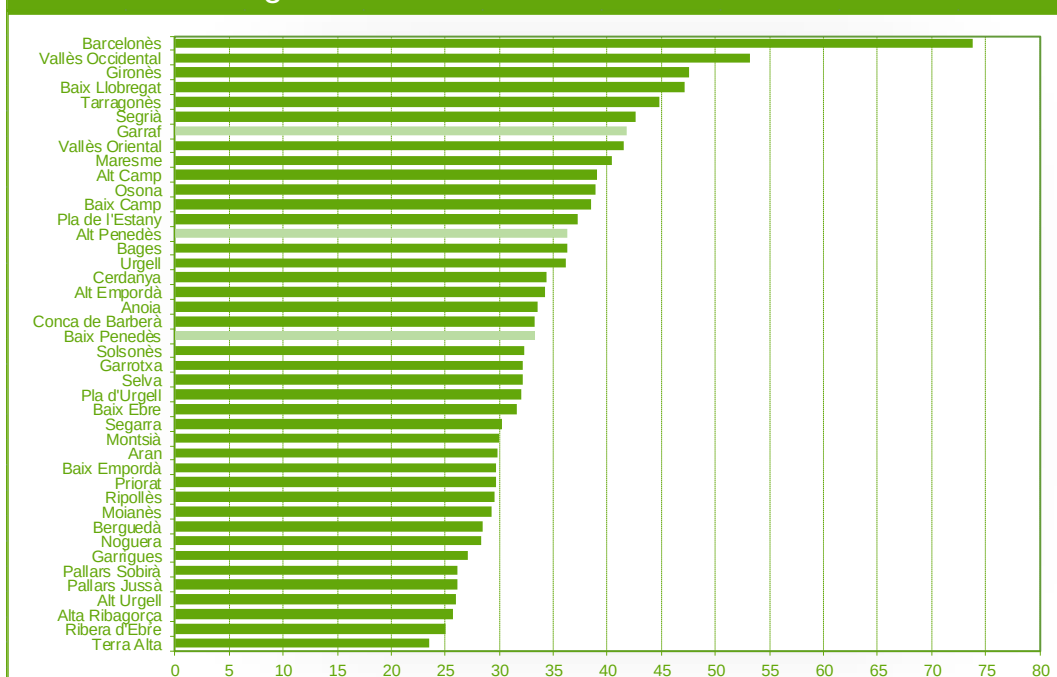
Un any més el **Barcelonès** es posiciona com la comarca més competitiva de Catalunya, a 20,7 punts de la segona posició ocupada pel Vallès Occidental. Les principals fortaleeses de la comarca se situen en el seu mercat intern, que és el més important de Catalunya; l'accés als mercats de béns i serveis tant a nivell regional com global; l'existència d'una demanda interna exigent intensiva en coneixement i tecnologia; un ecosistema de serveis que donen suport al desenvolupament de l'activitat empresarial i emprenedora i un dinàmic teixit empresarial, acompanyat d'un ecosistema professionalitzador que garanteix una oferta de mà d'obra altament qualificada i força diversa. Les debilitats del model de desenvolupament es deriven també de les economies d'urbanització i aglomeració i se situen en la sostenibilitat mediambiental i la disponibilitat de sòl per a l'activitat econòmica, ja que en una comarca de dimensió petita la concentració de tanta activitat productiva i residencial comporta un elevat consum de sòl que pressiona a l'alça el preu i situa en l'escassetat aquest factor de producció. En la dimensió mediambiental els reptes se situen en la gestió dels residus, tant els procedents de l'activitat productiva com residencial. En l'edició d'enguany cal destacar la important pèrdua de població que registra la comarca, que se situa en l'1,5% interanual. Aquesta seria conseqüència directe de la pandèmia que ha frenat els fluxos de població procedents de l'estranger i ha accentuat la dinàmica d'expulsió de població resident cap a d'altres territoris menys congestionats. Per contra, la comarca registra una important recuperació del teixit empresarial durant el 2021.

En el cas del **Vallès Occidental** les fortaleeses se situen principalment en la disponibilitat de sòl per a l'activitat econòmica i en l'existència de serveis que donen suport als processos de millora competitiva empresarial. Altres factors clau de la seva competitivitat se situen en la innovació, les infraestructures de transport i comunicacions i en el seu volum de mercat. La principal feblesa resta en la sostenibilitat mediambiental, amb un elevat consum de recursos principalment vinculats a l'activitat productiva i una valorització insuficient dels residus generats. Malgrat per la comarca recorren les principals vies de transport terrestre - l'autopista del Mediterrani que comunica amb el mercat europeu i el peninsular- li resta competitivitat el fet que hi hagi comarques més ben situades en relació a les principals infraestructures que donen accés als mercats globals, d'aquí la importància de disposar d'infraestructures que fomentin la intermodalitat i la connexió amb l'eix ferroviari euromediterrani i els principals nodes logístics. En relació a l'edició anterior i a l'igual que el Barcelonès, cal assenyalar l'estancament poblacional que ha registrat la comarca com a element més destacable d'evolució. I en positiu, assenyalar l'elevada creació d'empresa registrada durant el 2021.

El **Gironès** tot i ser una comarca de molt menor dimensió en termes de mercat que les anteriors i que presenta menors economies d'aglomeració, obté una molt bona posició en l'Índex que és fruit d'un compendi de fortaleeses. La principal se situa en l'existència d'un ecosistema potent de serveis empresarials que donen suport a l'activitat empresarial i en menor mesura l'existència d'una demanda empresarial exigent i diversificada que promou la innovació. La bona situació de la comarca respecte als mercats i respecte les infraestructures de transport i comunicació, així com la qualificació dels recursos humans i els recursos per l'educació i la formació i l'esperit emprenedor de la comarca configuren un entorn que genera externalitats força positives per a les empreses que s'hi localitzen. Destaca en positiu també per la sostenibilitat del model, tant des de la perspectiva social com mediambiental. Com en el cas del Barcelonès la principal feblesa se situa en la disponibilitat de sòl per a l'activitat econòmica. Respecte a l'edició d'enguany també cal assenyalar el mal comportament en relació a l'evolució de la població resident, que cau

un 0,2%. En positiu destaca la important creació d'ocupació, que registra una variació interanual del 6,0%.

Puntuació obtinguda en l'Índex FEGP 2022

Les comarques són puntuades de 0 a 100.

Nota: Amb la mètrica utilitzada en la construcció de l'Índex, una comarca que presentés els millors paràmetres possibles en tots els indicadors obtindria una puntuació final de 100 en l'Índex i la que menys un 0. La resta es mouen entre aquests dos valors en funció de la distància a cadascuna d'elles.

Les principals fortaleses en termes de competitivitat del **Baix Llobregat** se situen en les infraestructures de transport i comunicacions i en l'accés als mercats de béns i serveis. En menor mesura ho són també la disponibilitat de sòl per a l'activitat econòmica, l'ecosistema innovador i el volum de mercat. A l'igual que el Vallès Occidental i el Barcelonès la principal debilitat del model és la sostenibilitat mediambiental. L'elevat consum de recursos i la insuficient valorització d'aquests és el principal repte que té la comarca per a millorar en aquesta dimensió. L'altre repte se situa en la qualificació de la població i l'ajust a la demanda empresarial, que malgrat disposar d'una oferta important, es constata amb un baix seguiment dels estudis professionalitzadors per part de la població resident, uns nivells de qualificació de la població baixos i una elevada incidència de l'atur. El Baix Llobregat comparteix amb el Barcelonès i el Vallès Occidental la mateixa situació negativa en relació a l'evolució de la població resident i la mateixa positiva en relació a la creació de teixit empresarial.

Les bases que sustenten la competitivitat del **Tarragonès** pivoten sobre la disponibilitat de sòl per a l'activitat econòmica, les infraestructures de transport i comunicacions i la qualificació de població i els recursos per l'educació i formació professional. Altres factors que també reben una bona valoració són l'existència d'empreses que donen suport a la millora competitiva del teixit empresarial i la seva posició respecte als mercats de béns i serveis. La principal debilitat se situa en la sostenibilitat mediambiental. En el cas del Tarragonès aquesta debilitat pren una doble dimensió, la productiva i la residencial. Així cal incidir en una reducció en el consum de recursos però també en una millor gestió i valorització d'aquests. A l'igual que les comarques que lideren el rànking de competitivitat comparteix la situació d'estancament poblacional i, en positiu, també l'elevat dinamisme, tant en termes de creació d'ocupació com de recuperació del teixit empresarial. Així les coses, durant el 2021 l'ocupació s'incrementa en un 6,6% interanual.

En el cas del **Segrià** les bases de la seva competitivitat se sustenten principalment en l'existència de serveis que donen suport a l'activitat empresarial i en la disponibilitat de sòl per a l'activitat econòmica. A aquests factors cal sumar-hi les infraestructures de transport i comunicacions - on destaca l'elevat desenvolupament de l'activitat de transports i logística i la infraestructura ferroviària- i també la qualificació de la població i sobretot els serveis educatius i formatius existents. No hi ha cap dimensió que destaquï en negatiu tot i que li resta competitivitat la seva posició en relació al mercat català i el

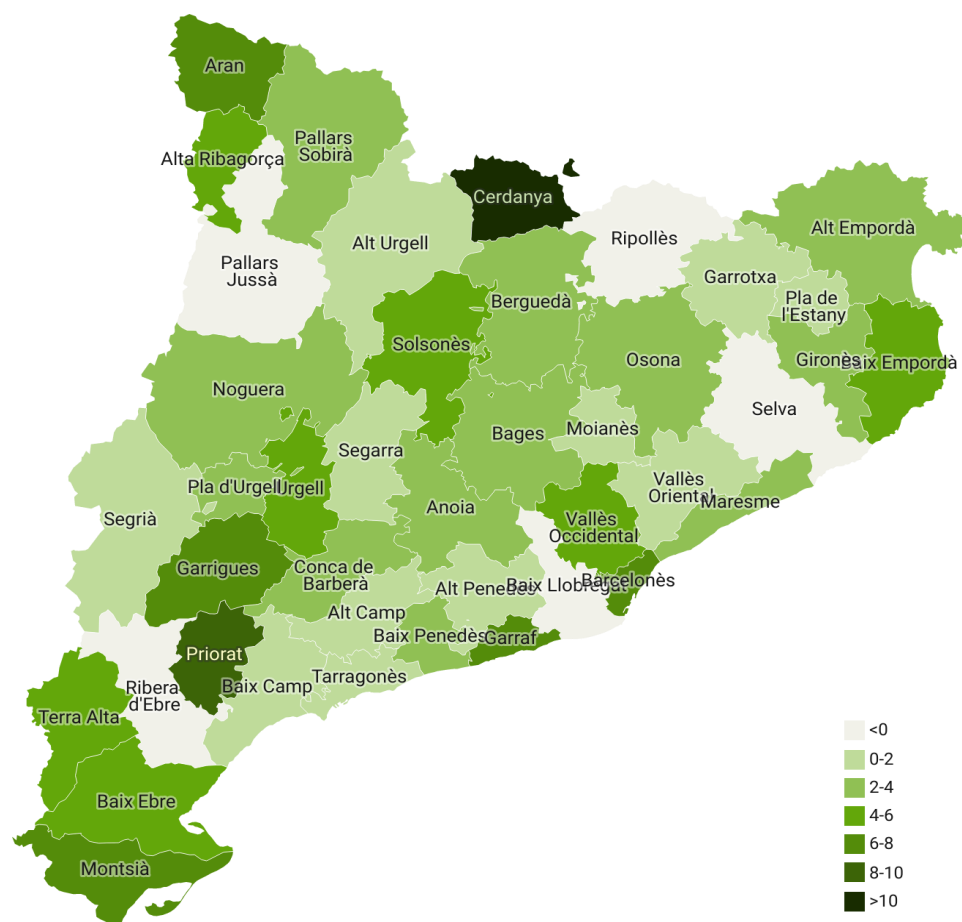
baix dinamisme empresarial que registra des de fa anys, amb pèrdues importants en el nombre d'empreses (no és el cas d'aquest 2021 que ha registrat un increment del 0,7%). A l'igual que la resta de comarques líders en competitivitat la població mostra una dinàmica negativa durant el 2021, així com la construcció d'habitatges.

Nota: Els colors responen a un índex semafòric, on el verd significa que la comarca es troba entre les 10 primeres amb millor comportament, en groc en el grup 11-20, en vermell en el grup 21-30 i negre entre 31-41.

Posició relativa en cadascuna de les dimensions de les 10 comarques més competitives de Catalunya

Factors i dimensions	Subdimensions	Barcelonès	Val·lès Occidental	Gironès	Baix Llobregat	Tarragonès	Segrià	Garraf	Val·lès Oriental	Maresme	Alt Camp
FACTORS DE SOSTENIBILITAT	Sostenibilitat social	1	11	3	10	13	15	35	17	20	25
	Sostenibilitat medi ambiental	36	30	5	29	40	6	34	24	32	20
FACTORS DE PRODUCCIÓ	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	1	5	7	15	4	8	9	24	10	25
	Infraestructura de transport i comunicacions	1	3	7	2	4	6	14	10	8	5
	Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	40	1	24	4	2	5	39	3	29	14
	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	1	2	3	6	5	4	13	14	12	10
	AVANTATGES DISTRIBUTIUS										
	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	1	4	6	3	5	13	2	7	8	14
FACTORS DE COMPETITIVITAT	CONDICIONS DE LA DEMANDA										
	Innovació, desenvolupament tecnològic	1	3	6	4	8	17	24	5	19	2
	Volum de mercat i d'activitat	1	3	18	4	19	27	8	12	9	30
	Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	3	10	7	17	12	15	4	16	8	40

EVOLUCIÓ EN EL VALOR DE L'ÍNDEX 2009-2021

Comarca	índex	Ranq/42	Comarca	índex	Ranq/42
Cerdanya	10,5	1	Gironès	2,6	22
Priorat	8,5	2	Berguedà	2,6	23
Barcelonès	7,3	3	Alt Empordà	2,5	24
Aran	6,8	4	Anoia	2,2	25
Garraf	6,3	5	Baix Penedès	2,1	26
Montsià	6,2	6	Segarra	1,9	27
Garrigues	6,1	7	Baix Camp	1,9	28
Terra Alta	5,6	8	Segrià	1,5	29
Vallès Occidental	5,6	9	Vallès Oriental	1,3	30
Alta Ribagorça	5,6	10	Alt Camp	1,2	31
Solsonès	4,7	11	Alt Urgell	0,9	32
Urgell	4,6	12	Alt Penedès	0,5	33
Baix Empordà	4,6	13	Tarragonès	0,5	34
Baix Ebre	4,3	14	Garrotxa	0,2	35
Pla d'Urgell	3,8	15	Pla de l'Estany	0,1	36
Conca de Barberà	3,7	16	Moianès	0,0	37
Maresme	3,2	17	Ripollès	-0,3	38
Bages	3,1	18	Baix Llobregat	-0,4	39
Noguera	2,8	19	Selva	-0,7	40
Pallars Sobirà	2,7	20	Pallars Jussà	-1,1	41
Osona	2,7	21	Ribera d'Ebre	-1,1	42

Nota: Els valors representen el diferencial entre la puntuació obtinguda en l'Índex respecte al 2009.

El Moianès es va constituir com a comarca el 2015.

		Rànquing/42																index (0-100)																									
		2009 [1]				2015 [2] [3]				Var. 2021-20				2009 [1]				2015 [2] [3]				2016 [3]				2017 [3]				2018 [3]				2019 [3]				2020 [3]				2021 [3]	
		2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009 [1]	2010	2011	2012	2013	2014	2015 [2]	2016 [3]	2017	2018	2019	2020	2021			2009 [1]	2010	2011	2012	2013	2014	2015 [2]	2016 [3]	2017	2018	2019	2020	2021								
Barcelona	2	3	2	1	6	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	-		66,5	66,9	65,2	66,5	61,7	60,5	63,2	75,3	75,5	79,2	79,4	79,5	73,8								
Vallès Occidental	1	1	1	2	1	1	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	-		47,6	48,2	47,3	47,4	46,5	46,1	52,7	54,5	56,2	59,7	57,2	57,6	53,2								
Gironès	4	4	6	3	3	5	4	5	4	5	4	5	6	6	5	3	3	3	4	3	↑	-1	44,9	45,1	43,2	44,8	45,5	43,5	44,6	51,0	52,1	54,2	51,9	51,5	47,5								
Baix Llobregat	5	6	4	5	4	4	2	2	3	3	3	3	5	3	4	4	4	4	3	4	↓	1	47,6	48,2	46,3	45,8	46,3	43,8	45,9	47,6	48,8	52,9	51,8	51,8	47,2								
Tarragonès	3	2	3	4	2	3	5	4	5	4	4	4	4	4	4	5	5	5	5	5	-		44,2	45,5	42,6	45,5	46,7	44,5	44,7	47,4	50,8	48,9	48,8	44,8									
Segrià	6	5	5	6	5	6	6	6	6	7	7	5	3	6	6	6	6	6	6	6	-		41,2	41,5	38,4	40,3	45,7	44,5	40,9	45,2	45,4	48,3	47,1	47,6	42,6								
Garraf	17	16	17	19	18	16	14	12	12	13	14	12	9	9	10	9	10	9	9	9	-2	7	35,5	37,0	35,9	36,6	36,0	35,9	36,7	42,1	41,1	45,4	43,0	43,9	41,8								
Vallès Oriental	7	7	7	8	7	7	7	7	7	6	9	7	9	7	7	7	7	7	7	7	8	↓	1	40,3	41,3	41,5	38,5	41,9	38,2	39,3	43,0	43,4	47,1	45,2	46,0	41,5							
Maresme	11	12	10	11	12	12	10	9	8	8	8	11	8	10	8	8	8	8	8	8	9	↓	1	37,2	39,1	38,1	39,8	41,6	37,5	37,8	41,5	42,9	46,2	44,7	44,5	40,4							
Alt Camp	15	13	13	12	11	13	8	11	9	6	10	7	12	16	17	15	13	13	13	10	↑	3	37,8	38,2	37,4	41,2	40,0	39,2	34,6	37,6	37,6	40,9	41,0	42,5	39,0								
Osona	10	11	12	13	13	11	12	13	14	14	11	8	11	8	9	11	9	11	11	11	-		36,3	36,4	34,2	36,5	39,7	38,6	36,5	42,1	42,5	43,9	43,1	43,5	39,0								
Baix Camp	9	8	8	7	8	8	11	10	10	10	9	10	10	11	15	13	11	10	12	12	↓	2	36,6	38,9	36,6	37,5	40,3	37,8	36,5	40,1	38,7	43,3	41,9	43,6	38,5								
Pla de l'Estany	19	20	18	17	19	18	9	8	11	12	12	15	18	17	16	14	14	14	14	13	↑	-1	37,2	39,5	36,6	36,9	37,5	33,4	31,9	36,9	38,2	42,6	40,8	41,7	37,2								
Alt Penedès	12	10	11	10	10	13	14	13	14	13	11	17	14	14	13	12	15	12	14	14	↓	2	35,8	36,1	35,8	37,2	35,0	33,5	33,7	39,0	39,3	43,5	40,0	42,9	36,3								
Bages	8	9	9	9	9	9	15	15	16	17	16	13	13	14	11	10	12	15	15	15	-		33,2	34,2	33,2	34,6	35,5	35,0	33,9	38,7	40,7	44,0	41,4	40,9	36,3								
Urgell	21	18	19	18	17	14	19	21	21	19	18	20	22	22	20	18	16	16	16	16	-		31,6	31,4	30,5	33,3	33,8	31,3	30,6	33,4	35,1	38,8	38,5	39,6	36,2								
Cerdanya	26	28	25	25	26	27	35	31	30	25	30	29	27	29	27	25	25	26	17	17	↑	9	23,8	25,7	25,7	30,3	28,5	28,0	27,4	30,4	31,3	35,4	34,2	34,3	34,3								
Alt Empordà	13	14	15	14	15	14	15	18	17	17	16	13	17	17	19	21	17	19	20	18	↑	2	31,7	32,7	32,6	34,9	36,6	32,3	32,5	35,6	34,4	39,0	38,0	37,9	34,3								
Anoia	14	15	15	14	16	17	20	19	21	25	25	23	18	19	20	21	18	19	18	19	↓	1	31,3	31,7	30,8	31,8	30,8	29,6	30,3	35,6	36,1	38,0	37,4	38,1	33,5								
Conca de Barberà	33	32	32	32	31	29	23	23	22	21	23	25	27	30	23	26	25	20	20	19	↓	5	29,6	30,4	29,7	31,1	32,6	30,8	28,6	31,4	30,5	36,6	33,9	34,8	33,3								
Baix Penedès	23	22	22	22	24	23	21	23	21	23	24	22	19	16	20	18	22	17	17	21	↑	4	31,2	31,4	29,6	30,7	32,5	31,7	32,7	34,2	36,2	37,8	38,3	38,3	33,2								
Solsonès	25	26	24	27	27	28	26	25	18	18	20	18	21	12	13	27	24	21	22	22	↓	1	27,6	29,1	32,3	34,3	30,3	32,2	30,8	40,0	39,0	35,3	35,7	36,9	32,3								
Garrotxa	18	19	20	20	23	19	17	18	20	20	19	22	20	15	14	16	18	19	23	23	↓	4	32,0	32,5	30,6	32,6	33,2	31,0	31,1	38,2	38,8	40,5	38,1	38,1	32,2								
Selva	16	17	16	16	15	22	16	16	15	15	15	16	15	16	15	21	22	22	24	24	↓	2	32,9	33,4	33,5	35,6	36,0	32,8	32,8	33,6	34,1	37,9	37,2	36,5	32,2								
Pla d'Urgell	28	24	27	24	21	20	25	30	28	27	26	26	26	26	25	23	19	23	23	25	↑	2	28,2	28,5	28,3	29,6	30,0	29,5	28,6	32,0	33,3	38,3	36,3	35,6	32,0								
Pallars Ebre	22	21	23	23	20	25	27	24	25	26	27	24	19	28	25	26	27	23	27	26	↑	-1	27,4	29,3	28,5	30,3	30,0	30,4	31,2	30,7	32,4	35,3	32,6	34,1	31,7								
Baix Segarra	32	27	28	26	25	24	24	26	26	29	28	28	29	24	24	28	20	24	27	27	↑	3	28,3	28,7	26,8	29,3	28,9	28,4	27,0	32,5	32,6	34,9	38,0	35,3	30,2								
Moixà	30	30	31	31	28	31	34	36	34	38	33	35	31	31	29	31	32	30	28	28	↑	-2	23,8	23,7	24,4	23,6	25,9	24,9	26,0	28,5	31,1	32,5	31,7	33,4	30,0								
Aran	34	34	34	34	35	35	37	35	38	36	34	34	30	38	37	35	37	42	29	30	↑	-13	23,0	24,2	20,1	24,8	25,7	25,2	26,1	24,6	26,2	30,2	28,2	21,2	29,8								
Baix Empordà	20	23	21	21	21	22	21	32	29	27	28	23	21	24	26	24	29	29	30	30	↑	1	25,2	26,7	26,8	29,4	32,3	31,2	29,1	31,7	31,8	35,6	32,5	34,0	29,7								
Priorat	40	40	41	41	41	41	38	39	40	40	39	39	41	33	32	33	30	32	31	31	↑	-1	21,2	20,6	18,6	21,6	19,0	20,4	17,5	27,4	28,3	31,4	32,5	32,9	29,7								
Ripollès	24	25	26	28	29	30	22	20	24	23	24	30	33	34	34	30	34	33	32	32	↑	-1	29,9	31,6	29,4	31,1	30,8	26,5	25,0	27,2	28,0	34,0	31,0	32,9	29,5								
Moixà	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	35	23	28	29	33	31	33	2	-	-	-	-	-	-	24,4	32,7	31,2	34,5	31,3	33,1	29,3								
Berguedà	27	33	30	30	32	32	30	27	29	33	31	31	36	32	33	32	28	34	34	34	-		25,9	26,9	25,9	27,0	27,0	25,8	23,4	27,9	28,1	31,9	32,6	32,7	28,4								
Noguera	31	29	29	29	30	26	31	34	31	30	29	27	28	30	31	34	31	28	35	35	↑	7	25,5	24,8	25,3	27,8	28,6	28,5	27,2	29,0	29,6	30,4	32,1	34,1	28,4								
Garrigues	35	35	37	37	34	39	38	36	35	36	37	38	37	38	37	35	40	35	37	36	-1		21,0	21,0	21,5	25,0	24,5	23,7	21,9	25,3	26,8	26,5	30,7	30,2	27,1								
Pallars Sobirà	38	36	36	38	39	38	36	37	41	37	40	40	40	42	41	36	41	41	41	37	↑	4	23,3	22,4	18,4	24,3	18,8	20,1	18,6	20,8	22,7	28,7	22,7	22,7	26,1								
Pallars Jussà	37	37	38	35	34	36	28	28	32	32	37	32	32	35	36	39	36	35	38	38	↓	3	27,1	26,9	25,2	27,4	24,2	25,8	25,4	26,8	26,8	28,9	28,7	31,5	26,1								
Alt Urgell	29	31	33	33	33	33	33	33	32	35	31	32	33	34	36	38	38	38	38	39	↓	1	25,2	25,6	24,3	27,5	26,6	25,6	24,5	26,2	24,8	27,6	27,6	29,9	26,0								
Alt Ribagorça	39	38	39	39	38	40	40	40	37	39	38	38	39	41	39	41	39	41	42	40	-		20,2	19,3	21,3	22,9	21,7	21,7	19,7	22,1	24,1	23,7	18,6	23,9	25,8								
Ribera d'Ebre	36	39	37	36	36	37	29	33	33	34	35	36	37	39	40	37	39	36	41	41	↓	5	26,1	24,8	24,6	25,7	24,6	23,8	23,1	24,2	23,3	28,0	26,6	30,3	25,0								
Terra Alta	41	41	40	40	40	39	41	41	39	41	41	41	41	42	40	42	42	40	39	42	↓	3	17,9	17,9	18,8	21,6	18,0	16,5	16,0	23,2	22,0	22,8	24,9	27,4	23,6								

[1] Trencament de la sèrie degut a la revisió.

[2] El Moianès esdevé comarca.

[3] S'inclouen diverses variables

[1] Trencament de la sèrie degut a la revisió, [2] El Moianès esdevé comarca, [3] S'introdueixen diverses variables

Durant el 2021 es registren canvis molts importants en la competitivitat de les comarques.

38 de les 42 comarques empitjoren el seu Índex de Competitivitat i Sostenibilitat, quatre han millorat significativament. Sent aquestes quatre les més afectades per les mesures aplicades per contenir la pandèmia.

PRINCIPALS CANVIS EN L'ÍNDEX FEGP 2022

El 2021 ha estat un any juntament amb el 2020 en el que s'han produït importants canvis econòmics i socials. L'evolució de l'índex corresponent al 2021 mostra l'abast d'aquests canvis, que prenen una dimensió d'estructurals. En l'edició d'enguany l'índex perd de mitjana 3,5 punts respecte l'edició 2020. Es a dir, es constata una caiguda generalitzada de la competitivitat del conjunt de comarques, on 48 d'elles empitjoren i 4 milloren la seva puntuació respecte a l'edició anterior. L'explicació d'aquest comportament no és senzilla, ja que l'índex no es calcula en base a uns valors de referència, sinó que s'obté en funció dels resultats any a any en cadascun dels indicadors. Per tant, l'explicació no seria que han empitjorat tots els indicadors, sinó que la majoria de comarques han registrat un comportament menys positiu respecte a les comarques que han registrat un millor comportament que en edicions anteriors. D'altra banda, el fet que no hi hagi unes comarques clarament guanyadores i d'altres de perdedores, com passava en edicions anteriors, sembla indicar que s'ha produït un procés de dispersió en els factors de competitivitat. És a dir, que no s'ha produït una concentració d'aquests factors en unes poques, com era el cas del Barcelonès, que registrava el millor comportament en la majoria d'indicadors i any rere any els millorava.

De fet, el Barcelonès, juntament amb l'Alt Penedès, la Garrotxa, la Segarra, la Noguera, el Pallars Jussà i la Ribera d'Ebre, són les que han empitjorat més respecte a l'edició anterior. Aquestes comarques comparteixen el fet que van ser força resilients al xoc econòmic i social provocat per la covid-19 registrant durant el 2020 un relatiu bon comportament en comparació a la resta, que van mostrar caigudes importants en l'índex.

Per contra, les comarques que han millorat la seva situació respecte el 2020 són les que van mostrar major vulnerabilitat a les mesures per controlar l'expansió del virus. Així entre les quatre comarques que milloren en l'edició d'enguany de l'índex corresponent a l'exercici 2021 hi ha: l'Aran, el Pallars Sobirà i l'Alta Ribagorça. La Cerdanya seria la quarta comarca que no ha empitjorat, tanmateix la seva situació és d'estabilitat. La millora de l'Aran és important ja que recuperaria i fins i tot milloraria la seva posició respecte edicions anteriors de l'índex. El 2020 va passar de la posició 37 a la 42a i el 2021 guanya 13 posicions i se situa en la 29a. En conseqüència, es produeix un salt molt qualitatiu en relació a les condicions territorials per a competir en el model plantejat basat en béns i serveis intensius en coneixement i tecnologia i orientat al mercat global. El mateix li passa a la Cerdanya que guanya 9 posicions en l'índex, passant de la 26a a la 19a posició. Aquests són els canvis més notables en l'edició d'enguany de l'índex. Caldrà analitzar en properes edicions si aquests canvis esdevenen estructurals o no i si es constaten les millores registrades enguany.

Al grup de les 10 comarques més competitives s'han registrat força canvis, cosa que no és habitual degut al caràcter estructural de molts dels indicadors utilitzats en el model. El Gironès guanya una posició en contra del Baix Llobregat que en perd una i se situen en la 3a i 4a posició respectivament. L'Alt Camp i el Garraf són les comarques que experimenten un guany més notable, escalant tres i dues posicions respectivament, acabant en la 10a i 7a posició de rànquing. És el millor registre del Garraf des que es publica l'índex i l'Alt Camp torna a situar-se entre el grup de comarques més competitives, després d'uns anys sense pertànyer a aquest grup. Per contra, el Vallès Oriental i el Maresme perden una posició, passant a la 8a i 9a posició respectivament.

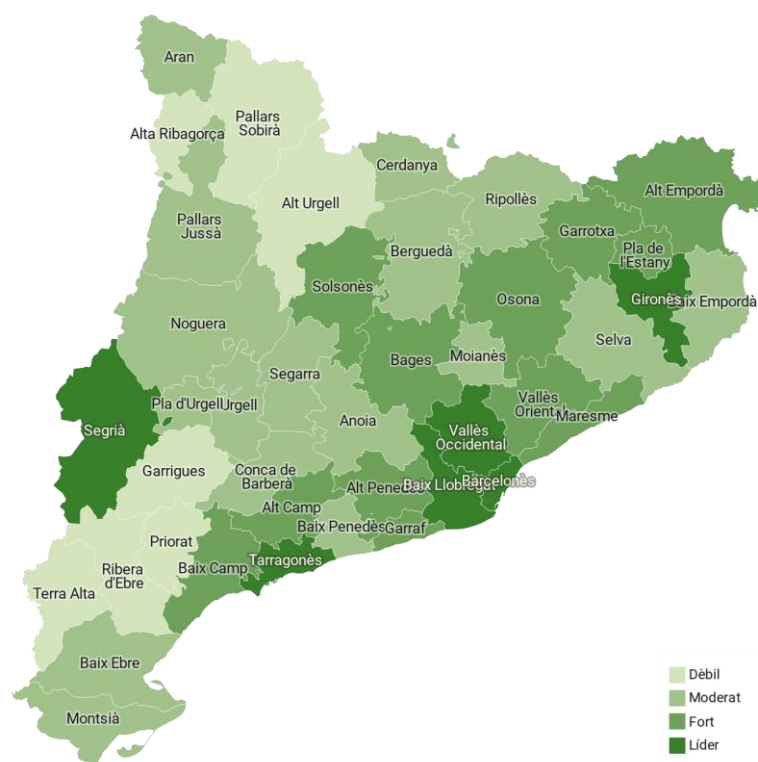
En la part baixa de la classificació també cal assenyalar la pèrdua de posicions de la Terra Alta i la Ribera d'Ebre que les situa en les darreres posicions de la graella. Com ja s'ha comentat, el més destacable entre aquest grup de comarques és l'avenç registrat per les comarques del Pallars Sobirà i l'Aran que sempre se situaven a la cua del rànquing i que per primer cop es desmarquen.

Igual d'important que l'anàlisi de l'efecte de la pandèmia en l'estructura productiva de les economies comarcals és l'anàlisi de les tendències en el llarg termini en la millora competitiva d'aquestes. Aquest apartat vol aprofundir un any més en l'evolució de la competitivitat de les comarques. En aquesta ocasió a més de constatar si hi ha una tendència a la millora competitiva en comparació a la resta de comarques catalanes, també es vol aprofundir en relació a les dimensions rural-urbana, els àmbits territorials de planificació i en funció del grau de competitivitat de les comarques, per tal de corroborar si les comarques líders tendeixen a augmentar les seves avantatges o si hi ha una convergència.

Per tal d'analitzar aquesta tendència es proposa una metodologia que permet copsar millor els canvis en les tendències que una anàlisi any a any, que evita les fluctuacions anuals que poden donar-se en les dades i, per tant, s'obtenen conclusions més fiables i robustes. Es tracta doncs d'utilitzar la mitjana de l'índex de més d'un any. En aquest cas, es vol comparar dos períodes, el marcat per la Gran Recessió, de les que disposem de la sèrie comparable 2009-2013 i la del període de recuperació 2014-2019.

En relació a aquest darrer període, els resultats s'utilitzaran per a crear una tipologia segons el comportament competitiu de les comarques que les situarà en quatre categories: 1) **Líders** (que superen en un 25% el valor mitjà obtingut per totes les comarques en l'índex), 2) **Fort** (se situa entre la mitjana i el 25% superior), 3) **Moderat** (se situa entre la mitjana i un 25% inferior) 4) **Dèbil** (presenten un índex un 25% inferior a la mitjana).

Classificació de les comarques segons el component competitiu

En el següent quadre s'obtenen els valors de les mitjanes en l'índex de competitivitat segons el grau de competitivitat, la dimensió urbana-rural i els àmbits territorials de planificació.

En general es pot constatar que en el període de recuperació econòmica 2014-2019 hi ha un augment generalitzat del valor mitjà de l'índex, evidenciant que hi ha guanys generalitzats en la competitivitat en aquest període respecte l'anterior, marcat per la crisi econòmica.

És constata també que hi ha un augment molt notable de la competitivitat de les comarques que lideren la competitivitat i també de les que tenen un comportament

moderadament positiu. Per contra, les comarques que persegueixen a les líder (les fortes) són les que experimenten un menor creixement, seguides de les que se situen en el grup de competitivitat dèbil, que també experimenten un menor creixement, evidenciant doncs una evolució negativa en la desitjada convergència territorial.

Des de la perspectiva rural-urbana els resultats mostren una millora de les comarques d'àmbits rurals lleugerament superior, que incrementen el valor mitjà de l'índex en un 9,0%, front el 8,6% de l'àmbit intermedi i el 8,7% de l'àmbit urbà. Amb tot, donades les posicions de cada àmbit, serien necessaris increments de major magnitud a l'àmbit rural i intermedi per tal que es produís un procés de convergència amb l'àmbit urbà, que és el que presenta una posició competitiva global superior.

L'àmbit del Penedès i el de Ponent són els que experimenten un creixement més notable en el valor mitjà de l'índex durant el període de recuperació que va fins l'any 2019, seguides de les Terres de l'Ebre. Per contra, l'àmbit de l'Alt Pirineu i Aran que se situa com el menys competitiu de mitjana, és dels que registra una millora menor en la seva competitivitat. L'àmbit Metropolità registra un increment mitjà lleugerament per sobre de la mitjana catalana i que en termes absoluts el distància encara més del conjunt d'àmbits analitzats, esdevenint l'àmbit amb millors condicions per a competir en un model basat en la producció de béns i serveis intensius en coneixement i tecnologia i orientat als mercats globals.

Evolució de la competitivitat segons diversos factors de classificació de les comarques catalanes

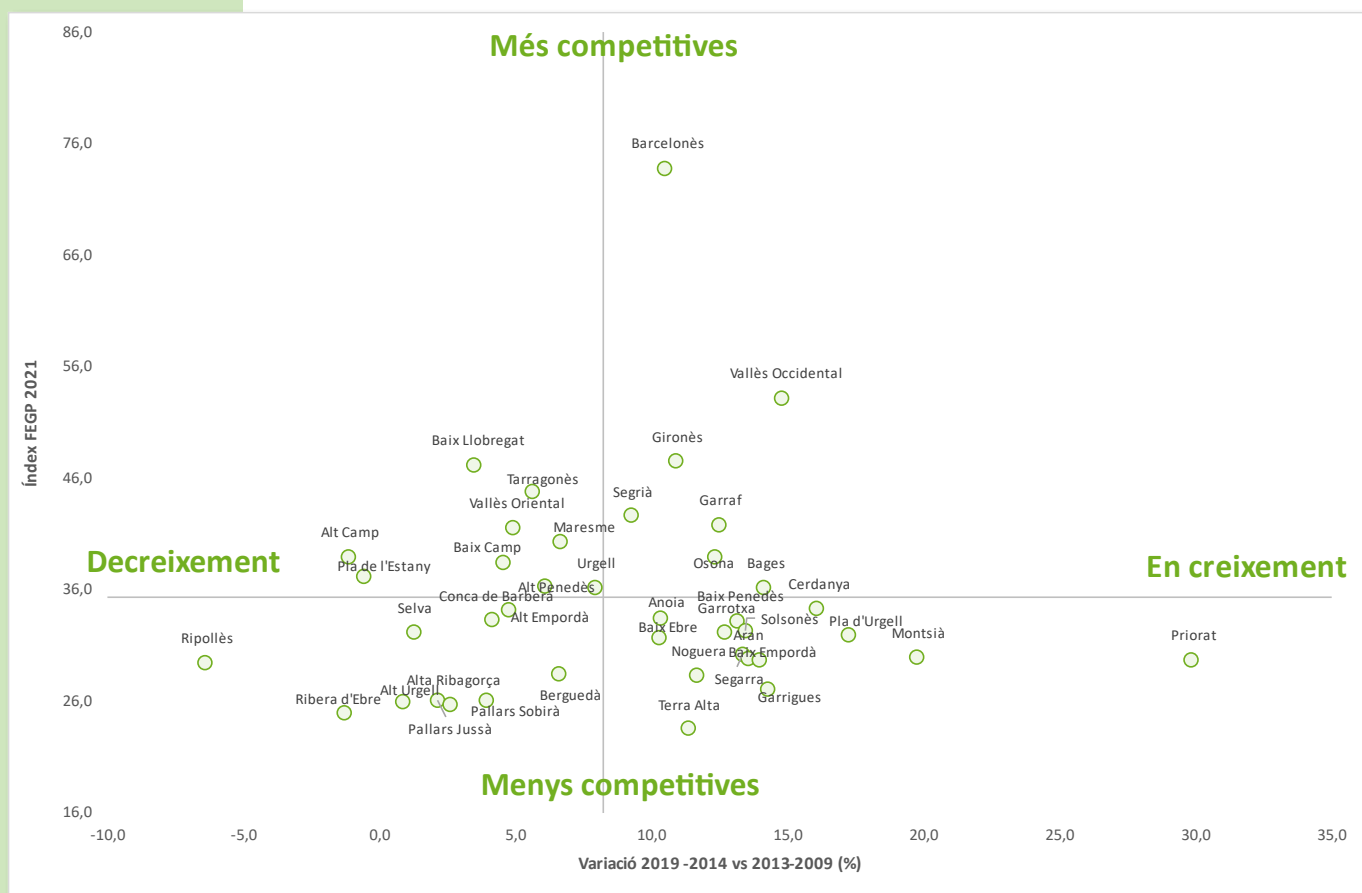
	Mitj. 2009- 2013	Mitj. 2014- 2019	Var. Abs	Var. %
<u>Grau competitivitat</u>				
Dèbil	22,2	24,0	1,8	8,2
Moderat	28,6	31,2	2,6	9,3
Fort	36,2	38,8	2,6	7,3
Líder	48,4	52,9	4,4	9,2
<u>Dimensió Rural-Urbà</u>				
Àmbit rural	25,4	27,7	2,3	9,0
Àmbit intermedi	32,2	35,0	2,8	8,6
Àmbit urbà	43,4	47,2	3,8	8,7
<u>Àmbit territorials</u>				
Alt Pirineu i Aran	24,1	25,8	1,6	6,7
Camp de Tarragona	34,5	36,7	2,2	6,4
Comarques Centrals	32,1	34,9	2,8	8,7
Comarques Gironines	34,4	36,3	1,8	5,3
Metropolità	47,9	51,9	4,0	8,4
Penedès	33,6	37,1	3,5	10,4
Ponent	29,8	33,4	3,6	11,9
Terres de l'Ebre	24,4	26,8	2,4	9,8
Total	32,6	35,3	2,7	8,2

En la taula a continuació s'analitza l'evolució de les comarques individualment en relació als dos períodes proposats. Així, entre les comarques líders, el Barcelonès i el Vallès Occidental mantindrien la mateixa posició en el rànquing de competitivitat. Per contra, el Gironès escalaria dues posicions en el rànquing, mentre que el Baix Llobregat i el Tarragonès en perdrien una cadascun. En el conjunt de comarques amb forta competitivitat, el Bages seria la comarca que milloraria més la seva posició competitiva durant el període de recuperació 2014-2019 millorant quatre posicions, Osona escalaria tres posicions a l'igual que el Garraf i el Solsonès. La Garrotxa en guanyaria dues. Per contra, l'Alt Camp i el Pla de l'Estany perdrien quatre posicions. I Baix Camp i Alt Empordà en perdrien una. Entre el conjunt de comarques amb competitivitat dèbil la pèrdua de posicions més rellevant és la de la Ribera d'Ebre, que perdria cinc posicions. En segon lloc l'Alt Urgell perdria quatre posicions. El Pallars Sobirà i l'Alta Ribagorça experimenten una caiguda de dues posicions i la Terra Alta una, quedant relegada a la darrera posició del rànquing. Per últim, assenyalar que el Priorat guanyaria quatre posicions en el rànquing, deixant enrere les últimes posicions en el rànquing ocupades en el cicle recessiu anterior.

Canvis produïts en l'índex de competitivitat en les dues darreres etapes recessives i expansives de l'economia

Comarques	Àmbit territorial	Urbà-Rural	Mitj. 2009-2013	Mitj. 2014-2019	Ranq. 2009-2013	Ranq. 2014-2019	Variació	Comportament competitiu
Barcelonès	Metropolità	Àmbit urbà	65,4	72,2	1	1	0	Líder
Vallès Occidental	Metropolità	Àmbit urbà	47,4	54,4	2	2	0	Líder
Gironès	Comarques Gironines	Àmbit urbà	44,7	49,6	5	3	2	Líder
Baix Llobregat	Metropolità	Àmbit urbà	46,8	48,5	3	4	-1	Líder
Tarragonès	Camp de Tarragona	Àmbit urbà	44,8	47,3	4	5	-1	Líder
Segrià	Ponent	Àmbit intermedi	41,4	45,2	6	6	0	Líder
Vallès Oriental	Metropolità	Àmbit urbà	40,7	42,7	7	7	0	Fort
Maresme	Metropolità	Àmbit urbà	39,2	41,8	8	8	0	Fort
Osona	Comarques Centrals	Àmbit intermedi	36,6	41,1	12	9	3	Fort
Garraf	Penedès	Àmbit urbà	36,2	40,7	13	10	3	Fort
Baix Camp	Camp de Tarragona	Àmbit urbà	38,0	39,7	10	11	-1	Fort
Bages	Comarques Centrals	Àmbit intermedi	34,1	38,9	16	12	4	Fort
Alt Camp	Camp de Tarragona	Àmbit intermedi	38,9	38,5	9	13	-4	Fort
Alt Penedès	Penedès	Àmbit intermedi	36,0	38,2	14	14	0	Fort
Pla de l'Estany	Comarques Gironines	Àmbit intermedi	37,5	37,3	11	15	-4	Fort
Garrotxa	Comarques Gironines	Àmbit intermedi	32,2	36,3	18	16	2	Fort
Solsonès	Comarques Centrals	Àmbit intermedi	31,3	35,5	20	17	3	Fort
Alt Empordà	Comarques Gironines	Àmbit intermedi	33,7	35,3	17	18	-1	Fort
Baix Penedès	Penedès	Àmbit urbà	31,1	35,2	22	19	3	Moderat
Selva	Comarques Gironines	Àmbit intermedi	34,3	34,7	15	20	-5	Moderat
Urgell	Ponent	Àmbit rural	32,1	34,6	19	21	-2	Moderat
Anoia	Penedès	Àmbit intermedi	31,3	34,5	21	22	-1	Moderat
Pla d'Urgell	Ponent	Àmbit rural	28,1	33,0	27	23	4	Moderat
Segarra	Ponent	Àmbit intermedi	28,4	32,2	26	24	2	Moderat
Baix Ebre	Terres de l'Ebre	Àmbit rural	29,1	32,1	25	25	0	Moderat
Baix Empordà	Comarques Gironines	Àmbit intermedi	28,1	32,0	28	26	2	Moderat
Conca de Barberà	Camp de Tarragona	Àmbit rural	30,7	32,0	23	27	-4	Moderat
Cerdanya	Alt Pirineu i Aran	Àmbit intermedi	26,8	31,1	29	28	1	Moderat
Moianès	Comarques Centrals	Àmbit rural	-	30,8	-	29	-	Moderat
Noguera	Ponent	Àmbit rural	26,4	29,5	31	30	1	Moderat
Montsià	Terres de l'Ebre	Àmbit intermedi	24,3	29,1	35	31	4	Moderat
Ripollès	Comarques Gironines	Àmbit rural	30,6	28,6	24	32	-8	Moderat
Berguedà	Comarques Centrals	Àmbit intermedi	26,5	28,3	30	33	-3	Moderat
Aran	Alt Pirineu i Aran	Àmbit rural	23,6	26,8	36	34	2	Moderat
Pallars Jussà	Alt Pirineu i Aran	Àmbit rural	26,2	26,7	32	35	-3	Moderat
Priorat	Camp de Tarragona	Àmbit rural	20,2	26,2	40	36	4	Dèbil
Alt Urgell	Alt Pirineu i Aran	Àmbit intermedi	25,8	26,0	33	37	-4	Dèbil
Garrigues	Ponent	Àmbit rural	22,6	25,8	37	38	-1	Dèbil
Ribera d'Ebre	Terres de l'Ebre	Àmbit rural	25,2	24,8	34	39	-5	Dèbil
Pallars Sobirà	Alt Pirineu i Aran	Àmbit rural	21,4	22,3	38	40	-2	Dèbil
Alta Ribagorça	Alt Pirineu i Aran	Àmbit rural	21,1	21,6	39	41	-2	Dèbil
Terra Alta	Terres de l'Ebre	Àmbit rural	18,8	21,0	41	42	-1	Dèbil

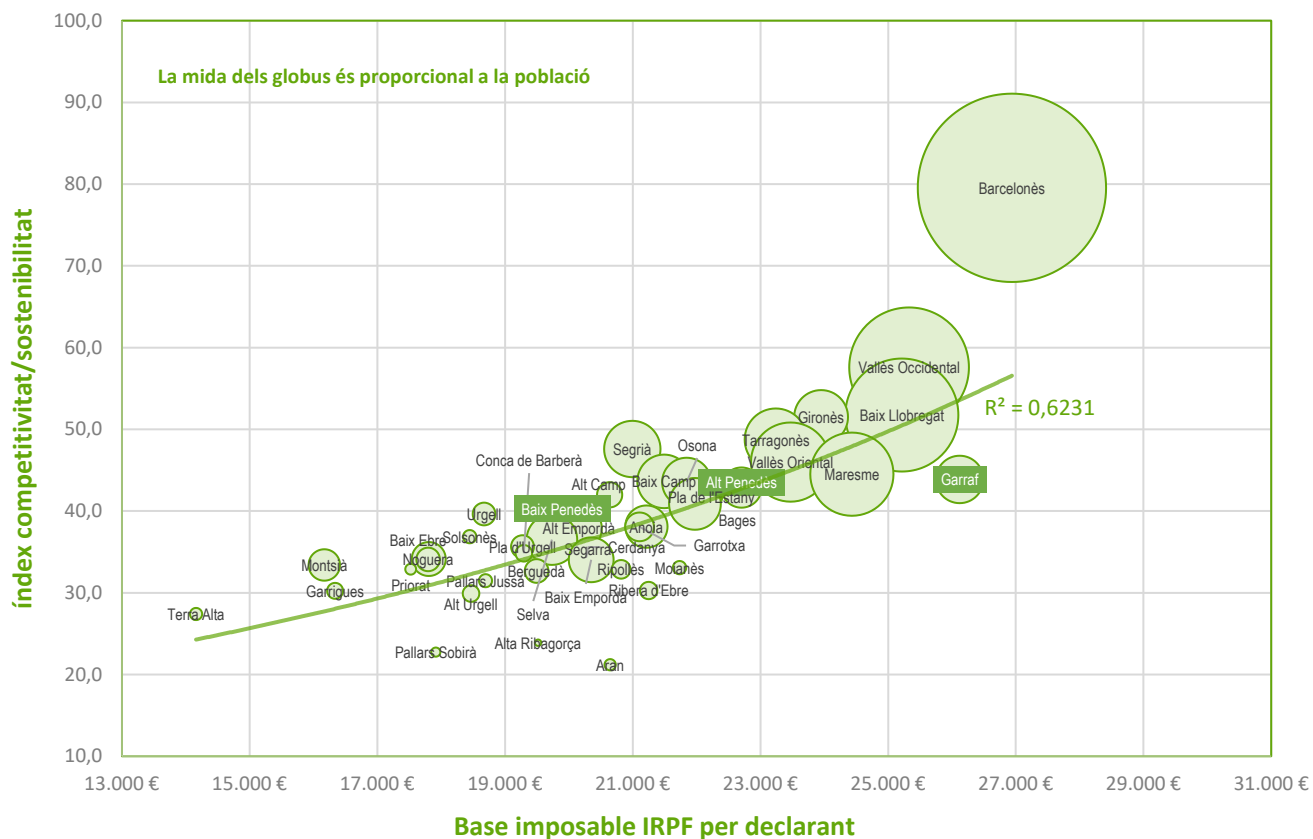
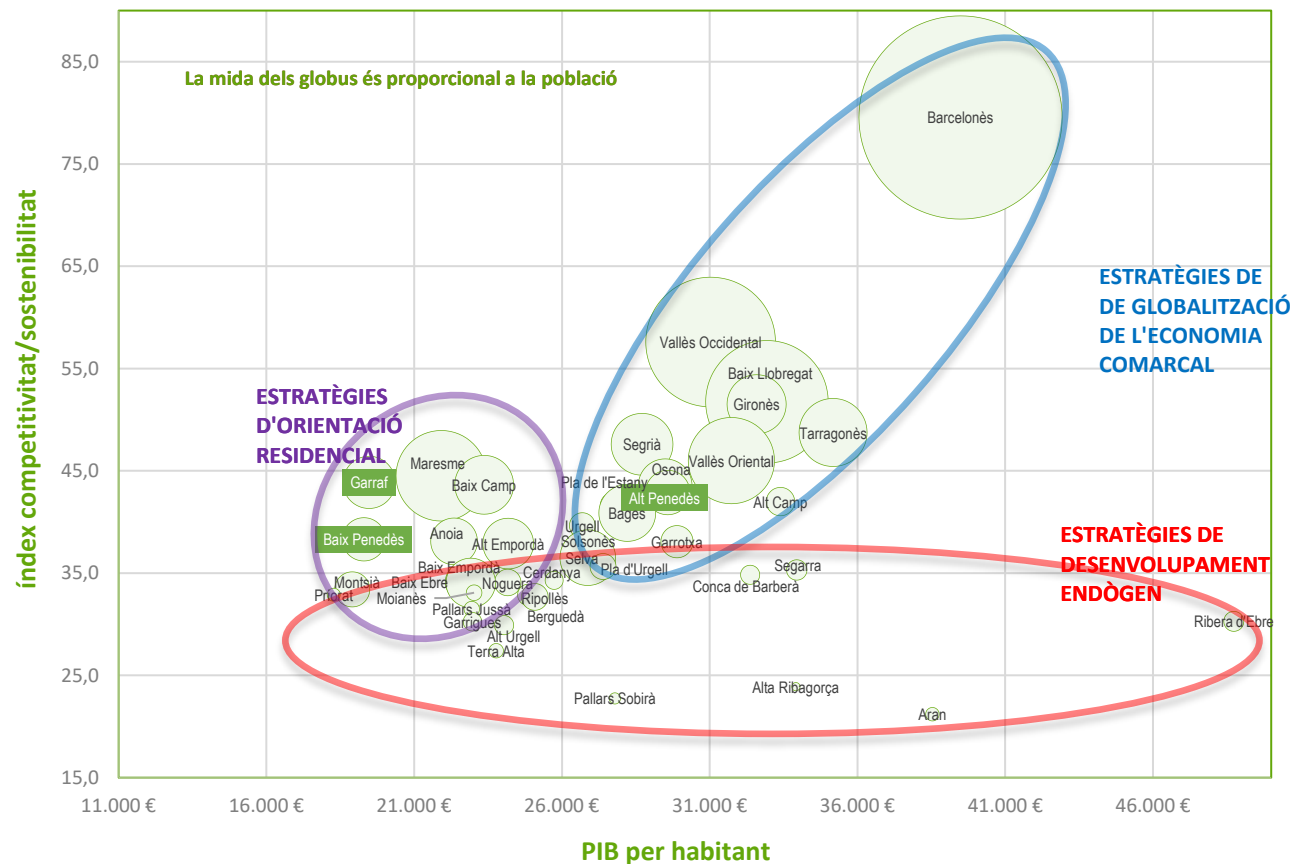
En la següent gràfica es visualitza mitjançant els quatre quadrants aquelles comarques que presenten un grau de competitivitat superior i inferior a la mitjana i una evolució també superior i inferior a la mitjana entre els períodes 2009-2013 i 2014 i 2019. Així, en el quadrant superior dret trobem les comarques més competitives i que mostren una dinàmica de millora competitiva. Mentre que al quadrant inferior esquerra s'hi emmarquen les comarques menys competitives i amb una dinàmica negativa pel que fa als seus factors de competitivitat.

RELACIÓ ENTRE LA COMPETITIVITAT DELS TERRITORIS, ELS NIVELLS DE RIQUESA GENERATS I LES BASES DEL MODEL DE DESENVOLUPAMENT

Un aspecte interessant d'analitzar és l'habilitat dels territoris per utilitzar els factors per tal d'obtenir i mantenir una posició competitiva en termes de producció sobre la resta de territoris. És a dir, quins territoris fa un ús millor del seu potencial i registren uns nivells de producció i de riquesa més elevats. En definitiva es tracta d'analitzar els resultats que s'obtenen de la utilització dels factors de producció, de les avantatges distributives i dels factors relacionats amb la demanda. Una aproximació possible a aquesta realitat es pot obtenir a partir de l'anàlisi conjunt entre els resultats de l'índex, el PIB generat i els nivells de renda.

Les següents gràfiques il·lustren aquesta relació. Tot i que no s'observa una relació perfectament lineal es desprèn que les comarques que presenten unes condicions més favorables són les que registren nivells de productivitat més elevats i les menys competitives i sostenibles socialment i mediambientalment, registren baixos nivells de productivitat. Tanmateix, la gràfica també mostra que els nivells de producció varien força en aquelles comarques que es troben en una posició intermèdia, deixant palès que en mateixes condicions de competitivitat es poden registrar nivells de producció de riquesa diversos. És el cas de les comarques fortament terciaritzades i amb un perfil més residencial que productiu - com són el Maresme, el Garraf o el Baix Penedès - que se situen molt per sota en termes productius del que seria d'esperar. Això s'explica pel fet que, en aquest cas, la producció de la seva població ocupada es comptabilitza en un altra comarca del seu entorn immediat. Contràriament, també s'observa que les comarques més industrialitzades són les que presenten una utilització més eficient dels factors, ja que els nivells de riquesa relatius són més elevats. És el cas del Vallès Occidental, el Baix Llobregat, el Vallès Oriental o l'Alt Penedès. Finalment, també s'observa que les comarques pirenaïques tot i presentar condicions poc favorables per a competir en el model plantejat de producció de béns i serveis intensius en tecnologia i coneixement i adreçats a un mercat global, registren nivells de producció comparativament elevats. De fet, l'Aran és una de les comarques catalanes amb el PIB per càpita més elevat de Catalunya (exceptuant el Baix Ebre on el sector energètic incideix notablement en el PIB). La conclusió final que s'obté, doncs, és que no hi ha una relació de causalitat entre les condicions per a competir que ofereix l'entorn territorial i el comportament final de l'economia comarcal, tot i que si que s'observa que una part és explicada per aquestes externalitats.

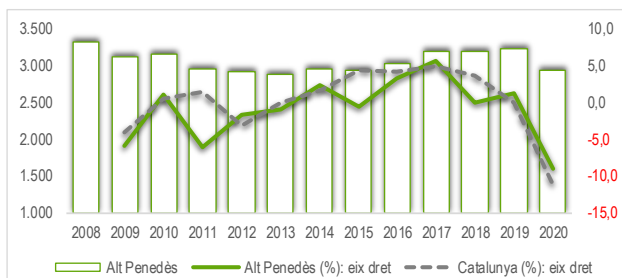
Alt Penedès

Perfil econòmic

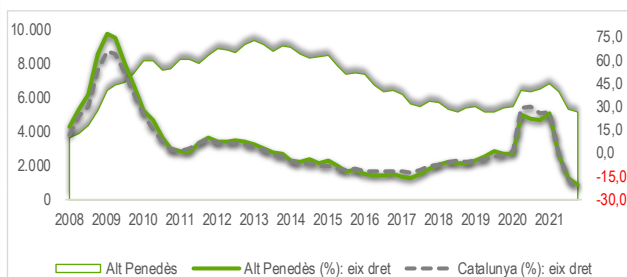
Indicadors clau

	Valor	Rànk/42
Població 2021 (hab.)	110.172	18
PIB pm 2020 (milions €)	2.942,4	14
PIB pm 2020-2009 (%)	-5,8	27
PIB pm 2020-2019 (%)	-9,1	14
RFDB 2019 (milions €)	1.835,6	17
RFDB per habitant 2019 (milers €)	16,8	16

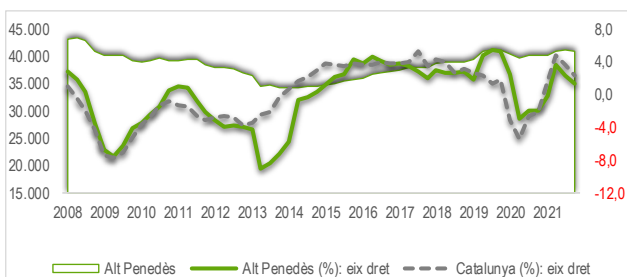
Evolució del PIB (milions d'euros i taxes interanuals)

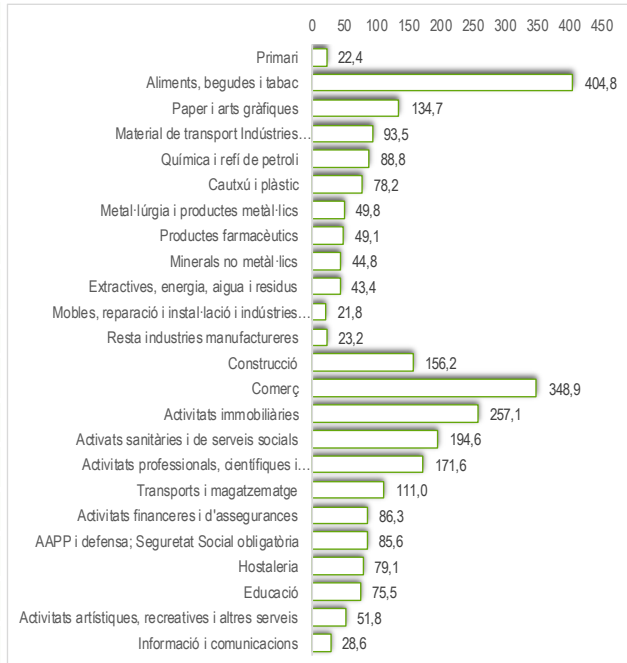
Evolució de l'atur registrat (núm. i taxes interanuals)

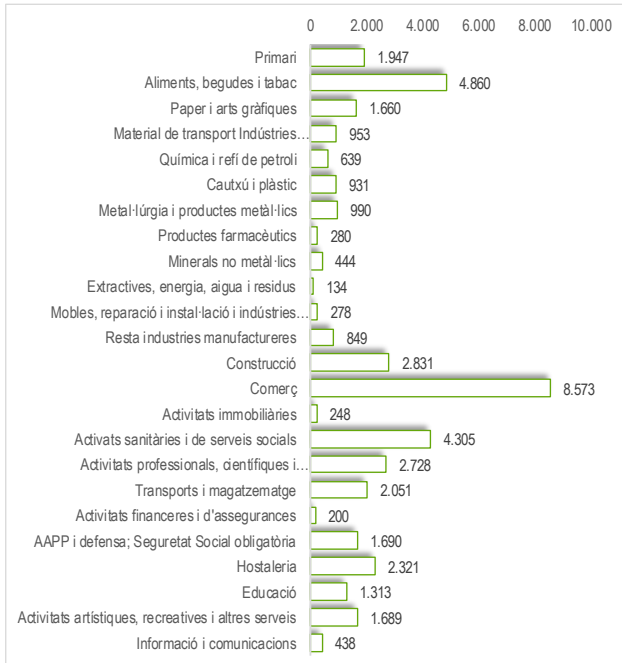
Evolució dels llocs de treball (núm. i taxes interanuals)

VAB pb per subsectors 2020 (milions €)

Llocs de treball localitzats per subsectors, 2021

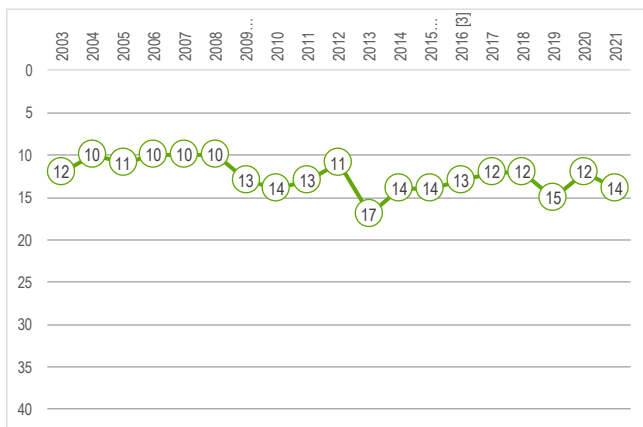
Activitats amb elevada especialització i concentració de teixit empresarial i ocupació 2021

Activitat econòmica (CNAE2009)	Establiments		Llocs de treball				
	Núm.	Núm.	Llocs%	Acum%	Í.Esp.	CAT%	RànkCAT
11-Fabricació de begudes	152	3.327	8,1	8,1	30,5	37,5	1
10-Indústries de productes alimentaris	62	1.532	3,7	11,8	1,6	2,0	15
17-Indústries del paper	24	1.095	2,7	14,5	7,4	9,1	5
45-Venda i reparació de vehicles de motor i motociclete...	116	989	2,4	16,9	1,5	1,9	14
22-Fabricació de productes de cautxú i matèries plàstiq...	23	931	2,3	19,1	3,1	3,8	5
01-Agricultura, ramaderia, caça i activitats dels serve...	41	779	1,9	21,0	2,1	2,6	13
33-Reparació i instal·lació de maquinària i equips	31	373	0,9	21,9	1,4	1,8	14
Total	3.228	41.197	100,0	100,0	-	1,2	15

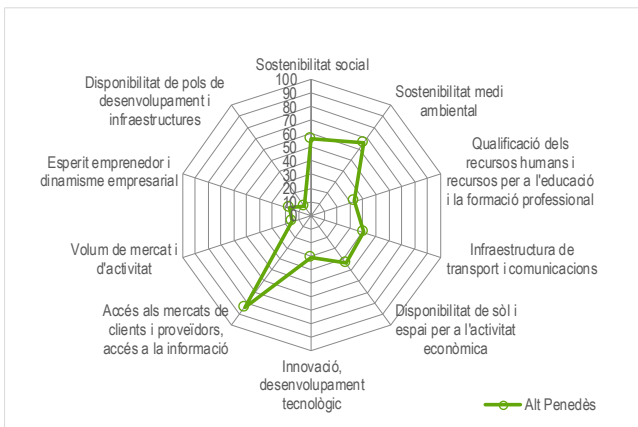
Alt Penedès

Perfil competitiu

Evolució en el rànquing global

Puntuació en cadascun dels factors

Puntuació en cadascun dels factors

	Rang/42	Índex (0-100)
Sostenibilitat social	14	56,7
Sostenibilitat mediambiental	23	65,4
Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	27	33,0
Infraestructura de transport i comunicacions	9	40,9
Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	9	43,4
Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	22	31,0
Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	12	83,6
Innovació, desenvolupament tecnològic	11	15,3
Volum de mercat i d'activitat	16	17,2
Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	33	8,4

L'Alt Penedès ha registrat una menor recuperació durant el 2021, perdent dues de les tres posicions guanyades en l'edició anterior.

TENDÈNCIES I PRINCIPALS CANVIS REGISTRATS

L'Alt Penedès perd dues de les tres posicions guanyades el 2020. La major resiliència de l'Alt Penedès al xoc econòmic i social causat per la covid-19 va comportar que la comarca registres un millor comportament durant el 2020, millorant força la seva posició competitiva. El fet que la comarca hagi registrat una menor recuperació durant el 2021 és la causa que el guany registrat, un any després es tradueixi en una pèrdua de posicions en el rànquing. Amb la 14a posició se situa per darrera del Pla de l'Estany i per sobre del Bages.

Enguany l'Alt Penedès millora tan sols en una de les 10 dimensions i retrocedeix en sis de les dimensions restants, on els retrocessos registrats han estat notables en gairebé totes les dimensions. El més important se situa, com és d'esperar, en el dinamisme econòmic, atès que l'Alt Penedès ha passat d'estar entre les comarques que durant el 2020 va registrar millor comportament de l'ocupació a estar entre les menys dinàmiques el 2021. Per contra, la comarca ha registrat una recuperació important del teixit empresarial, que compensa en part la mala evolució de l'ocupació. Altres àmbits que registren un retrocés important són deguts a un comportament negatiu en alguns dels indicadors. Els més rellevants són una menor protecció de les innovacions via patents, la destrucció d'ocupació en les activitats vinculades als processos de digitalització empresarial (les TIC) i un menor seguiment dels estudis professionalitzadors per part dels joves. També s'observa un retrocés important en diversos indicadors en la dimensió de sostenibilitat mediambiental que mostren un empitjorament tant en el consum de recursos com en la gestió i valoració dels residus generats en l'activitat residencial i productiva.

Tot i que més moderades, també es constaten millores en alguns dels indicadors que conformen l'índex. La més significativa se situa en la taxa d'atur que és redueix de forma

notable a la comarca i se situa en l'11,6%. També hi ha un desenvolupament important dels serveis empresarials avançats i dels serveis financers durant el 2021, activitats que son clau per la millora competitiva empresarial.

DETERMINANTS DE LA COMPETITIVITAT I SOSTENIBILITAT COMARCAL

Els pilars de la competitivitat de l'Alt Penedès se situen en la gran disponibilitat de sòl vacant disponible destinat a l'activitat econòmica i en les infraestructures i serveis de transport i comunicacions que sou la base de la mobilitat de les persones i del transport de mercaderies. Els altres dos factors que també generen externalitats positives són, d'una banda, l'existència d'un entorn productiu innovador i diversificat que genera una demanda sofisticada de béns i serveis que son intensius en coneixement i sobretot en tecnologia i, de l'altra, la posició de la comarca respecte els mercats. Aquests ingredients son la causa que en els darrers anys l'Alt Penedès hagi estat el focus d'atracció d'inversions amb alts requeriments logístics, ja sia activitats industrials o en l'àmbit del transport i l'emmagatzematge.

Els factors que limiten la competitivitat de l'Alt Penedès se situen principalment en la qualificació de la població i l'esperit emprenedor. En relació al primer punt la comarca presenta un menor desenvolupament dels serveis educatius i professionalitzadors, els nivells de qualificació de la població son comparativament baixos i el seguiment dels estudis postobligatoris per part dels joves és baix. Aquesta situació contrasta amb el fet abans assenyalat que el teixit productiu es caracteritza per un ús intensiu de la tecnologia i el coneixement i també per una elevada diversificació. La manca d'una oferta formativa professionalitzadora suficient i diversa podria ser la causa que en el passat s'hagin registrat taxes d'atur comparativament elevades per un desajust en la demanda i oferta de qualificacions. En relació a l'esperit emprenedor es constata que la manca d'emprenedoria és estructural. De fet, la comarca registra els millors comportaments durant els cicles econòmics adversos, mentre que en les cicles expansius mostra una escàs dinamisme, que s'explicaria en bona part per la manca d'interès per emprendre i una excessiva predisposició de la població resident per a ocupar-se per compte aliè. Així l'evolució de l'economia comarcal dependria majoritàriament de la capacitat de creixement del teixit empresarial ja existent i de la recepció de noves inversions. Aquesta situació dificulta, no obstant, l'emergència i la configuració d'un seguit de serveis i activitats que son clau per a la millora competitiva de les empreses, que són els serveis empresarials avançats i els serveis TIC, que en entorns no urbans es presten majoritàriament en la modalitat de treball autònom. Aquest és un factor que també resta competitivitat a la comarca, sobretot l'evolució negativa registrada el 2021 en els serveis que han de conduir el procés de transformació digital de les empreses. D'altra banda, la important pèrdua de teixit empresarial que va comportar la covid-19 durant el 2020, en la que es van perdre el 9,4% de les empreses ocupadores, s'afegeix als elements ja comentats que situen la necessitat d'impulsar l'emprenedoria a la comarca com a eix estratègic de desenvolupament econòmic, juntament amb el reforç del sistema formatiu. Aquestes es veuen encara més reforçades en el moment actual post-covid de canvi accelerat, on les polítiques han de reforçar l'adaptació i reorientació tant de les persones com del teixit empresarial.

Pel que fa a les dimensions relatives a la sostenibilitat del model de desenvolupament actual es desprenen diverses conclusions. En la dimensió social cal assenyalar que la comarca presenta desajustos entre la funció residencial i productiva que se sumen als desajustos en la qualificació abans comentats. Aquesta combinació de factors comporta que la incidència de l'atur sigui comparativament elevada. De nou, l'emprenedoria esdevé clau per a resoldre un repte que ha esdevingut estructural. Per tal de reduir aquest desajust s'ha de crear més ocupació i en un context poc favorable a les inversions foranies (encara que s'estan produint alguns processos de desglobalització) les estratègies passen per fomentar el creixement endogen. En la dimensió mediambiental els indicadors mostren una comarca amb un elevat consum de recursos i una gestió, que excepte la valorització dels residus industrials i en el consum domèstic d'aigua, registra un marge de millora notable. Aquesta situació evidència la necessitat de desenvolupar el sector de les activitats relacionades amb la transició ecològica. El desenvolupament d'activitats com el reciclatge, el desplegament de fonts d'energia renovables, la millora de l'eficiència energètica o l'impuls de l'economia circular son cabdals per la sostenibilitat del model de desenvolupament de l'Alt Penedès en el mig i llarg termini.

Alt Penedès

Evolució de les posicions relatives en cadascun dels factors, dimensions i indicadors

Factors i dimensions		Subdimensions	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2021-2020	
Factors de sostenibilitat		Sostenibilitat social	17	13	13	14	15	20	17	17	16	13	15	13	14	▼ -1	
		Sostenibilitat mediambiental	24	26	26	24	21	21	16	13	17	18	19	20	23	▼ -3	
		Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	28	28	27	23	23	23	24	23	24	24	25	26	24	27	▼ -3
Factors de producció i competitivitat	Factors de producció	Infraestructura de transport i comunicacions	13	14	13	7	9	10	12	10	10	10	10	9	9	0	
		Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	16	16	17	15	19	17	18	9	8	8	8	9	9	0	
		Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	5	6	4	6	8	18	18	18	18	18	20	20	19	22	▼ -3
	Avantatges distributius	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	13	12	11	17	19	16	20	11	13	12	12	13	12	▲ 1	
		Innovació, desenvolupament tecnològic	9	6	6	7	11	13	13	11	10	9	8	7	11	▼ -4	
	Condicions de la demanda	Volum de mercat i d'activitat	13	22	18	20	16	11	19	13	13	8	26	16	16	0	
Esperit emprenedor i dinamisme empresarial		27	27	17	26	40	41	31	19	34	30	31	21	33	▼ -12		
Factors i dimensions		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2021-2020	
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	13	15	12	13	15	18	18	18	19	20	19	18	19	↓	
		Taxa d'atur registral.	25	29	28	28	28	30	31	31	28	27	29	28	22	↑	
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	1	1	1	1	1	4	5	5	5	8	9	9	8	↑	
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	26	13	18	18	16	22	16	21	15	11	16	7	16	↓	
		Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	34	34	36	32	33	33	33	32	30	32	32	32	31	↑	
	Sostenibilitat mediambiental	Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	22	17	15	17	10	10	10	9	9	7	8	7	8	↓	
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	33	29	28	26	28	28	26	26	25	21	23	24	29	↓	
		Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	27	24	24	25	26	25	25	24	22	23	26	27	31	↓	
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	12	17	24	22	16	15	17	16	19	19	17	20	23	↓	
		Residus industrials per Km2 (Tn).	35	34	35	35	35	36	36	36	36	37	37	36	35	↑	
Factors de producció i competitivitat	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	10	10	13	13	13	18	11	14	15	16	12	12	18	↓	
		Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	20	14	10	11	12	15	17	16	18	16	17	16	18	↓	
		Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	33	33	36	35	32	32	33	33	33	31	32	22	32	↓	
		Percentatge de titulats superiors (%).	28	28	18	17	17	20	21	21	21	21	21	21	21	→	
		Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	29	29	29	29	29	15	16	16	16	16	16	16	16	→	
		Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	13	13	13	13	13	21	22	22	22	22	22	22	22	→	
	Infraestructura de transport i comunicacions	Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	9	14	11	11	12	13	11	10	11	11	16	15	15	→	
		Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	14	14	13	13	13	12	12	12	12	12	12	12	13	↓	
		Inversions del DPTOP per comarques i km2 (milers euros).	18	14	14	24	24	24	20	15	15	8	9	9	9	→	
		Cobertura de fibra òptica FTTH.	-	-	-	-	-	-	21	14	14	11	9	9	9	→	
		Autobusos per Km2.	11	11	11	11	11	10	11	9	9	9	9	9	9	→	
	Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	12	12	12	12	12	13	12	12	12	12	12	12	12	→	
		Percentatge de sòl urbanitzable (%).	18	18	18	18	18	18	17	17	16	16	16	16	16	→	
		Percentatge de sòl urbà vacant (%).	-	-	-	-	14	10	12	12	11	11	7	7	8	↓	
		Sòl urbà qualificat per a activitat econòmica (ha.).	-	-	-	7	8	9	8	9	8	8	7	7	7	→	
		Compravendes habitatges registrats (preu/m2 construït).	-	-	-	-	22	17	20	21	24	24	23	26	24	↑	
	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants.	27	26	27	26	26	26	23	24	21	27	27	27	22	↑	
		Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.	9	10	10	12	15	16	15	15	15	14	11	11	19	↓	
		Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	2	2	2	2	6	12	22	23	21	24	30	32	28	↑	
		Avantatges distributius	Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	21	21	11	16	18	12	19	18	18	20	20	20	18	↑
			Distància en minuts a l'eix viari principal.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	→
	Distància mitjana al mercat final català (Km).		6	6	6	6	6	6	6	6	6	5	6	6	6	→	
	Densitat de població (habitants/Km2).		12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	→	
	Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).		23	23	23	23	24	23	23	24	23	24	24	24	24	→	
Cobertura de xarxes mòbils LTE (4G).	-		-	-	-	-	-	27	22	22	21	18	13	13	→		
Condicions de la demanda	Innovació, desenvolupament tecnològic	Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	18	15	18	14	13	15	13	13	14	15	14	16	17	↓	
		Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.	7	7	6	7	7	7	7	6	6	6	7	8	10	↓	
		Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	7	7	6	6	15	20	22	22	22	22	15	14	15	↓	
		Índex de diversificació productiva.	5	1	2	3	6	7	7	7	7	7	9	12	15	↓	
		Núm. sol·licituds de patents per milió d'habitants.	-	-	12	12	21	27	33	28	25	17	13	10	21	↓	
	Volum de mercat i d'activitat	Núm. sol·licituds de marques per milió d'habitants.	-	-	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3	→	
		Renda familiar disponible bruta (milions d'euros).	-	-	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	→	
		Percentatge d'empreses (%).	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	→	
		Variació de la població (interanual) (%).	7	26	7	12	11	5	14	14	6	6	32	21	22	↓	
		Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	20	10	26	28	18	13	28	12	29	4	17	2	10	↓	
	Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	Número d'empreses per 1.000 habitants.	28	27	28	28	28	29	30	28	28	30	30	32	31	↑	
		Número de treballadors autònoms per 1.000 habitants.	31	30	30	30	31	31	32	32	34	34	33	31	32	↓	
		Societats constituïdes per cada 10.000 habitants de 16-64 anys.	23	21	28	19	22	21	24	23	28	21	26	26	30	↓	
		Variació en l'ocupació (interanual) (%).	15	11	4	20	41	41	31	10	26	27	25	1	31	↓	
	Variació en les empreses (interanual) (%).	26	25	9	15	15	29	10	17	24	23	24	35	12	↑		

Nota: En negreta els indicadors que no s'han actualitzat respecte al període anterior. És el cas d'alguns indicadors que en el moment de la publicació no està la informació actualitzada i dels que s'actualitzen puntualment. A partir del 2012 les distàncies es calculen en minuts en lloc de kilòmetres.

Alt Penedès

Evolució dels indicadors

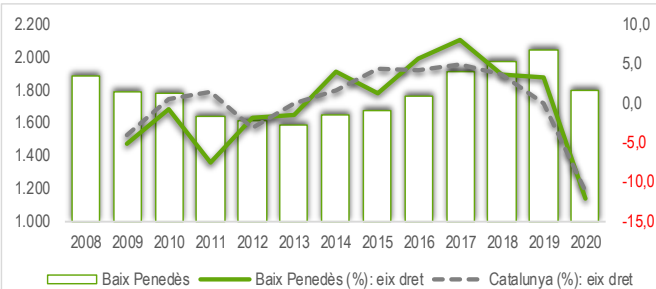
Factors de competitivitat		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2021-2020	Evolució
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	56,2	55,6	55,3	53,3	49,8	49,3	50,8	52,9	54,2	55,1	55,6	55,8	56,4	✓	↓
		Taxa d'atur registral.	13,8	16,2	16,5	17,9	18,4	17,5	15,6	13,3	10,9	10,0	9,8	12,9	11,6	✗	↓
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	87,4	87,4	87,4	87,4	87,4	82,9	82,9	82,9	82,9	71,9	72,3	75,1	74,2	✗	↓
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	6.770,5	4.511,4	4.551,5	3.860,1	3.673,0	4.042,9	3.884,6	4.272,8	4.156,9	3.765,2	3.340,0	3.359,8	4.132,8	✓	↓
	Sostenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	3,5	3,8	4,4	4,7	4,4	4,4	4,8	5,8	6,4	5,9	6,1	5,3	6,4	✓	↑
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	57,7	53,7	52,1	52,2	50,3	48,0	47,5	47,4	47,7	47,5	46,8	47,5	50,0	✓	↓
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	495,7	461,7	453,4	438,6	690,9	690,9	638,7	683,5	665,5	662,2	660,7	691,0	705,8	✓	↑
		Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	1,6	1,5	1,5	1,4	1,4	1,3	1,3	1,4	1,3	1,4	1,5	1,5	1,6	✓	↓
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	28,9	37,1	31,5	37,2	40,0	40,3	40,7	42,2	40,6	42,3	44,5	45,6	46,6	✓	↑
		Residus industrials per Km2 (Tn).	316,9	289,3	240,4	282,2	281,8	302,6	293,5	281,5	255,0	252,7	280,8	278,6	255,1	✗	↓
Factors de competitivitat	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	81,7	81,7	85,8	83,8	84,0	83,4	86,1	85,8	83,4	81,8	83,9	83,1	80,6	✗	↓
		Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	99,2	109,4	125,3	121,8	119,3	107,1	107,8	115,5	117,5	121,7	123,4	114,7	119,2	✓	↑
		Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	54,3	54,3	60,1	64,7	68,9	68,9	68,9	68,9	68,9	82,0	78,8	79,8	77,5	✗	↑
		Percentatge de titulats superiors (%).	10,0	10,0	19,7	21,7	21,7	18,4	18,4	18,4	18,4	18,4	18,4	18,4	18,4	✓	↑
		Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	32,8	32,8	32,8	32,8	32,8	52,8	52,8	52,8	52,8	52,8	52,8	52,8	52,8	✓	↑
		Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	21,1	21,1	21,1	21,1	21,1	17,4	17,4	17,4	17,4	17,4	17,4	17,4	17,4	✓	↓
		Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	203,2	185,3	185,5	180,3	176,5	175,7	192,1	205,4	209,6	208,7	190,8	187,4	198,0	✓	↓
	Infraestructura de transport i comunicacions	Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	66,6	66,4	68,9	69,1	69,2	69,6	69,8	69,9	69,9	69,9	69,9	69,5	69,0	✗	↑
		Inversions del DPTOP per comarques i km2 (milers euros).	280,3	232,3	232,4	95,6	95,6	95,6	118,5	88,3	88,3	82,1	85,7	77,2	80,5	✓	↓
		Cobertura de fibra òptica FTTH.	-	-	-	-	-	-	5,0	45,7	45,7	68,9	84,0	88,8	88,8	✓	↑
		Autobusos per Km2.	6,1	6,1	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3	8,3	8,7	8,4	8,1	8,0	8,3	✓	↑
	Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	3,8	3,8	3,8	3,8	3,8	3,8	3,8	3,9	3,9	3,9	3,9	4,0	4,0	✓	↑
		Percentatge de sòl urbanitzable (%).	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,4	2,5	1,9	2,8	2,8	2,9	2,8	2,8	✓	↑
		Percentatge de sòl urbà vacant (%).	-	-	-	-	44,3	45,5	45,2	42,6	38,7	38,7	35,4	35,2	35,0	✗	↓
		Sòl urbà qualificat per a activitat econòmica (ha.).	-	-	-	3,6	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	✗	↓
		Compravendes habitatges registrats (preu/m2 construït).	-	-	-	-	1.172,3	1.061,9	1.032,2	1.087,0	1.193,8	1.216,6	1.330,2	1.397,4	1.432,8	✓	↓
	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants.	46,6	46,8	46,6	45,1	48,1	49,2	54,8	58,9	63,1	62,6	64,9	62,4	71,8	✓	↑
		Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.	21,0	20,0	22,2	20,4	18,4	18,4	19,3	21,5	21,9	24,3	28,1	26,7	17,7	✗	↑
		Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	239,9	229,3	206,1	191,1	68,4	24,5	19,9	19,6	20,8	19,0	16,9	16,6	18,1	✓	↓
	Avantatges distributius	Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	41,0	41,0	31,0	32,0	32,0	21,6	29,4	29,1	29,1	30,6	30,9	30,9	28,9	✗	↓
		Distància en minuts a l'eix viari principal.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	✓	↑
		Distància mitjana al mercat final català (Km).	71,3	71,4	51,5	49,7	49,1	49,0	54,1	55,1	55,9	55,3	57,1	57,8	56,1	✗	↓
		Densitat de població (habitants/Km2).	176,0	176,4	178,3	179,3	179,3	179,3	179,3	179,3	180,4	182,4	182,9	184,9	185,9	✓	↑
		Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	61,8	61,6	61,7	61,9	62,1	62,4	62,6	62,7	62,7	62,7	62,5	62,4	61,9	✗	↑
	Condicions de la demanda	Cobertura de xarxes mòbils LTE (4G).	-	-	-	-	-	-	47,9	80,1	80,1	93,0	99,7	100,0	100,0	✓	↓
		Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	3,4	4,0	3,7	4,9	6,3	6,8	8,2	8,6	8,3	8,7	8,6	7,6	7,2	✗	↑
		Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.	245,0	235,5	234,0	219,4	204,8	207,0	209,6	236,4	242,1	229,6	212,9	205,2	171,9	✗	↓
		Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	605,6	614,8	600,1	577,8	445,5	380,7	382,1	399,3	415,6	428,2	529,3	537,7	570,2	✓	↓
		Índex de diversificació productiva.	24,9	24,8	25,1	24,9	23,8	23,0	23,1	23,3	23,6	23,4	22,6	21,9	21,2	✗	↓
		Núm. sol·licituds de patents per milió d'habitants.	-	-	248,6	208,2	141,2	112,9	94,1	103,6	94,1	112,2	111,0	101,5	36,5	✗	↓
		Núm. sol·licituds de marques per milió d'habitants.	-	-	6.004,5	5.309,0	5.599,9	5.722,8	5.862,9	5.896,3	6.455,0	6.490,2	6.279,9	5.820,4	6.240,5	✓	↓
		Renda familiar disponible bruta (milions d'euros).	-	-	1.764,0	1.764,0	1.733,8	1.759,1	1.703,0	1.683,9	1.684,9	1.708,6	1.711,2	1.777,4	1.835,6	✓	↓
		Percentatge d'empreses (%).	1,3	1,3	1,4	1,4	1,4	1,3	1,4	1,4	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	✓	↓
		Variació de la població (interanual) (%).	2,6	0,2	1,0	0,6	0,0	0,0	-0,1	0,1	0,6	1,1	0,3	1,1	0,5	✗	↓
		Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	1,9	2,9	0,8	0,4	0,2	0,3	0,4	1,0	0,5	3,1	1,5	3,1	2,9	✗	↑
		Número d'empreses per 1.000 habitants.	33,7	32,8	32,0	31,1	30,5	30,6	31,6	32,3	32,2	32,0	31,8	28,8	29,3	✓	↓
		Número de treballadors autònoms per 1.000 habitants.	74,4	73,4	72,3	70,7	69,8	70,3	71,1	71,7	71,2	70,5	70,4	68,7	68,4	✗	↓
	Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	Societats constituïdes per cada 10.000 habitants de 16-64 anys.	18,3	18,7	17,5	20,5	22,5	23,2	23,0	29,7	22,2	22,2	21,7	18,8	21,2	✓	↑
		Variació en l'ocupació (interanual) (%).	-6,2	-1,7	-0,3	-3,7	-7,2	-1,7	2,5	4,1	3,0	2,8	1,2	1,9	2,0	✓	↑
		Variació en les empreses (interanual) (%).	-7,0	-2,6	-1,3	-2,5	-2,0	0,3	3,2	2,2	0,4	0,4	-0,3	-9,4	2,3	✓	↓

Baix Penedès

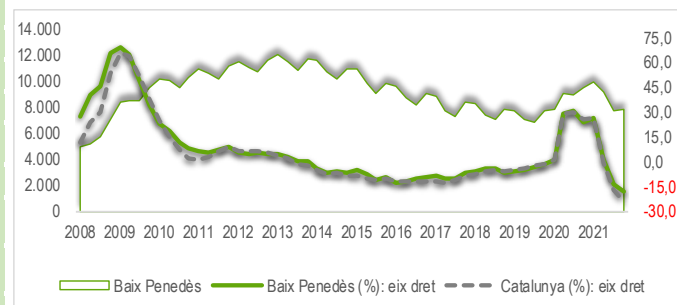
Perfil econòmic

Indicadors clau	Valor	Rànq/42
Població 2021 (hab.)	110.439	17
PIB pm 2020 (milions €)	1.794,0	18
PIB pm 2020-2009 (%)	0,2	22
PIB pm 2020-2019 (%)	-12,1	30
RFDB 2019 (milions €)	1.582,1	18
RFDB per habitant 2019 (milers €)	15,0	31

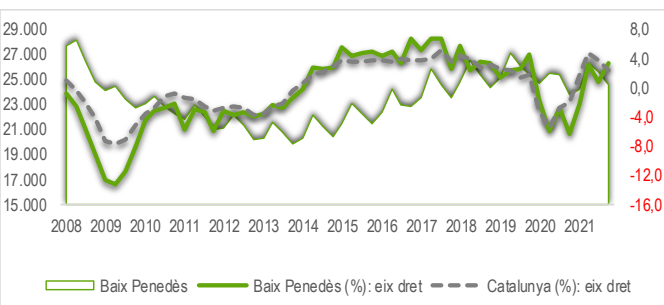
Evolució del PIB (milions d'euros i taxes interanuals)

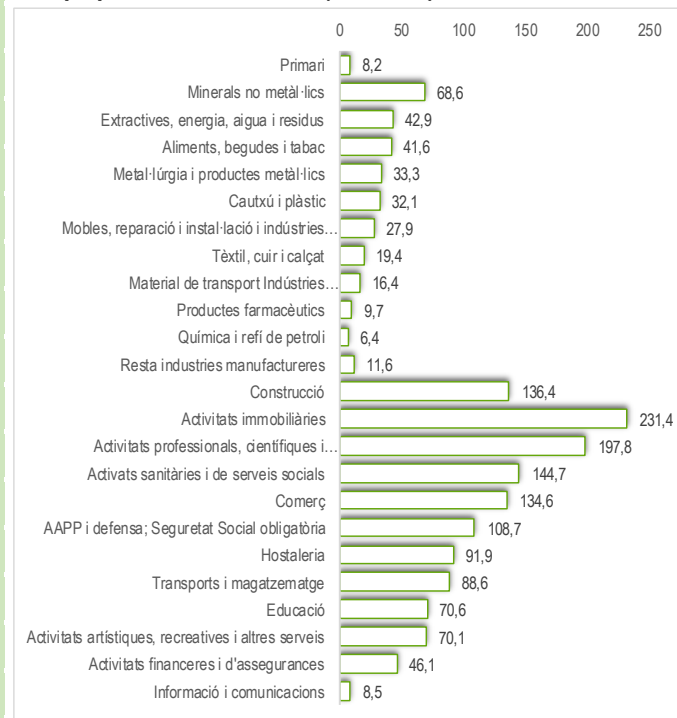
Evolució de l'atur registrat (núm. i taxes interanuals)

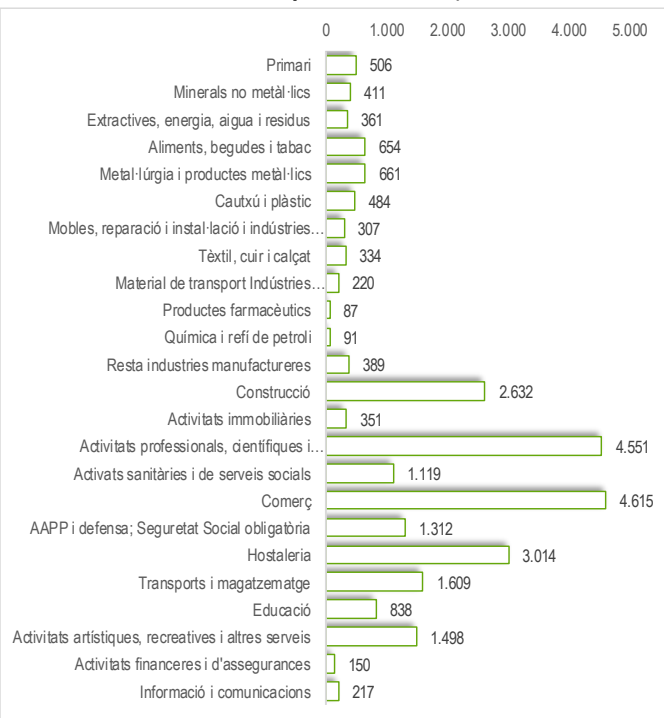
Evolució dels llocs de treball (núm. i taxes interanuals)

VAB pb per subsectors 2020 (milions €)

Llocs de treball localitzats per subsectors, 2021

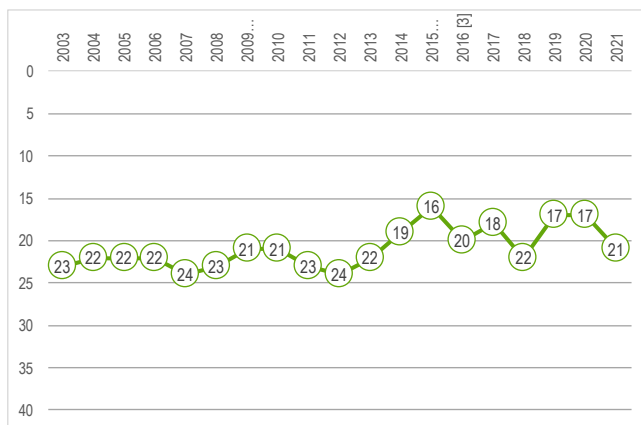
Activitats amb elevada especialització i concentració de teixit empresarial i ocupació 2021

Activitat econòmica (CCAE2009)	Establiments		Llocs de treball				
	Núm.	Núm.	Llocs%	Acum%	Í.Esp.	CAT%	RànqCAT
56-Serveis de menjar i begudes	396	2.546	9,7	9,7	1,6	1,3	16
43-Activitats especialitzades de la construcció	186	1.513	5,8	15,5	1,5	1,2	18
41-Construcció d'immobles	144	1.023	3,9	19,4	1,8	1,4	17
Total	2.581	26.149	100,0	100,0	-	0,8	19

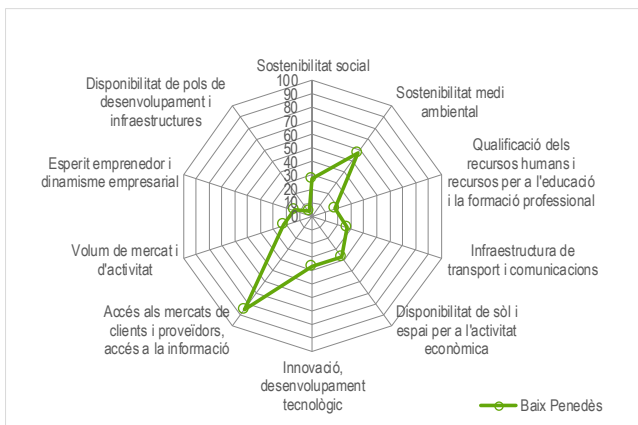
Baix Penedès

Perfil competitiu

Evolució en el rànquing global

Puntuació en cadascun dels factors

Puntuació en cadascun dels factors

	Rang/42	Índex (0-100)
Sostenibilitat social	41	27,3
Sostenibilitat mediambiental	37	57,5
Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	39	18,0
Infraestructura de transport i comunicacions	23	27,1
Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	21	36,9
Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	40	37,1
Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	11	84,8
Innovació, desenvolupament tecnològic	7	21,9
Volum de mercat i d'activitat	7	13,4
Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	39	4,0

EL Baix Penedès torna a les posicions intermèdies-baixes del rànquing, després de dos anys en el grup de comarques amb un alt component competitiu.

El motiu és la pèrdua de dinamisme econòmic i demogràfic durant el 2021.

TENDÈNCIES I PRINCIPALS CANVIS REGISTRATS

El Baix Penedès perd la posició guanyada en els darrers dos anys, moment en el que ha assolit el millor resultat des que es va iniciar la sèrie el 2003. Així, passa de la 17a posició a la 21a durant el 2021. És a dir, perd quatre llocs en el rànquing de competitivitat i torna a posicions que han estat la norma comarcal en la història de l'índex.

L'explicació d'aquest retrocés seria el mal comportament registrat en sis de les 10 dimensions i només l'avenç registrat en una de les dimensions. El retrocés més important se situa en el dinamisme empresarial i l'emprenedoria. Amb una creació d'ocupació de tan sols el 0,1% interanual el 2021, esdevé la segona comarca menys dinàmica de Catalunya. Cal pensar que el 2021 ha estat un any de forta recuperació front el xoc provocat per la covid-19 el 2020. La creació d'empresa i l'emprenedoria tot i que mostren una millora respecte l'any anterior, han estat comparativament inferiors al registrat en el conjunt de comarques catalanes. D'altra banda, el Baix Penedès que liderava l'increment poblacional des de 2015, tot i que manté els ritmes de creixement, durant el 2021 passa a ocupar la 4a posició, deixant el relleu del creixement poblacional a d'altres comarques. Aquest menor dinamisme ha tingut el seu reflex en l'activitat constructora, que mostra ritmes més moderats. Altres retrocessos se situen en el capítol d'inversions per part de la Generalitat en la xarxa de carreteres i en el desenvolupament dels serveis mediambientals.

En el capítol de millores, tot i que son de menor magnitud, cal destacar com a més rellevant la reducció de la sinistralitat laboral, seguida de la reducció del consum d'aigua industrial en l'esfera mediambiental. Entre els indicadors de competitivitat cal assenyalar la millora en el seguiment dels estudis postobligatoris per part dels joves, el desenvolupament dels serveis TIC i financers, la millora en la xarxa de carreteres que millora la posició de la comarca respecte a les principals infraestructures logístiques i en redueix el temps d'accés i, per últim, el millor comportament registrat en relació a les

En l'era post-covid es debiliten les bases dels creixement econòmic i social de la comarca, traslladant-se la preferència pel canvi residencial de les persones residents en àmbits metropolitans a entorns més rurals.

El model d'assentament residencial predominant a la comarca genera greus problemes des del punt de vista social i mediambiental

patents sol·licitades (un indicador que des de fa uns anys manté una caiguda important en el conjunt de Catalunya).

DETERMINANTS DE LA COMPETITIVITAT I LA SOSTENIBILITAT COMARCAL

Tot i el retrocés en el dinamisme registrat durant el 2021 les forteses de la competitivitat del Baix Penedès continuen sent les relacionades amb un mercat intern en constant creixement, l'existència de grans institucions que tenen com a principal objectiu la recerca i la innovació en noves tecnologies, la diversificació de la seva economia i la localització de la comarca a l'encreuament d'alguns dels principals eixos viaris i la proximitat a infraestructures de transport i comunicacions que connecten el mercat comarcal amb els mercats català, espanyol, europeu i internacional.

La pèrdua de dinamisme demogràfic i empresarial registrat el 2021, tanmateix, pot posar en risc les bases sobre la que s'havia sostingut en el passat el creixement econòmic de la comarca. És a dir, la covid-19 pot haver canviat les preferències de la població i modificat els fluxos poblacionals cap a d'altres zones més rurals, en detriment de les urbanes, entre les que se situa el Baix Penedès. En conseqüència, caldrà estar atents i verificar els propers anys si es consolida aquest fenomen per tal de reorientar les bases del desenvolupament econòmic i social de la comarca.

Un dels factors que estructuralment limita la competitivitat del Baix Penedès se situa en l'escàs desenvolupament dels serveis que donen suport a la millora competitiva del teixit empresarial. És a dir, hi ha un desenvolupament comparativament baix dels serveis TIC, els serveis empresarials avançats i els serveis financers. També limita de forma notable la competitivitat de la comarca la qualificació de la població i els serveis educatius i formatius. El Baix Penedès és una de les comarques amb menor presència de titulats universitaris de Catalunya i una de les que hi ha menor seguit dels estudis postobligatoris per part dels joves. També registra un menor desenvolupament dels serveis educatius i formatius. Aquesta situació provoca un important desajust entre la demanda del teixit productiu que com s'ha assenyalat és molt diversificat i on IDIADA esdevé el principal ocupador de la comarca.

En el capítol de les infraestructures de transport i comunicacions la comarca té un marge de millora notable que podria situar aquest factor entre les seves avantatges competitives. Per una banda, disposa d'una bona infraestructura de transport públic, tant ferroviària com per carretera. No obstant, el baix desplegament de la fibra òptica que tan sols cobreix el 40,3% de la població, li resta competitivitat. En relació a aquest punt cal assenyalat que les dades fan referència al 2020 i que podria haver-se modificat força aquesta situació donat el ràpid desplegament dels darrers anys. Amb tot, el model urbanístic de baixa densitat i d'urbanitzacions disperses que predomina al Baix Penedès és un factor que dificulta el seu avenç. Amb dades de 2020, és la 2a comarca amb menor cobertura de Catalunya i la cobertura al conjunt del país és del 89,4%.

La crisi de la covid-19 ha posat el focus sobre la necessitat de garantir l'accés a connexions d'alta velocitat que permetin descentralitzar l'activitat econòmica dels nuclis urbans i metropolitans. El lent desplegament d'aquesta tecnologia a la comarca és un clar fre al desenvolupament i a la possibilitat de sorgiment i localització de noves activitats econòmiques intensives en coneixement i tecnologia. D'altra banda, aquesta també podria ser una de les causes que ha frenat el creixement demogràfic.

No obstant això, els principals reptes de la comarca se situen en la sostenibilitat, tant en l'eix social com mediambiental. En la dimensió social els desequilibris que pateix la comarca entre les funcions residencials i productives, juntament amb un model urbanístic dispers que resta capacitat a la mobilitat de les persones, i a la que cal sumar el desajust en l'oferta i demanda de qualificacions abans comentat, porta a que la incidència de l'atur sigui la més alta de Catalunya, del 16,6%. Des de la perspectiva medi ambiental el model residencial de baixa densitat tampoc ajuda a la reducció del consum dels recursos, ni afavoreix la seva gestió. Així la comarca se situa entre les que té un major consum d'aigua i entre les que generen més residus per habitant, combinat amb un escàs desplegament de la recollida selectiva que permet la seva valorització.

Baix Penedès

Evolució de les posicions relatives en cadascun dels factors, dimensions i indicadors

Factors i dimensions		Subdimensions	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2021-2020	
Factors de sostenibilitat		Sostenibilitat social	41	41	41	40	40	41	42	42	42	42	42	42	41	1	
		Sostenibilitat mediambiental	39	40	40	40	38	37	36	38	38	38	36	36	35	37	-2
Factors de competitivitat	Factors de producció	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	34	34	38	38	37	33	32	32	32	32	39	41	39	39	0
		Infraestructura de transport i comunicacions	14	15	15	18	14	14	16	21	20	20	23	25	23	23	0
		Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	15	15	19	18	18	18	20	17	21	20	21	19	18	21	-3
		Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	39	38	40	39	40	40	41	41	42	39	38	38	38	40	-2
		Avantatges distribuïts	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	14	11	12	16	14	15	10	10	10	11	11	11	11	0
	Condicions de la demanda	Innovació, desenvolupament tecnològic	5	9	12	11	7	8	7	10	9	12	10	6	7	-1	
		Volum de mercat i d'activitat	7	18	5	25	18	26	27	17	9	12	4	5	7	-2	
		Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	41	40	41	36	36	34	18	27	24	22	20	24	39	-15	
Factors i dimensions		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2021-2020	
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	41	40	41	40	40	41	41	40	40	40	40	41	41	0	
		Taxa d'atur registrat.	41	41	41	41	41	41	42	42	42	42	42	42	42	0	
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	30	30	30	30	30	31	32	32	32	32	26	26	20	19	1
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	32	16	19	29	14	19	23	16	25	26	29	25	11	1	
	Sostenibilitat mediambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	31	31	30	28	27	26	25	21	18	19	20	19	24	5	
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	39	39	39	39	37	36	37	37	37	37	37	37	37	0	
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	30	40	38	38	22	24	22	18	17	16	15	16	12	4	
		Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	38	38	38	38	38	37	37	37	38	37	36	37	37	0	
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	38	38	38	39	38	38	38	38	39	38	39	39	39	0	
		Residus industrials per Km2 (Tn).	28	32	33	31	31	32	31	33	33	28	28	26	29	3	
Factors de producció	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	7	7	17	11	8	17	6	4	5	9	7	7	8	1	
		Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	34	34	32	33	34	34	36	34	34	34	36	33	34	1	
		Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	38	38	37	24	24	24	25	25	25	40	40	41	38	1	
		Percentatge de titulats superiors (%).	34	34	41	41	41	39	40	40	40	40	40	40	40	0	
	Infraestructura de transport i comunicacions	Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	26	26	26	26	26	23	24	24	24	24	24	24	24	0	
		Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	28	28	28	28	28	34	35	35	35	35	35	35	35	0	
		Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	27	27	26	26	26	24	22	23	23	23	22	20	21	1	
		Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	7	7	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	0	
		Inversions del DPTOP per comarques i km2 (milers euros).	9	12	12	13	13	13	10	8	8	14	10	11	16	6	
		Cobertura de fibra òptica FTTH.	-	-	-	-	-	-	17	27	27	40	40	41	41	1	
		Autobusos per Km2.	9	10	10	10	10	11	10	11	11	11	11	10	10	0	
		Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	23	23	23	23	23	25	25	26	25	25	24	27	25	1	
	Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Percentatge de sòl urbanitzable (%).	13	13	13	14	16	17	15	15	12	12	12	12	12	0	
		Percentatge de sòl urbà vacant (%).	-	-	-	-	9	14	17	23	16	16	11	15	16	5	
		Sòl urbà qualificat per a activitat econòmica (ha.).	-	-	-	18	16	16	15	14	14	14	15	15	15	0	
		Compravendes habitatges registrats (preu/m2 construït).	-	-	-	-	24	26	25	27	27	26	25	27	28	1	
		Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants.	38	39	41	40	40	41	42	40	41	35	35	36	37	1	
		Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.	28	29	31	26	28	29	31	32	32	33	31	32	31	0	
Factors de competitivitat	Avantatges distribuïts	Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	32	32	32	35	35	34	36	36	38	37	35	36	35	0	
		Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	12	12	9	14	10	15	14	16	16	15	14	14	12	2	
		Distància en minuts a l'eix viari principal.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	
		Distància mitjana al mercat final català (Km).	11	11	9	11	10	10	10	10	10	10	10	10	10	0	
	Condicions de la demanda	Densitat de població (habitants/Km2).	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	0	
		Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	0	
		Cobertura de xarxes mòbils LTE (4G).	-	-	-	-	-	-	12	9	9	11	6	16	16	10	
		Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	
		Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.	27	30	30	30	29	29	30	31	31	30	29	30	30	1	
		Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	32	30	30	29	28	28	29	27	27	27	27	27	27	0	
Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	Índex de diversificació productiva.	22	25	23	23	22	20	21	15	13	12	11	9	10	1		
	Núm. sol·licituds de patents per milió d'habitants.	-	-	31	29	29	30	26	22	26	30	28	21	20	1		
	Núm. sol·licituds de marques per milió d'habitants.	-	-	25	30	29	32	30	30	31	36	34	34	32	1		
	Renda familiar disponible bruta (milions d'euros).	-	-	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	0		
	Percentatge d'empreses (%).	18	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	0		
	Variació de la població (interanual) (%).	1	10	3	24	13	21	21	19	1	1	1	1	4	3		
	Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	18	20	7	19	29	30	39	8	34	34	6	17	26	10		
	Número d'empreses per 1.000 habitants.	40	41	41	41	41	41	42	42	42	42	42	42	42	0		

Baix Penedès

Evolució dels indicadors

Factors de competitivitat		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2021-2020	Evolució
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	34,6	33,6	32,1	31,2	30,7	31,9	33,8	35,6	37,2	38,1	38,2	36,1	35,0	+	↑
		Taxa d'atur registral.	20,5	23,6	24,9	26,1	26,8	24,9	22,5	19,4	16,9	15,7	14,7	19,9	16,6	+	↓
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	73,0	73,0	73,0	73,0	73,0	78,0	78,0	78,0	78,0	66,8	67,7	72,2	71,4	+	↓
	Sostenibilitat medi ambiental	Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	7.138,0	4.678,2	4.559,3	4.135,6	3.625,1	3.991,3	4.119,6	4.119,8	4.406,0	4.541,9	3.784,2	4.217,4	3.887,2	+	↓
		Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	5,1	5,2	7,0	8,8	10,6	11,2	11,2	12,7	14,9	15,8	15,4	15,8	14,5	+	↑
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	96,9	91,1	94,7	88,4	90,2	86,9	85,2	86,9	86,6	85,9	84,5	86,3	85,3	+	↓
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	480,7	678,6	568,9	595,6	570,8	655,2	591,5	588,0	583,6	610,2	611,8	645,2	525,0	+	↑
		Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/habit/dia).	2,3	2,2	2,2	2,0	1,8	1,6	1,7	1,7	1,8	1,8	1,9	1,9	1,9	+	↓
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	14,1	22,5	19,8	22,3	24,3	23,5	25,2	26,7	28,3	31,6	34,7	38,5	38,2	+	↑
		Residus industrials per Km2 (Tn).	206,0	223,5	221,4	183,6	170,0	192,2	162,8	176,6	189,3	124,4	126,7	135,4	141,6	+	↓
		Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	84,5	84,5	81,5	88,1	87,1	84,1	90,0	91,7	92,1	88,9	88,7	88,5	87,3	+	↑
Factors de producció	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	64,1	63,7	65,5	60,5	60,4	63,1	67,0	71,8	75,0	75,9	73,8	72,0	75,9	+	↑
		Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	48,5	48,5	59,3	74,8	74,1	74,1	74,1	74,1	74,1	74,6	73,3	73,3	72,6	+	↑
		Percentatge de titulats superiors (%).	8,1	8,1	12,8	13,7	13,7	14,5	14,5	14,5	14,5	14,5	14,5	14,5	14,5	+	↑
		Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	33,2	33,2	33,2	33,2	33,2	50,2	50,2	50,2	50,2	50,2	50,2	50,2	50,2	+	↑
	Infraestructura de transport i comunicacions	Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	17,2	17,2	17,2	17,2	17,2	14,9	14,9	14,9	14,9	14,9	14,9	14,9	14,9	+	↓
		Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	126,1	114,6	111,5	109,0	106,5	116,9	132,7	140,9	146,7	143,3	153,4	152,0	151,9	+	↑
		Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	78,7	78,6	78,7	78,5	78,4	78,4	78,3	78,2	78,3	78,5	78,7	79,0	78,8	+	↑
		Inversions del DPTOP per comarques i km2 (milers euros).	611,0	369,6	369,4	154,6	154,6	154,6	229,1	113,9	113,9	69,3	76,7	64,3	44,4	+	↓
		Cobertura de fibra òptica FTTH.	-	-	-	-	-	-	5,0	8,7	8,7	17,3	22,6	40,3	40,3	+	↓
	Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Autobusos per Km2.	6,4	6,4	6,5	6,3	6,3	6,3	6,4	6,3	6,5	6,7	6,2	7,6	7,9	+	↑
		Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	1,4	1,4	1,4	1,4	1,3	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	+	↓
		Percentatge de sòl urbanitzable (%).	3,4	3,4	3,4	3,1	2,9	2,7	2,9	2,1	3,1	3,1	3,2	3,3	3,3	+	↓
		Percentatge de sòl urbà vacant (%).	-	-	-	-	45,9	43,4	40,9	38,3	36,3	36,3	33,7	31,5	31,5	+	↓
	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Sòl urbà qualificat per a activitat econòmica (ha.).	-	-	-	1,6	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3	2,2	2,2	2,2	2,2	+	↓
		Compravendes habitatges registrats (preu/m2 construït).	-	-	-	-	1.289,7	1.194,5	1.186,9	1.240,0	1.293,5	1.302,5	1.390,2	1.419,7	1.539,9	+	↓
		Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants.	27,3	26,8	26,8	27,8	25,4	26,1	28,2	32,6	34,4	45,2	48,1	45,7	47,2	+	↑
		Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.	6,4	7,0	6,6	9,2	7,9	8,1	8,3	8,3	8,3	9,2	10,6	10,2	11,8	+	↑
		Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	13,4	12,5	11,8	10,9	11,0	12,0	11,7	11,5	11,6	12,7	14,1	13,5	13,6	+	↑
Avantatges distributius	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	25,0	25,0	29,0	30,0	25,0	25,2	25,9	26,6	26,6	25,6	26,3	26,3	25,7	+	↑
		Distància en minuts a l'eix viari principal.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	+	↓
		Distància mitjana al mercat final català (Km).	83,5	83,6	64,8	67,8	57,1	57,1	63,1	63,5	64,3	63,5	64,7	65,9	63,4	+	↓
		Densitat de població (habitants/Km2).	333,7	336,8	341,1	341,2	341,1	338,3	337,0	336,8	340,2	345,5	354,1	363,6	372,5	+	↑
		Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	78,7	78,6	78,7	78,5	78,4	78,4	78,3	78,2	78,3	78,5	78,7	79,0	78,8	+	↑
	Innovació, desenvolupament tecnològic	Cobertura de xarxes mòbils LTE (4G).	-	-	-	-	-	-	76,2	89,4	89,4	94,1	99,9	100,0	100,0	+	↓
		Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	63,4	64,5	73,7	83,5	92,6	103,4	114,9	125,2	130,9	139,5	143,8	136,1	132,3	+	↑
		Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.	51,9	40,8	36,8	36,0	34,7	34,0	33,6	36,6	38,7	41,1	41,3	35,3	34,2	+	↓
		Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	259,9	259,9	266,8	273,7	275,8	292,3	313,3	340,8	355,2	382,0	389,1	372,0	385,3	+	↑
		Índex de diversificació productiva.	19,6	17,2	18,8	18,8	18,6	19,2	19,2	20,3	21,2	21,7	22,3	22,5	22,2	+	↑
		Núm. sol·licituds de patents per milió d'habitants.	-	-	70,2	108,8	108,8	98,9	109,7	120,1	90,2	49,6	39,1	38,1	37,1	+	↓
		Núm. sol·licituds de marques per milió d'habitants.	-	-	1.673,6	1.572,5	1.621,5	1.572,7	1.745,4	1.801,2	1.983,7	1.784,8	1.787,0	1.619,2	1.632,6	+	↓
		Renda familiar disponible bruta (milions d'euros).	-	-	1.663,7	1.663,7	1.612,2	1.431,8	1.383,5	1.348,7	1.337,8	1.323,5	1.396,4	1.486,5	1.582,1	+	↓
		Percentatge d'empreses (%).	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,1	1,1	+	↑
		Variació de la població (interanual) (%).	3,4	0,9	1,3	0,0	0,0	-0,8	-0,3	-0,1	1,0	1,5	2,5	2,7	2,4	+	↓
		Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	2,2	2,1	1,9	0,6	0,2	0,2	0,3	1,1	0,3	0,3	2,6	1,2	1,2	+	↓
		Número d'empreses per 1.000 habitants.	27,5	26,3	25,1	24,1	23,7	24,3	25,4	26,0	25,8	25,8	25,2	23,5	23,4	+	↓
		Número de treballadors autònoms per 1.000 habitants.	67,0	64,0	61,9	60,4	59,9	61,5	63,0	63,9	63,4	63,0	62,3	60,6	53,7	+	↓
		Societats constituïdes per cada 10.000 habitants de 16-64 anys.	14,9	17,4	17,7	14,7	23,4	22,4	22,1	26,7	21,7	24,6	25,3	19,4	22,2	+	↑
		Variació en l'ocupació (interanual) (%).	-11,4	-3,2	-4,4	-3,6	-2,5	1,9	4,9	4,9	5,3	3,7	2,7	-2,8	-0,2	+	↑
		Variació en les empreses (interanual) (%).	-11,1	-3,6	-3,7	-4,0	-1,7	1,7	3,9	2,2	0,3	1,7	0,0	-4,4	1,7	+	↑

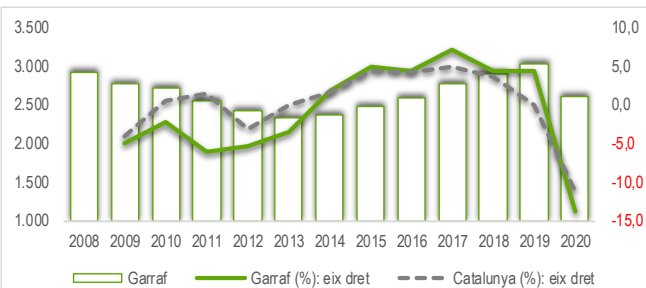
Nota: A partir del 2012 les distàncies es calculen en minuts en lloc de kilòmetres.

Garraf

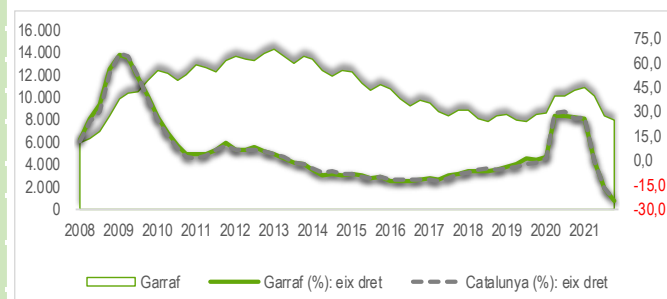
Perfil econòmic

Indicadors clau	Valor	Rànq/42
Població 2021 (hab.)	154.264	13
PIB pm 2020 (milions €)	2.610,2	16
PIB pm 2020-2009 (%)	-6,1	28
PIB pm 2020-2019 (%)	-13,8	35
RFDB 2019 (milions €)	2.767,6	12
RFDB per habitant 2019 (milers €)	18,6	3

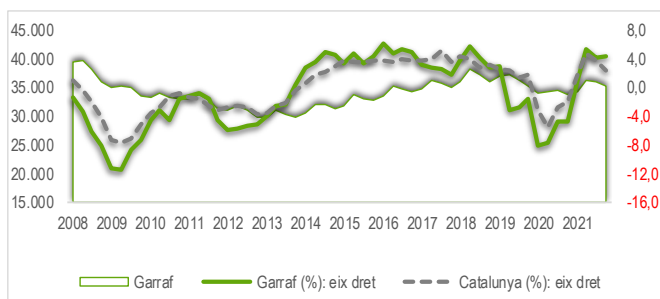
Evolució del PIB (milions d'euros i taxes interanuals)

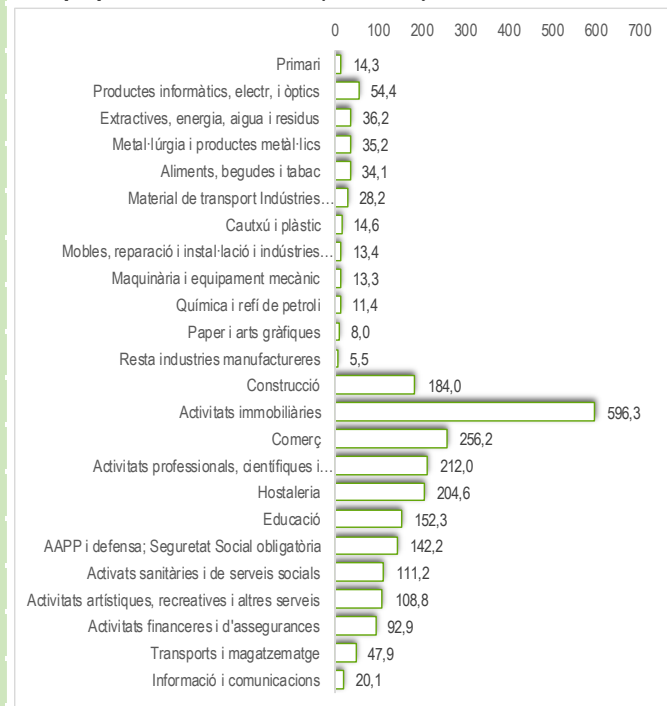
Evolució de l'atur registrat (núm. i taxes interanuals)

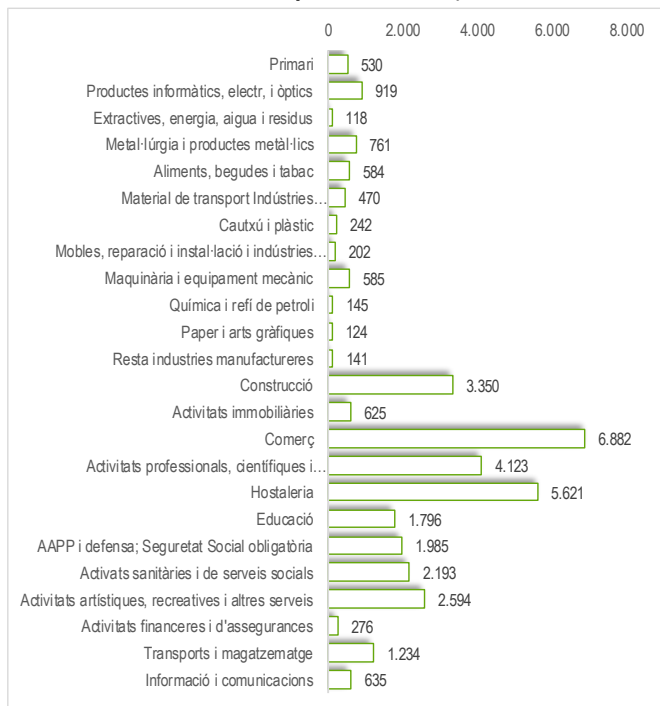
Evolució dels llocs de treball (núm. i taxes interanuals)

VAB pb per subsectors 2020 (milions €)

Llocs de treball localitzats per subsectors, 2021

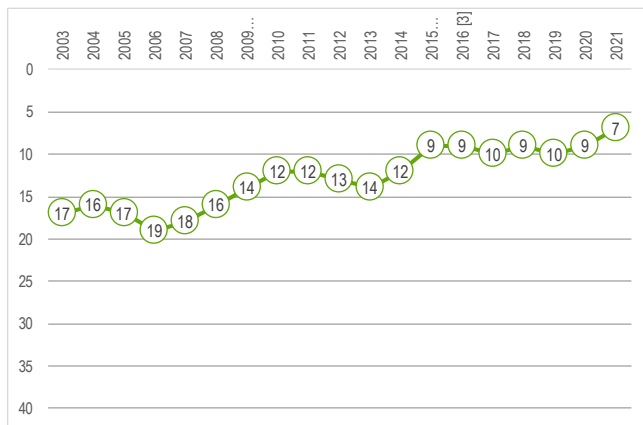
Activitats amb elevada especialització i concentració de teixit empresarial i ocupació 2021

Activitat econòmica (CCAEE2009)	Establiments		Llocs de treball				
	Núm.	Núm.	Llocs%	Acum%	Í.Esp.	CAT%	RànqCAT
56-Serveis de menjar i begudes	668	4.523	12,7	12,7	2,1	2,3	13
55-Serveis d'allotjament	70	1.098	3,1	15,7	2,4	2,6	8
93-Activitats esportives, recreatives i d'entreteniment	77	644	1,8	17,5	1,4	1,5	15
95-Reparació d'ordinadors, d'efectes personals i efecte...	21	186	0,5	18,1	1,6	1,7	13
Total	3.984	35.698	100,0	100,0	-	1,1	16

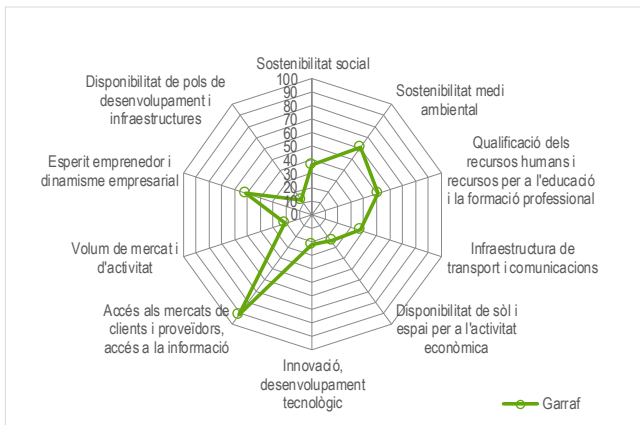
Garraf

Perfil competitiu

Evolució en el rànquing global

Puntuació en cadascun dels factors

Puntuació en cadascun dels factors

	Rang/42	Índex (0-100)
Sostenibilitat social	35	36,8
Sostenibilitat mediambiental	34	60,6
Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	9	50,9
Infraestructura de transport i comunicacions	14	37,8
Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	39	24,4
Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	13	21,9
Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	2	90,9
Innovació, desenvolupament tecnològic	24	20,7
Volum de mercat i d'activitat	8	51,6
Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	4	13,2

El Garraf amb la 7a posició en el rànquing de competitivitat comarcal, obté el seu millor registre des que es va iniciar la sèrie el 2003.

Durant el 2021 s'impulsa la creació d'ocupació i de teixit empresarial, que ha anat acompanyada d'un creixement demogràfic.

És rellevant l'impuls que han registrat els serveis TIC i d'R+D+i, que son la clau per a reorientar el model actual i per adaptar-se als canvis que ha accelerat la pandèmia.

TENDÈNCIES I PRINCIPALS CANVIS REGISTRATS

El Garraf obté la seva millor posició en el rànquing de competitivitat i sostenibilitat comarcal des que es va iniciar la sèrie el 2003. Durant el 2021 escala dues posicions, passant de la 9a a la 7a posició. S'acosta per tant al conjunt de comarques que lideren la competitivitat a Catalunya.

La millora es produeix en quatre de les 10 dimensions analitzades, mentre pateix el retrocés en dues. No obstant l'explicació a aquesta escalada de posicions ve del bon comportament que ha registrat l'ocupació i el teixit empresarial durant el 2021, que ha estat un any de recuperació del xoc provocat per la covid-19. Cal assenyalar que el 2020 va ser un any nefast per l'ocupació a la comarca, on el Garraf es va situar entre les comarques més vulnerables i una en la que es va destruir més ocupació. Però tant o més positiva que aquesta tendència en el mercat de treball ha estat la recuperació del teixit empresarial, que s'ha incrementat en un 3,4% interanual durant el 2021, lleugerament per sobre de l'ocupació. L'altre element positiu ha estat l'evolució demogràfica, que situa el Garraf entre les comarques més dinàmiques. No obstant, un dels avenços més significatius per la importància que tenen en el context post-covid actual és el desplegament notable de les TIC, els serveis intensius en coneixement i els serveis d'R+D+i. De fet, l'impuls d'aquestes activitats han estat l'eix estratègic per a molts territoris, ja que durant la pandèmia ha estat clau per a mantenir i impulsar i reorientar l'activitat econòmica. També s'han produït avenços durant el 2021 en la dimensió mediambiental. En l'àmbit industrial pel que fa a la reducció dels residus generats i la seva valorització. I també un desenvolupament dels serveis mediambientals. Per últim, s'ha constatat també una reducció de la sinistralitat laboral, que redunda en una millor sostenibilitat social del model.

Els pilars de la competitivitat del Garraf se situen en l'accessibilitat als mercats, l'esperit emprenedor i el dinamisme empresarial i la qualificació dels recursos humans.

El principal factor que limita la competitivitat del Garraf se situa en la disponibilitat de sòl per a l'activitat econòmica.

L'atracció i retenció de talent és clau per a configurar una economia comarcal innovadora i diversificada que fomenti la creació d'ocupació i reverteixi el desajust actual que genera dependències dels mercats laborals de comarques veïnes.

Els retrocessos observats durant el 2021 son de menor magnitud i se situen en la pèrdua de posicions en relació al desenvolupament dels serveis educatius i formatius. Malgrat l'evolució de l'indicador ha estat positiva, s'observa com d'altres comarques han registrat una millora més significativa perdent el Garraf quatre posicions i relegant aquest indicador a un lloc que no es correspon amb la posició que hauria d'ocupar una comarca que situa en la qualificació dels recursos humans un eix estratègic de desenvolupament. La mateixa situació es dona amb l'indicador que mesura el seguiment dels estudis postobligatoris per part dels joves, que perd dues posicions, tot i millorar l'indicador en termes absoluts respecte l'edició anterior.

DETERMINANTS DE LA COMPETITIVITAT I SOSTENIBILITAT COMARCAL

El Garraf segueix mantenint com a pilars de la seva competitivitat l'accessibilitat als mercats, l'esperit emprenedor i el dinamisme empresarial i la qualificació dels recursos humans. Factors als quals cal afegir en aquesta edició l'existència d'una oferta de serveis de suport a la millora competitiva de les empreses cada cop més desenvolupat i un mercat intern dinàmic com a conseqüència de l'atracció de població i de l'activitat constructora.

L'accés als mercats és el principal factor de competitivitat de la comarca, que en termes de mercat intern concentra la majoria d'habitants a municipis de dimensions mitjanes i registra una elevada densitat poblacional, que acaba generant un mercat comarcal eficient i atractiu. A aquest fet se li suma la localització del Garraf a l'encreuament dels eixos viaris de la C-32, la C-15 i l'AP-7, així com la proximitat de la comarca a infraestructures a ports i aeroports de primer ordre que ofereixen unes grans facilitats d'accés als mercats metropolità, català, espanyol, europeu i internacional. Situació que molt poques comarques comparteixen. Els altres dos factors que configuren les forteses de la comarca i que es circumscriuen en les dimensions ja esmentades, són l'elevat esperit emprenedor que es registra al Garraf i l'elevada proporció de població amb estudis superiors.

D'altra banda, el principal factor que limita la competitivitat del Garraf se situa en la disponibilitat de sòl per a l'activitat econòmica. L'elevat preu del sòl és un dels frens que limiten l'atracció de noves localitzacions. També ho és el fet que es tracta d'una comarca de petites dimensions on bona part del territori està protegit i, per tant, hi ha escasses possibilitats de desenvolupament. A més, dins el que és la trama urbana, els planejaments estan força més orientats a l'activitat residencial que a la productiva i la disponibilitat de sòl per a l'activitat econòmica és comparativament inferior al d'altres comarques on aquest factor esdevé un clar avantatge competitiu.

En menor mesura també li resta competitivitat el fet que el seu teixit productiu és poc exigent en innovació, coneixement i tecnologia. El Garraf registra una escassa presència de llocs de treball en recerca i desenvolupament, d'indústries de mitjana-alta tecnologia i de llocs de treball en serveis intensius en coneixement. Tampoc ajuda a incentivar aquesta demanda més exigent la poca diversificació productiva existent. En un context canviant en el que la supervivència empresarial es basa en la capacitat d'innovació i d'adaptació al canvi, aquestes activitats són essencials per garantir la continuïtat del teixit empresarial de la comarca. Amb tot, cal remarcar de nou l'evolució positiva que han registrat els serveis d'R+D+i i també els serveis intensius en coneixement.

Lligat a aquest aspecte hi ha el del seguiment dels estudis post-obligatoris per part del jovent. El baix nivell actual de matriculació als estudis d'especialització professional pot acabar generant desequilibris importants en els propers anys. Cal revisar l'oferta i la demanda formativa actual per tal d'incentivar a les persones joves a seguir cursant estudis superiors. També com a mesura per a reforçar l'atracció i l'impuls a la creació de noves iniciatives empresarials intensives en coneixement i tecnologia que dotin a la comarca d'un entorn productiu competitiu i innovador que ajudi a diversificar l'economia. Les polítiques de retenció de talent també són cabdals per capgirar la situació de desavantatge actual ja que el Garraf compta amb una població amb un elevat nivell formatiu que actualment depèn dels mercats laborals d'altres comarques. D'aquesta manera es crearia ocupació que en l'actualitat es localitza a comarques veïnes.

El model de desenvolupament actual requereix d'estratègies a mig i llarg termini per tal de millorar-ne la seva sostenibilitat. Des de la perspectiva social, el Garraf és la comarca catalana que registra majors desequilibris entre la funció productiva i la residencial. És a dir, no es generen prou llocs de treball per cobrir la demanda de treball de la població resident. L'elevada incidència de l'atur constata que la demanda de treball satisfeta per les comarques veïnes no és una opció per a moltes persones que resideixen a la comarca,

Cal obrir nous espais per a l'activitat econòmica i atraure inversions estratègiques que compensin d'actual desequilibri entre l'activitat residencial i productiva.

També cal repensar el model urbanístic per tal que de reduir el consum de recursos i reduir l'impacte ambiental.

malgrat que la situació dels serveis de transport de persones és comparativament positiva. Si es té en compte que el Garraf registra un elevat nivell d'emprenedoria, les estratègies passen per donar suport al creixement i la consolidació empresarial, però també cal abordar l'atracció de noves inversions de caire estratègic que redueixin aquest desajust actual.

Tanmateix, l'actual model de desenvolupament urbà que està seguint la comarca està generant una creixent especialització residencial en baixa densitat que té greus conseqüències tant sobre el medi ambient com sobre el teixit social i productiu del Garraf. La competència entre els usos productius i residencials per l'escàs espai disponible està comportant l'encariment del preu i, per tant, dificultant l'arribada i el sorgiment d'activitat econòmica, que no genera rendes del sòl tan elevades com les de la construcció d'habitatges. A més, des de la perspectiva mediambiental el model d'assentament residencial en baixa densitat és altament contaminant i consumidor de sòl i recursos. Així ho constaten la majoria d'indicadors analitzats. També es constata que hi ha marge de millora pel desenvolupament de serveis mediambientals si es compara amb la situació de la majoria de comarques catalanes.

Garraf

Evolució de les posicions relatives en cadascun dels factors, dimensions i indicadors

Factors i dimensions		Subdimensions	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2021-2020		
Factors de sostenibilitat		Sostenibilitat social	37	36	36	35	37	38	39	39	39	39	36	37	35	2		
		Sostenibilitat mediambiental	33	32	32	31	27	27	29	25	32	31	29	33	34	-1		
Factors de competitivitat	Factors de producció	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	3	3	3	3	3	3	6	6	6	6	9	9	9	9	0	
		Infraestructura de transport i comunicacions	8	10	10	10	24	24	11	13	13	11	13	14	14	0	0	
		Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	19	19	18	20	20	18	19	38	38	38	37	39	39	0	0	
		Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	17	16	14	13	13	11	11	11	12	13	15	15	13	2	2	
	Avantatges distributius	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	7	8	9	5	8	4	3	2	2	2	2	2	2	2	0	
		Condicions de la demanda	Innovació, desenvolupament tecnològic	23	23	24	24	24	25	24	23	23	16	20	22	24	-2	-2
	Volum de mercat i d'activitat		24	17	15	21	20	16	6	8	7	7	11	11	8	3	3	
	Esperit emprenedor i dinamisme empresarial		39	38	38	38	27	7	32	7	27	8	10	7	4	3	3	
Factors i dimensions		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2021-2020		
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	40	41	40	41	41	40	42	42	42	42	41	42	42	→	→	
		Taxa d'atur registral.	39	39	38	39	38	37	38	38	38	38	39	38	35	34	↑	↑
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	3	3	3	3	3	11	12	12	12	12	15	14	10	9	↑	↓
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	38	36	21	25	32	28	29	24	28	22	20	23	18	↑	↑	
	Sostenibilitat mediambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	35	25	12	10	10	10	11	10	38	38	38	38	36	↑	↓	
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	35	34	33	28	27	26	28	22	24	21	25	22	24	↓	↓	
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	26	31	35	35	21	19	23	20	21	17	19	15	16	↓	↑	
		Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	34	33	33	34	34	35	35	35	34	34	34	35	34	↑	→	
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	11	19	17	23	25	19	24	27	28	32	35	34	37	↓	↓	
		Residus industrials per Km2 (Tn).	33	35	32	29	28	28	29	29	26	30	35	32	28	↑	↑	
		Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	32	32	34	32	33	33	32	33	34	31	23	32	29	↑	↑	
Factors de competitivitat	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	16	18	20	20	19	18	18	17	17	18	19	15	19	↓	↓	
		Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	25	25	27	19	25	25	26	26	26	38	35	38	36	↑	↓	
		Percentatge de titulats superiors (%).	1	1	4	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	→	↓
		Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	2	2	2	2	2	6	6	6	6	6	6	6	6	6	→	↓
	Infraestructura de transport i comunicacions	Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	1	1	1	1	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	→	↓
		Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	33	34	34	33	33	34	34	34	34	34	34	33	33	33	→	→
		Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	9	9	8	8	8	8	9	9	9	9	9	9	9	9	→	→
		Inversions del DPTOP per comarques i km2 (milers euros).	8	9	9	7	7	7	7	6	6	12	6	6	5	↑	↑	
		Cobertura de fibra òptica FTTH.	-	-	-	-	-	-	8	5	5	6	7	5	5	→	↑	
		Autobusos per Km2.	7	7	7	7	7	7	7	7	8	8	8	8	8	8	→	↑
	Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	34	34	34	34	35	35	36	36	36	36	36	35	35	35	→	↓
		Percentatge de sòl urbanitzable (%).	15	15	15	13	12	12	11	11	11	11	11	11	11	11	→	↑
		Percentatge de sòl urbà vacant (%).	-	-	-	-	2	3	3	3	2	2	2	2	2	2	→	↑
		Sòl urbà qualificat per a activitat econòmica (ha.).	-	-	-	22	23	23	23	23	22	22	22	22	22	22	→	↑
	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Compravendes habitatges registrats (preu/m2 construït).	-	-	-	-	38	38	40	40	40	40	41	40	40	→	↑	
Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants.		13	13	9	8	9	9	8	8	11	10	11	11	11	11	→	↑	
Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.		17	20	18	16	14	15	16	17	19	18	17	17	15	↑	↑		
Avantatges distributius	Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	31	31	30	26	27	26	27	26	29	30	29	29	30	↓	↑	
		Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	24	24	21	18	24	1	1	4	4	5	6	6	6	→	↑
			Distància en minuts a l'eix viari principal.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	→	→
	Distància mitjana al mercat final català (Km).		8	8	8	8	7	7	7	7	8	8	8	8	8	8	→	→
	Densitat de població (habitants/Km2).		6	6	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	→	↑
	Innovació, desenvolupament tecnològic	Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	→	→
		Cobertura de xarxes mòbils LTE (4G).	-	-	-	-	-	-	3	1	1	2	12	1	1	→	↑	
		Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	27	27	31	27	22	20	20	22	22	22	20	22	22	20	→	↑
	Condicions de la demanda	Volum de mercat i d'activitat	Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.	20	21	20	20	22	23	23	23	21	22	23	24	24	→	↓
			Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	18	17	17	17	17	15	15	15	15	15	15	23	26	24	↑
Índex de diversificació productiva.			24	23	24	24	24	26	25	27	27	26	24	22	21	↑	↑	
Núm. sol·licituds de patents per milió d'habitants.			-	-	20	19	15	13	16	19	13	7	11	12	14	↓	↑	
Esperit emprenedor i dinamisme empresarial		Núm. sol·licituds de marques per milió d'habitants.	-	-	15	16	17	16	14	11	10	8	7	9	9	→	↑	
		Renda familiar disponible bruta (milions d'euros).	-	-	13	13	13	12	12	12	12	12	12	12	12	12	→	↑
		Percentatge d'empreses (%).	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	→	→
		Variació de la població (interanual) (%).	14	6	5	16	21	14	8	3	14	7	12	15	9	↑	↑	
Societats constituïdes per cada 10.000 habitants de 16-64 anys.		Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	41	36	29	32	26	11	4	14	2	5	3	3	3	→	↑	
		Número d'empreses per 1.000 habitants.	38	38	40	40	40	39	40	39	37	38	38	39	39	→	↓	
		Número de treballadors autònoms per 1.000 habitants.	36	35	34	34	34	33	33	33	32	30	29	29	28	↑	↑	
		Societats constituïdes per cada 10.000 habitants de 16-64 anys.	12	15	6	7	5	3	4	8	5	6	8	3	2	↑	↑	
Variació en l'ocupació (interanual) (%).	Variació en l'ocupació (interanual) (%).	37	33	13	35	16	3	13	3	35	9	13	38	18	↑	↑		
	Variació en les empreses (interanual) (%).	33	28	34	34	5	1	19	2	6	32	19	22	5	↑	↑		

Garraf

Evolució dels indicadors

Factors de competitivitat		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2021-2020	Evolució
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	34,7	33,3	32,4	30,7	30,3	31,9	33,4	35,1	35,8	36,9	37,3	33,5	34,1	✓	↓
		Taxa d'atur registral.	16,5	18,7	19,7	21,1	21,5	19,4	17,2	14,8	12,8	11,7	11,3	15,2	13,3	✗	↓
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	87,0	87,0	87,0	87,0	87,0	82,1	82,1	82,1	82,1	70,7	71,5	75,0	74,1	✗	↓
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	8.099,8	5.756,2	4.695,5	4.026,9	4.433,1	4.385,8	4.500,7	4.367,9	4.596,9	4.362,8	3.490,5	4.199,4	4.454,8	✓	↓
	Sostenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	3,4	11,8	18,2	20,7	18,9	18,4	18,4	19,7	1,0	1,0	1,0	1,0	0,9	✗	↓
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	69,1	65,6	63,8	61,8	61,6	59,6	61,1	57,4	59,2	58,0	58,7	58,1	60,2	✓	↓
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	448,3	465,7	513,0	521,9	567,3	598,1	602,1	613,5	634,7	625,5	634,5	636,7	572,9	✗	↑
		Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/habit·dia).	2,0	1,8	1,8	1,6	1,5	1,6	1,6	1,6	1,6	1,7	1,7	1,7	1,6	✗	↓
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	31,0	36,6	34,9	36,5	35,7	39,2	36,4	36,6	36,1	36,1	38,4	41,2	40,8	✗	↑
		Residus industrials per Km2 (Tn).	269,4	291,2	215,8	170,5	142,5	137,8	144,8	135,7	131,5	135,9	200,5	199,1	140,6	✗	↓
		Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	58,4	58,4	70,1	67,4	68,9	67,4	70,0	71,8	67,9	73,0	77,4	68,5	72,4	✓	↑
		Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	103,1	100,1	97,5	92,8	94,0	99,8	107,0	115,3	117,7	120,7	121,9	114,9	116,4	✓	↑
Factors de competitivitat	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	60,8	60,8	67,9	76,9	73,6	73,6	73,6	73,6	73,6	76,0	75,7	74,3	74,6	✓	↑
		Percentatge de titulats superiors (%).	22,6	22,6	26,3	27,4	27,4	26,3	26,3	26,3	26,3	26,3	26,3	26,3	26,3	✗	↑
		Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	45,7	45,7	45,7	45,7	45,7	58,1	58,1	58,1	58,1	58,1	58,1	58,1	58,1	✗	↑
		Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	28,9	28,9	28,9	28,9	28,9	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0	✗	↓
	Infraestructura de transport i comunicacions	Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	96,3	91,6	90,7	87,7	85,4	87,8	88,0	89,6	93,8	94,2	96,3	90,8	90,8	✓	↓
		Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	75,0	75,1	75,0	74,8	75,0	74,4	74,2	74,3	74,1	73,9	74,0	74,0	73,7	✗	↓
		Inversions del DPTOP per comarques i km2 (milers euros).	714,7	419,8	420,2	281,4	281,4	281,4	285,4	171,0	171,0	70,5	166,4	170,1	217,4	✓	↓
		Cobertura de fibra òptica FTTH.	-	-	-	-	-	-	46,0	65,1	65,1	86,1	86,8	94,1	94,1	✗	↓
	Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Autobusos per Km2.	10,8	10,7	10,5	9,8	9,8	9,5	9,5	9,3	9,4	9,7	10,1	10,3	10,7	✓	↓
		Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	✗	↑
		Percentatge de sòl urbanitzable (%).	3,2	3,1	3,1	3,2	3,2	3,2	3,4	2,4	3,6	3,6	3,7	3,7	3,6	✗	↑
		Percentatge de sòl urbà vacant (%).	-	-	-	-	55,4	55,1	53,5	52,8	50,1	50,1	47,1	46,9	46,5	✗	↓
	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Sòl urbà qualificat per a activitat econòmica (ha.).	-	-	-	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,3	✓	↓
		Compravendes habitatges registrats (preu/m2 construït).	-	-	-	-	2.284,7	2.101,3	2.217,8	2.187,8	2.357,6	2.455,6	2.734,2	2.626,0	2.783,2	✓	↓
		Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants.	74,3	70,3	86,1	85,4	83,1	86,9	93,8	100,7	93,5	99,4	99,7	99,2	106,1	✓	↑
		Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.	11,6	12,9	15,0	16,6	18,8	19,0	18,8	19,5	19,9	20,6	21,7	20,4	25,2	✓	↑
	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	13,9	13,7	13,9	15,9	16,4	16,8	17,4	18,1	17,5	17,5	17,3	17,3	17,9	✓	↑
		Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	44,0	44,0	42,0	37,0	36,0	0,0	0,0	0,8	0,8	2,2	6,0	6,0	4,6	✗	↓
		Distància en minuts a l'eix viari principal.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	✗	↓
		Distància mitjana al mercat final català (Km).	76,3	76,3	61,5	56,6	53,3	53,3	59,2	58,9	61,5	60,5	60,2	60,1	60,4	✓	↓
	Innovació, desenvolupament tecnològic	Densitat de població (habitants/Km2).	772,2	780,7	791,3	794,7	792,1	788,1	788,7	793,5	796,8	805,5	815,2	825,5	833,4	✓	↓
		Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	94,8	94,7	94,6	94,6	94,6	94,6	94,6	94,6	94,5	94,5	94,4	94,3	94,2	✗	↓
		Cobertura de xarxes mòbils LTE (4G).	-	-	-	-	-	-	90,2	95,0	95,0	95,0	99,8	100,0	100,0	✗	↓
		Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	2,5	2,4	2,2	2,4	2,9	3,9	4,3	4,3	4,5	4,7	4,4	4,9	5,8	✓	↑
	Volum de mercat i d'activitat	Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.	86,0	75,4	72,0	64,5	61,8	63,0	64,3	65,8	68,9	68,6	70,6	66,1	62,9	✗	↓
		Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	401,6	391,9	396,7	396,0	397,7	415,8	440,5	465,8	471,8	485,3	425,4	388,3	410,9	✓	↓
		Índex de diversificació productiva.	18,8	17,9	18,6	18,6	18,0	17,8	18,0	17,9	17,4	17,8	17,9	18,6	18,9	✓	↓
		Núm. sol·licituds de patents per milió d'habitants.	-	-	159,0	150,2	190,3	204,6	185,1	157,6	170,2	189,8	134,1	99,4	45,8	✗	↓
	Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	Núm. sol·licituds de marques per milió d'habitants.	-	-	2.447,2	2.280,3	2.202,5	2.482,8	2.543,1	2.890,7	2.907,2	3.084,7	2.937,6	2.889,6	3.226,4	✓	↓
		Renda familiar disponible bruta (milions d'euros).	-	-	2.387,0	2.387,0	2.327,0	2.373,4	2.283,9	2.245,5	2.302,9	2.415,3	2.525,2	2.632,5	2.767,6	✓	↓
		Percentatge d'empreses (%).	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	✓	↓
		Variació de la població (interanual) (%).	1,9	1,1	1,3	0,4	-0,3	-0,5	0,1	0,6	0,4	1,1	1,2	1,3	1,0	✗	↓
		Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	0,5	0,9	0,6	0,3	0,2	0,3	2,3	0,9	3,4	3,1	3,7	2,7	4,7	✓	↓
		Número d'empreses per 1.000 habitants.	28,1	27,1	25,9	24,8	24,6	25,8	26,5	27,6	28,1	27,8	27,4	25,2	25,8	✓	↓
		Número de treballadors autònoms per 1.000 habitants.	70,4	68,3	67,4	65,9	66,1	68,9	70,9	71,5	71,8	72,6	73,0	71,9	72,4	✓	↑
		Societats constituïdes per cada 10.000 habitants de 16-64 anys.	23,5	20,2	26,3	27,0	32,7	37,1	38,8	44,4	36,7	33,3	29,9	33,5	50,9	✓	↑
		Variació en l'ocupació (interanual) (%).	-9,7	-3,5	-2,0	-5,5	-2,2	4,0	4,0	5,3	2,5	4,1	2,3	-9,0	3,3	✓	↓
		Variació en les empreses (interanual) (%).	-8,6	-2,8	-3,2	-3,9	-1,4	4,3	2,6	4,6	2,2	-0,2	0,0	-7,5	3,4	✓	↓

Nota: A partir del 2012 les distàncies es calculen en minuts en lloc de kilòmetres.

29 indicadors s'han calculat amb dades de 2021 i 11 amb dades de 2020

La competitivitat territorial i la seva operativització

Cada dimensió està aproximada a partir d'un mínim de 3-4 indicadors, que analitzen els factors de competitivitat des de perspectives diverses. Tanmateix, tot i la millora registrada els darrers anys en la disponibilitat de les estadístiques oficials, la qualitat de les fonts estadístiques és encara variada, i es continuen detectant buits a l'hora d'aproximar determinats aspectes de la competitivitat, per la qual cosa, unes dimensions estan millor representades que d'altres. D'altra banda, la periodicitat de les dades també suposa una certa dificultat, ja que no totes les dades s'actualitzen de forma anual.

			Referències temporals dels indicadors														
Factors de competitivitat			Indicador / Període	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021		
		Taxa d'atur registral.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021		
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	2007	2007	2007	2007	2007	2011	2011	2011	2011	2018	2019	2020	2021		
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	2008	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021		
	Sostenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021		
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	2007	2008	2009	2010	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020		
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	2007	2008	2009	2010	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020		
		Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	2007	2009	2009	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020		
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (Rs.).	2007	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020		
		Residus industrials per Km2 (Tn).	2007	2008	2009	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020		
		Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	2008	2008	2009	2010	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020		
		Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021		
Factors de competitivitat	Qualificació dels recursos humans i recursos per l'educació i la formació professional	Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	2007	2007	2009	2011	2012	2012	2012	2012	2012	2015	2017	2018	2019		
		Percentatge de titulats superiors (%).	2007	2007	Mostra 2009-11	Mostra 2010-12	Mostra 2010-12	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011		
		Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	2007	2007	2007	2007	2007	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011		
		Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	2007	2007	2007	2007	2007	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011		
	Infraestructura de transport i comunicacions	Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021		
		Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021		
		Inversions del DPTOP per comarques i km2 (milers euros).	Acumulat 1999-2007	Acumulat 2006-2009	Acumulat 2006-2009	Acumulat 2007-2010	Acumulat 2007-2010	Acumulat 2007-2010	Acumulat 2009-2013	Acumulat 2012-2015	Acumulat 2012-2015	Acumulat 2013-2016	Acumulat 2014-2017	Acumulat 2015-2018	Acumulat 2016-2019		
		Cobertura de fibra òptica FTTH.	2008	2009	2010	2012	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020		
	Disponibilitat de sòl i espai per l'activitat econòmica	Autobusos per Km2.	2008	2009	2010	2012	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020		
		Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	2007	2008	2009	2010	2012	2013	2014	2015	2015	2015	2015	2015	2019		
		Percentatge de sòl urbanitzable (%).	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020		
		Percentatge de sòl urbà vacant (%).				2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2020	2021	2022		
	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Sòl urbà qualificat per a activitat econòmica (ha.).				2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020		
		Compravendes habitatges registrats (preu/m2 construït).				2013	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021		
		Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021		
		Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021		
	Avantatges distributius	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
			Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
			Distància en minuts a l'eix viari principal.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
			Distància mitjana al mercat final català (Km).	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
		Cobertura de serveis i infraestructures	Densitat de població (habitants/Km2).	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
			Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
Cobertura de xarxes mòbils LTE (4G).									2015	2016	2016	2017	2019	2020	2020		
Condicions de la demanda			Innovació, desenvolupament tecnològic	Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
				Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	2009		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021		
	Índex de diversificació productiva.	2009		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021		
	Volum de mercat i d'activitat	Núm. sol·licituds de patents per milió d'habitants.	2006-2008	2007-2009	2008-2010	2009-2011	2010-2012	2011-2013	2012-2014	2013-2015	2014-2016	2015-2017	2016-2018	2017-2019	2018-2020		
		Núm. sol·licituds de marques per milió d'habitants.	2006-2008	2007-2009	2008-2010	2009-2011	2010-2012	2011-2013	2012-2014	2013-2015	2014-2016	2015-2017	2016-2018	2017-2019	2018-2020		
		Renda familiar disponible bruta (milions d'euros).	2009	2010	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2016	2017	2018	2019		
		Percentatge d'empreses (%).	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021		
Espirit empresarial i dinamisme empresarial		Variació de la població (interanual) (%).	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021		
		Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021		
		Número d'empreses per 1.000 habitants.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021		
		Número de treballadors autònoms per 1.000 habitants.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021		

A partir de l'edició de 2009 s'ha utilitzat una nova mètrica per a construir l'Índex amb l'objecte de millorar la precisió i permetre analitzar les distàncies entre comarques, que l'anterior sistema - basat ordenació cardinal dels indicadors - no permetia. Així, l'Índex FEGP, que amb anterioritat només permetia ordenar les comarques, des de 2009 permet ordenar i, al mateix temps, mesurar les distàncies existents entre totes elles.

Es poden consultar més detalls dels nous indicadors, així com la font d'informació de les dades per a la seva obtenció a l'apartat d'*Indicadors utilitzats en el model*.

L'Índex global s'obté a partir de l'agregació ponderada de cadascun dels factors i indicadors. La mètrica és complementa, per tant, amb un sistema de ponderacions dels factors i els indicadors. Els pesos de cadascun dels factors han estat definits per part d'un equip assessor, format per membres de la Junta Directiva de l'entitat. També, s'ha afegit un sistema de ponderacions a nivell d'indicadors. Així, en indicadors, s'han assignat pesos diferents en funció de la importància donada a cadascun d'ells i de la seva qualitat. No obstant això, en la majoria dels casos, el pes atorgat a cada indicador ha estat el mateix.

L'assignació d'aquests pesos s'ha fet sota uns criteris que responen a un model concret i, per tant, a uns determinats judicis de valor. En aquest sentit, es considera molt important la generació de serveis avançats així com de productes amb un important component tecnològic. És per això que s'ha donat un pes major a aquelles dimensions que tenen a veure amb aquest fet, com són els aspectes relacionats amb la qualificació, la innovació i el desenvolupament tecnològic i l'accés a la informació. Per altra banda, el model es basa en el fet que les economies són cada dia més obertes i, per tant, s'hi reforcen també aquells factors que poden incidir més en una major o menor competitivitat en aquest context, com ara les infraestructures de transport i comunicacions, l'accés als mercats o la disponibilitat de pols i infraestructures de desenvolupament.

Els 50 indicadors de
l'Índex FEGP

Indicadors utilitzats en el model

Llocs de treball sobre població 15-64 anys	<ul style="list-style-type: none"> Proporció de persones afiliades al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms sobre la població en edat de treballar (15-64 anys).
Taxa d'atur registral (%)	<ul style="list-style-type: none"> La taxa d'atur registral mesura la relació existent entre l'atur registrat i una aproximació a la població activa registrada (calculada com a suma de l'atur registrat i les afiliacions a la Seguretat Social de la població de 16 a 64 anys resident en el territori considerat).
Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%)	<ul style="list-style-type: none"> Dades sobre persones assalariades amb contracte fix procedents de l'Enquesta Demogràfica de Catalunya de 2007 i Cens de població de 2011 a partir de l'edició 2015 i fins a 2017. A partir de 2018 les dades provenen de les afiliacions al RGSS segons residència. S'entén per persones ocupades assalariades amb contracte fix aquelles persones que han tingut i continuen tenint un contracte de feina o una successió de contractes amb continuïtat, amb la mateixa empresa. És un indicador de la qualitat de l'ocupació a la comarca.
Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (per cada 100.000 treballadors/es)	<ul style="list-style-type: none"> Índex que calcula la incidència dels accidents laborals per cada 100.000 persones afiliades al Règim General i al Règim Especial de la Mineria del Carbó. Les dades sobre accidents de treball i malalties professionals s'elaboren a partir de les comunicacions d'accidents i de malalties professionals que les empreses i les entitats gestores estan obligades a presentar davant l'autoritat laboral. De la mateixa manera que l'anterior, aquest indicador pretén aproximar la qualitat de l'ocupació a la comarca.
Llocs de treball en activitats mediambientals per cada 10.000 habitants.	<ul style="list-style-type: none"> Nombre de treballadors afiliats a al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE-09 37-39: Recollida i tractament d'aigües residuals, Activitats de recollida, tractament i eliminació de residus; activitats de valorització, Activitats de descontaminació i altres serveis de gestió de residus. Amb aquest indicador es pretén mesurar el grau de desenvolupament dels serveis mediambientals de tractament, recuperació i valorització dels recursos.
Consum domèstic d'aigua per habitant (m³)	<ul style="list-style-type: none"> Consum domèstic d'aigua, en m³, dividit per la població resident. Les dades s'extreuen a partir del volum de facturació que presenten les entitats subministradores.
Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m³)	<ul style="list-style-type: none"> Consum industrial i de serveis d'aigua, en m³, dividit pels centres de cotització que consten al Règim General de la Seguretat Social (RGSS). Les dades s'extreuen a partir del volum de facturació que presenten les entitats subministradores.
Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (Kg/hab/dia)	<ul style="list-style-type: none"> Generació de residus municipals en Kg, dividida pel nombre d'habitants i 365 (en referència als dies de l'any). Es consideren els residus segons el municipi de producció. Els residus municipals no inclouen les cendres d'incineradores, els llots de depuradores o els rebuïjos de les plantes de reciclatge i compostatge. Sí s'hi inclouen les dades de recollida selectiva per comarques.
Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%)	<ul style="list-style-type: none"> Percentatge de recollida selectiva respecte al conjunt dels residus municipals, és a dir, vidre, paper, llaines i envasos, matèria orgànica, poda i jardineria i residus voluminosos.
Residus industrials per Km² (Tn)	<ul style="list-style-type: none"> Generació de residus industrials, dividida entre la superfície de la comarca. Dins els residus industrials no s'inclouen aquells resultants de l'activitat minera ni de l'explotació de pedreres, així com tampoc els radioactius ni els explosius no classificats. Tampoc s'hi inclouen els sanitaris i els municipals, els procedents d'explotacions agrícoles o ramaderes que es reutilitzen en l'explotació agrària, i els que es gestionen com a aigües residuals.
Percentatge de residus industrials valoritzats (%)	<ul style="list-style-type: none"> Percentatge de residus industrials valoritzats. Els residus industrials valoritzats són aquells que estan sotmesos a un procés (de reciclatge, de recuperació, de compostatge...), a través del qual el mateix residu, o un component d'aquest, torna a ésser útil.
Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants	<ul style="list-style-type: none"> Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE-09 85: Educació preprimària, Educació primària, Educació secundària, Educació postsecundària, Altres activitats d'educació i Activitats auxiliars a l'educació.
Taxa específica d'escolarització als 17 anys (%)	<ul style="list-style-type: none"> Taxa específica d'escolarització, que relaciona als alumnes matriculats de 17 anys amb la població d'aquella mateixa edat, és a dir, la proporció de joves que continuen la seva educació en l'etapa postobligatòria. Amb aquest indicador es mesura el major o menor nivell educatiu dels efectius joves.
Percentatge de titulats superior (%)	<ul style="list-style-type: none"> Percentatge de persones 16-64 anys amb titulacions superiors. Fins a 2011 la font ha estat l'Enquesta Demogràfica de 2007, entre 2011 i 2014 la font ha estat el Baròmetre de la Comunicació i la Cultura per la mostra corresponent als tres darrers tres períodes i a partir de 2015 la font és el Cens de població 2011. Les persones amb una titulació superior són aquelles que han acabat una diplomatura, arquitectura o enginyeria tècniques, tres cursos d'una llicenciatura, enginyeria o arquitectura, una llicenciatura, una enginyeria o el doctorat.

Percentatge de població amb estudis post-obligatoris (%)	<ul style="list-style-type: none"> Percentatge de persones de 10 o més anys amb estudis post-obligatoris a partir de les dades de l'Enquesta Demogràfica de Catalunya del 2007 fins l'any 2014 en que s'utilitza les dades del Cens de Població 2011 en relació al col·lectiu de 16-64 anys. Les persones amb estudis post-obligatoris són aquelles que compten amb un Batxiller superior (inclou batxiller superior, BUP, batxiller LOGSE, COU i PREU), amb una FP de grau mig (inclou FPI, FP de grau mig, oficialia industrial i equivalents), amb una FP de grau superior (inclou FP II, FP de grau superior, mestria industrial i equivalents), amb una Diplomatura (inclou diplomatura, arquitectura tècnica, enginyeria tècnica, tres cursos aprovats de llicenciatura, tres cursos aprovats d'arquitectura i tres cursos aprovats d'enginyeria), amb una Llicenciatura (inclou arquitectura, enginyeria i llicenciatura o amb un Doctorat.
Percentatge de directius, tècnics, professionals i científics (%)	<ul style="list-style-type: none"> Percentatge de persones amb ocupacions de tipus directiu, tècnic, professional o científic a partir de les dades de l'Enquesta Demogràfica de Catalunya de 2007 i Cens de població de 2011 a partir de l'edició 2015. Els directius, tècnics, professionals o científics corresponen a una de les 4 agregacions de les 10 rúbriques corresponents als grans grups de la Classificació Catalana d'Ocupacions CCO-94, concretament, als grups 0, 1 i 2. Amb aquest indicador es vol aproximar la menor o major demanda de qualificacions del mercat laboral comarcal.
Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants	<ul style="list-style-type: none"> Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE-09 49-53, 61 i 79: Transport terrestre; transport per canonades, Transport marítim i per vies de navegació interiors, Transport aeri, Emmagatzematge i activitats afins al transport, Activitats postals i de correus i Telecomunicacions i Activitats de les agències de viatges, operadors turístics i altres serveis de reserves i activitats que s'hi relacionen.
Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%)	<ul style="list-style-type: none"> Es considera població amb accés directe a la xarxa ferroviària aquella que viu en localitats que compten, com a mínim, amb una estació amb servei o bé de RENFE, ja sigui rodalies o regionals, o bé de Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya (FGC) o bé de Metro. Es calcula com a percentatge de població en municipis amb una estació de ferrocarril sobre el total comarcal. L'indicador serveix per a aproximar la provisió de les infraestructures ferroviàries.
Inversions del DPTOP per comarques i Km ² (milers d'euros)	<ul style="list-style-type: none"> Es comptabilitzen les inversions del DPTOP per comarques, tant les Inversions reals com les Transferències de capital externes, a partir de la Liquidació dels pressupostos facilitada pel Departament d'Economia i Finances. Es pren el valor acumulat en el període 99-07. Amb aquest indicador es pretén aproximar la quantitat i la qualitat de les inversions en infraestructures.
Cobertura de fibra òptica FTTH (%)	<ul style="list-style-type: none"> Cobertura conjunta proporcionada per tots els operadors en relació a la xarxa d'accés fixe de fibra òptica fins la llar. Es calcula a partir de les dades demogràfiques de l'entitat singulars de població a nivell municipal i s'agrega a nivell comarcal. Les dades són proporcionades pel Ministeri d'Indústria, energia i turisme.
Autobusos per Km ²	<ul style="list-style-type: none"> Nombre d'autobusos en relació a la superfície de la comarca. S'entén per autobusos aquells vehicles destinats al transport de viatgers amb una capacitat superior a nou places, inclosa la del conductor. Aquest indicador aproxima la provisió d'oferta de transport públic col·lectiu.
Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%)	<ul style="list-style-type: none"> S'ha calculat el sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable com el percentatge sobre la superfície total que representa el mínim entre la superfície de conreu de secà més l'urbanitzable i la superfície amb pendent inferior al 20%. La superfície de conreu de secà s'ha considerat la més adequada en temes de sostenibilitat econòmica, social i mediambiental per a satisfer noves necessitats. Aquest indicador es vol aproximar a la disponibilitat de sòl potencial d'un territori. El sòl es classifica en a) urbanitzada i altres (sòl urbà, urbanitzable i infraestructures), b) superfície forestal, c) sense vegetació i d) conreus. També es classifica segons el pendent.
Percentatge de sòl urbanitzable (%)	<ul style="list-style-type: none"> Percentatge que representa el sòl que figura com a urbanitzable en els planejaments territorials dels municipis. És una figura jurídica que ordena la disponibilitat immediata de sòl.
Percentatge de sòl urbà vacant (%)	<ul style="list-style-type: none"> Percentatge que representa la superfície de les parcel·les sense edificar sobre el total de superfície de parcel·les urbanes. La informació la proporciona la Direcció general del cadastre.
Sòl urbà qualificat per a activitat econòmica (%)	<ul style="list-style-type: none"> Percentatge de la superfície qualificada per a activitat econòmica en els planejaments municipals a la comarca respecte al total de Catalunya.
Compravendes habitatges registrats (preu/m ² construït)	<ul style="list-style-type: none"> Preu de venda dels habitatges nous i usats per comarques i per metre quadrat construït. La font d'informació és el Colegio de Registradores de la Propiedad, Bienes Muebles y Mercantiles de España i les dades les publica la Secretaria d'Habitatge i Millora Urbana de la Generalitat de Catalunya.
Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants	<ul style="list-style-type: none"> Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE-72: Recerca i desenvolupament.

Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants	<ul style="list-style-type: none"> ■ Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE–09 20, 26 i 28-30: Indústries químiques, Fabricació de productes informàtics, electrònics i òptics, Fabricació de maquinària i equips ncaa, Fabricació de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs i Fabricació d'altres materials de transport.
Llocs de treball intensius en coneixement per 10.000 habitants	<ul style="list-style-type: none"> ■ Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE–09 50-51, 61-66, 68, 70-75, 77, 85-86, 90 i 91: Transport marítim i per vies de navegació interiors, Transport aeri, Telecomunicacions, Serveis de tecnologies de la informació, Serveis d'informació, Mediació financera, excepte assegurances i fons de pensions, Assegurances, reassegurances i fons de pensions, excepte la Seguretat Social obligatòria, Activitats auxiliars de la mediació financera i d'assegurances, Activitats immobiliàries, Activitats de les seus centrals; activitats de consultoria de gestió empresarial, Serveis tècnics d'arquitectura i enginyeria; assajos i anàlisis tècniques, Recerca i desenvolupament, Publicitat i estudis de mercat, Altres activitats professionals, científiques i tècniques, Activitats veterinàries, Activitats de lloguer, Educació, Activitats sanitàries, Activitats de creació, artístiques i d'espectacles i Activitats de biblioteques, arxius, museus i altres activitats culturals.
Índex de diversificació productiva	<ul style="list-style-type: none"> ■ Els índexs de diversificació productiva indiquen en quina mesura la producció d'una zona geogràfica està diversificada en nombrosos sectors. Per a avaluar aquesta diversificació, un dels indicadors agregats que es pot utilitzar és l'invers de l'Índex de Herfindahl. Aquest índex és la suma dels quadrats de les quotes de participació de cada sector en el total de l'economia d'una àrea: quan l'índex és 1 vol dir que el total de la producció es dona en un sol sector. En canvi, quan tendeix a 0 vol dir que la producció està més diversificada. L'invers de l'Índex de Herfindahl dona el nombre de sectors representatius presents en una àrea. Com més sectors representatius hi hagi, més diversificada estarà l'economia.
Núm. sol·licituds de patents per milió d'habitants	<ul style="list-style-type: none"> ■ Sol·licituds de patents registrades els darrers tres anys a l'Oficina Española de Patentes y Marcas (OEPM) en relació a la població.
Núm. sol·licituds de marques per milió d'habitants	<ul style="list-style-type: none"> ■ Sol·licituds de marques registrades els darrers tres anys a l'Oficina Española de Patentes y Marcas (OEPM) en relació a la població.
Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (min.)	<ul style="list-style-type: none"> ■ És la mínima distància des de les capitals de comarca als aeroports, ports i estacions d'AVE de Catalunya: com a centres de distribució internacionals de mercaderies i serveis. S'han considerat els ports de Tarragona, Barcelona, Vilanova i la Geltrú, Palamós i Alcanar i els aeroports de Lleida-Alguaire, Reus, Girona–Costa Brava i El Prat de Llobregat. A partir del 2006 s'inclou les estacions de l'AVE. A partir de l'edició 2011 les unitats són en temps (min.) en lloc de kilòmetres.
Distància en minuts a l'eix viari principal	<ul style="list-style-type: none"> ■ És la mínima distància, en minuts, des de la capital de comarca als principals eixos viaris de Catalunya: autopistes i autovies.
Distància mitjana al mercat final català (min.)	<ul style="list-style-type: none"> ■ El càlcul es correspon amb la mitjana ponderada de les distàncies entre capitals de comarca i la població de cada comarca. La seva interpretació correspon a la distància mitjana que hauria de recórrer una empresa localitzada en una determinada comarca per a abastar el mercat català. A partir de l'edició 2011 les unitats són en temps (min.) en lloc de kilòmetres.
Densitat de població (habitants/Km ²)	<ul style="list-style-type: none"> ■ Nombre d'habitants per Km².
Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%)	<ul style="list-style-type: none"> ■ La proporció de persones que viuen en poblacions de més de 5.000 habitants en cada comarca.
Cobertura de xarxes mòbils LTE (4G) (%)	<ul style="list-style-type: none"> ■ Cobertura conjunta proporcionada per tots els operadors en relació a la banda ampla d'accés mòbil. Es calcula a partir de les dades demogràfiques de l'entitat singulars de població a nivell municipal i s'agrega a nivell comarcal. Les dades són proporcionades pel Ministeri d'Indústria, energia i turisme.
Renda familiar disponible bruta (milions d'euros).	<ul style="list-style-type: none"> ■ La renda familiar disponible bruta (RFDB) és la macromagnitud que mesura els ingressos dels quals disposen els residents d'un territori per destinar-los al consum o a l'estalvi. Aquesta renda no només depèn dels ingressos de les famílies directament vinculats a la retribució per la seva aportació a l'activitat productiva (remuneració d'assalariats i excedent brut d'explotació), sinó que també està influïda per l'activitat de l'Administració pública mitjançant els impostos i les prestacions socials.
Percentatge d'empreses (%)	<ul style="list-style-type: none"> ■ Percentatge de centres de cotització que consten al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) a la comarca respecte al total de Catalunya.
Variació de la població (interanual) (%)	<ul style="list-style-type: none"> ■ Taxes de variació interanual de la població a la comarca.
Habitatges iniciats per 1.000 habitants	<ul style="list-style-type: none"> ■ Càlcul de la ràtio d'habitatges iniciats per cada 1.000 habitants. La Secretaria d'Habitatge de la Generalitat elabora les dades d'habitatges iniciats a partir dels visats d'obres d'edificació dels col·legis d'aparelladors de Catalunya.

Número d'empreses per 1.000 habitants	▪ Número de centres de cotització en relació a la població resident. Aquest indicador s'utilitza per tal d'introduir en el model l'emprenedoria com a factor de competitivitat.
Número de treballadors autònoms per 1.000 habitants	▪ Número de treballadors afiliats al Règim Especial de Treballadors Autònoms en relació a la població. De la mateix manera que l'anterior, aquest indicador s'utilitza per a introduir en el model l'emprenedoria com a factor de competitivitat.
Societats constituïdes per cada 10.000 habitants de 16-64 anys	▪ Número de societats mercantils constituïdes en relació a la població. La font d'informació és el Registre Mercantil.
Variació en l'ocupació (interanual) (%)	▪ Taxes de variació interanual dels llocs de treball a la comarca.
Variació en les empreses (interanual) (%)	▪ Taxes de variació interanual dels centres de cotització a la comarca.
Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants	▪ Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE-09 70-71 i 73-74: Activitats de les seues centrals; activitats de consultoria de gestió empresarial, Serveis tècnics d'arquitectura i enginyeria; assajos i anàlisis tècniques, Publicitat i estudis de mercat i Altres activitats professionals, científiques i tècniques.
Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants	▪ Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE-09 62-63: Serveis de tecnologies de la informació i Serveis d'informació.
Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants	▪ Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE-09 64-66: Mediació financera, excepte assegurances i fons de pensions, Assegurances, reassurances i fons de pensions, excepte la Seguretat Social obligatòria i Activitats auxiliars de la mediació financera i d'assegurances.

Llocs de treball i centres de treball

En el còmput dels llocs de treball s'inclouen les persones afiliades al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i les afiliades al Règim Especial de Treballadors Autònoms. No s'inclouen, en canvi, les persones afiliades al Règim Especial de la Mineria del Carbó, Règim Especial del Mar, Règim Especial Agrari i Règim Especial d'Empleats de la Llar. Pel que fa al Règim Especial Agrari, a partir del primer trimestre del 2008 es van anar incorporant tots els treballadors per compte propi al Registre Especial de Treballadors Autònoms. No obstant això, la magnitud del sector es manté encara subrepresentada, atès que es manté el Règim Especial Agrari.

La informació que s'ofereix en relació a les persones afiliades al Règim General de la Seguretat Social es refereix a la situació d'alta laboral i situacions assimilades a la de l'alta. Tot els treballadors afiliats han d'estar inscrits en un compte de cotització a la Seguretat Social. Aquests comptes agrupen als treballadors d'una mateixa empresa, que desenvolupen l'activitat en una mateixa província. Per tant, les empreses estan obligades a declarar un mínim d'un centre de cotització per província, però poden declarar un centre de cotització per a cada establiment o computar tots els treballadors en un únic centre de cotització per a cada província. En aquest sentit, és força habitual que aquelles institucions que compten amb una xarxa nombrosa d'establiments repartits pel territori, declarin tots els empleats en la que, de fet, n'és la seu central. Per exemple, així succeeix en l'àmbit financer, ja que les comarques que tenen la seu central d'una entitat financer, presenten un pes important de llocs de treball del sector, al computar-se tots, o una part important, dels treballadors de la província. Així, la xifra de persones afiliades als centres de cotització d'una comarca no permet conèixer la situació laboral de les persones que hi resideixen, ja que hi pot haver persones que hi treballin, però que visquin en altres llocs. Tampoc es poden quantificar els llocs de treball efectivament localitzats a la comarca, ja que hi pot haver treballadors de la comarca que, tot i treballar-hi, estiguin adscrits a un centre de cotització domiciliat en un altra comarca de la província, al mateix temps que s'hi poden computar treballadors que, en realitat, treballin en altres comarques de la mateixa província.

Pel que fa als centres de cotització, es pot donar la situació que una mateixa empresa declari més d'un centre. Per exemple, que els treballadors d'oficina es declarin en un centre de cotització i els de producció en un altre. No obstant això, s'ha de dir que aquesta no és una situació molt freqüent.

Tot i aquestes consideracions, la informació sobre les persones afiliades al Règim General de la Seguretat Social i al Règim Especial de Treballadors Autònoms permet aproximar, de forma força ajustada, el volum dels llocs de treball localitzats a la comarca, sobretot d'aquells que pertanyen al teixit empresarial local. A més d'això, l'anàlisi, realitzada a llarg termini, permet resseguir-ne l'evolució.

Atur

L'indicador més comunament utilitzat per a fer la lectura de les xifres d'atur és la taxa d'atur. Aquesta taxa és el resultat d'expressar en percentatge el quocient entre la població desocupada i la població activa. Es considera que la població activa és aquella formada pel conjunt de persones que estan treballant (població ocupada), així com per aquelles que estan en disposició de fer-ho, és a dir, les persones desocupades que estan cercant feina. Durant el 2015, l'Observatori d'Empresa i Ocupació ha definit un nou indicador, la taxa d'atur registral, calculat a partir de valors obtinguts de registres administratius. La taxa d'atur registral mesura la relació existent entre l'atur registrat i una aproximació a la població activa registrada (calculada com a suma de l'atur registrat i les afiliacions a la Seguretat Social de la població de 16 a 64 anys resident en el territori considerat). En conseqüència, a partir de l'edició 2015 s'introdueix la taxa d'atur registral en substitució de la taxa d'atur absoluta utilitzada en edicions anteriors.

Canvis en la classificació catalana d'activitats econòmiques

El mes de gener de 2009 va entrar en vigor la nova Classificació Catalana d'Activitats Econòmiques (CCAE-09) que substitueix a l'anterior classificació (CCAE-93). Aquesta actualització respon a la necessària adaptació als canvis que, des de l'any 1993 ençà, s'han anat produint en l'estructura econòmica. Entre aquest canvis es poden destacar l'aparició o l'augment de determinades activitats, que comporta l'aparició de noves categories. És el cas, per exemple, de les seccions "informació i comunicacions", "activitats professionals, científiques i tècniques" i "activitats administratives i serveis auxiliars". També es pot produir la reubicació d'algunes activitats com, per exemple, el canvi que hi ha hagut amb la "promoció immobiliària", que ha passat a ubicar-se a la categoria de "construcció", quan abans es classificava com una activitat de serveis. Així doncs, l'aplicació d'aquesta nova classificació comporta canvis en la categorització i la codificació de les activitats i comporta el trencament de les sèries estadístiques. Aquesta situació afecta només a les magnituds en les quals hi ha desagregacions de les dades per activitat econòmica, com l'afiliació a la Seguretat Social i al treball autònom, als centres de cotització i a l'atur.

Bibliografia i fonts

Bibliografia de referència

ACTIVA PROSPECT (2004-2020). *Informe de conjuntura econòmica. Garraf, Alt Penedès i Baix Penedès*. Federació Empresarial del Gran Penedès (FEGP). Publicació de caràcter semestral.

ACTIVA PROSPECT (2019). DIPUTACIÓ DE BARCELONA. *La competitivitat de les comarques de la demarcació de Barcelona, a examen. Utilització del model ADEPG i anàlisi dels resultats pel període 2014-2015*.

ACTIVA PROSPECT. (2019). *Els sistemes d'innovació comarcals a la demarcació de Barcelona. Resultats pel període 2013-2015*. Diputació de Barcelona.

CARDIFF UNIVERSITY (2013). *UK Competitiveness Index*.

ECONOMIST INTELLIGENCE UNIT (2009). *Resilience amid turmoil Benchmarking IT industry competitiveness*

ECONOMIST INTELLIGENCE UNIT (2012). *Benchmarking global city competitiveness*.

EUROCHAMBRES (2007). *Regional Competitiveness Atlas. Economic analysis. Edition 2007*.

EUROPEAN CLUSTER OBSERVATORY (2010). *Benchmarking regional competitiveness in the European Cluster Observatory*.

EUROPEAN COMMISSION (2011). *A New Regional Competitiveness Index: Theory, Methods and Findings*.

EUROPEAN COMMISSION (2011). *European Competitiveness Report. 1999-2011*.

EUROPEAN COMMISSION (2020). *The EU Regional Competitiveness Index 2020*.

GRUP DE RECERCA EN ANÀLISI QUANTITATIVA REGIONAL (AQR) (2007). *Xarxa el Perfil de la Ciutat. Indicadors d'excel·lència empresarial pels municipis de la Xarxa*.

Hermosilla, J. (21 juny 2020). La resiliència territorial valenciana i la covid-19. <https://www.levante-emv.com/comunitat-valenciana/2020/06/21/resiliencia-territorial-valenciana-covid-19/2023170.html>

IMD (2021). *World Competitiveness Yearbook 2021*.

INSTITUTO VASCO DE COMPETITIVIDAD (2007). *Indicadores y análisis de competitividad local en el País Vasco*. Gobierno Vasco.

Magre, E. (8 abril 2020). Cap a la recuperació: renovació i reorientació com a estratègies regionals per a una era post-COVID-19. <https://www.orquestra.deusto.es/es/actualidad/noticias-eventos/beyondcompetitiveness/1923-recuperacion-renovacion-reorientacion-estrategias-regionales-era-post-covid-19>

Maza, A. (27 novembre 2019). La resiliència econòmica a Espanya a escala provincial: De la recessió a la recuperació. <https://aecr.org/es/la-resiliencia-economica-en-espana-a-escala-provincial-de-la-recesion-a-la-recuperacion/>

MORENO; D., Toharia, L.; Caprile, M. (2001) *La qualitat del treball a Catalunya en comparació a d'altres regions espanyoles i europees*. Anuari Socio-Laboral de Catalunya de la UGT. Centre de Recerca Econòmica i Social de Catalunya (CRESC) – UGT de Catalunya.

NATIONAL COMPETITIVENESS COUNCIL (2010). *Regional Competitiveness Index of Croatia*.

PORTER, M. E. (1990). *The Competitive Advantage of Nations*. New York. Free Press.

Ramos, R., Royuela, V. (03 octubre 2018). La resiliència regional, a discussió. <https://abcblogs.abc.es/riqueza-regiones/otros-temas/la-resiliencia-regional-a-discusion.html>

SOBRINO, J. (2004). *Competitividad territorial: ámbitos e indicadores de análisis. Economía, Sociedad y Territorio*, Dossier especial: 123-183.

VYTAUTAS SNIESKA, JURGITA BRUNECKIENE (2009). *Measurement of Lithuanian Regions by Regional Competitiveness Index*. Engineering Economics.

WORLD ECONOMIC FORUM. (2020). *The Global Competitiveness Report 2019–2020*.

Principals fonts consultades

Anuari Econòmic Comarcal BBVA / Catalunya Caixa .

Autoritat Metropolitana del Transport.

Carmedata. Fichero de Empresas de Nueva Creación.

Departament de Governació, Administracions Públiques i Habitatge. Secretaria d'Habitatge i Millora Urbana.

Departament de Territori i Sostenibilitat. Agència de Residus de Catalunya. Estadístiques de residus industrials.

Departament de Territori i Sostenibilitat. Anuari estadístic.

Departament de Treball, Afers socials i Famílies. Observatori del Treball i Model Productiu.

Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya.

Google maps.

Institut d'Estadística de Catalunya.

Ministerio de Hacienda y Función Pública. Dirección General del Catastro.

Ministerio de Industria, energía y turismo. Secretaría de Estado de Telecomunicaciones y para la Sociedad de la Información.

Oficina Española de Patentes y Marcas (OEPM).

Renfe.

Activa Prospect SL (Research & Solutions)

Centre d'Empreses de Noves Tecnologies . Parc Tecnològic del Vallès
08290 Cerdanyola del Vallès . Barcelona . Tel. 93 5820177 Fax. 93 5801354
activaprospect@activaprospect.cat
<http://www.activaprospect.cat>

